

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Π Τ Υ Χ Ι Α Κ Η Ε Ρ Γ Α Σ Ι Α

ΘΕΜΑ:

"Ο ΕΛΛΗΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑΣ ΚΑΙ Η Ε.Ο.Κ."

ΕΠΟΥΔΑΣΤΗΣ

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Γ. ΣΤΑΜΑΤΑΤΟΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

Μ.Σ. ΠΗΤΤΑ



ΜΑΪΟΣ 1990

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΓ.	415
--------------------	-----

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το πέρασμα από την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα στην Ευρώπη της Ενιαίας Εσωτερικής Αγοράς, μεταβάλλει δραστικά το περιβάλλον μέσα στο οποίο προγραμματίζει και αναπτύσσει τη δραστηριότητά της η Ελληνική Επιχείρηση.

Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πρόξη που τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιουλίου 1987, τροποποιεί τις τρεις αρχικές συνθήκες: την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα που ιδρύθηκε το 1951, την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας και την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα που ιδρύθηκαν το 1957. Θεσπίζει τη δυνατότητα λήψης αποφάσεων με ειδική πλειοψηφία, γεγονός που επιταχύνει τη νομοθετική διαδικασία και επιβάλλει τη μεγαλύτερη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε αυτή. Καθιερώνει και προωθεί συμπληρωματικές κοινοτικές πολιτικές στον οικονομικό, νομισματικό, κοινωνικό, τεχνολογικό και περιβαλλοντικό τομέα που απασκοπούν στην αρμονική ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς, "σαν ένα ενιαίο χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα όπου διασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων. Οι φραγμοί που αναιρούν την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και οι διαφορές ως προς τις τεχνικές προδιαγραφές, τους ποιοτικούς ελέγχους, τα επίπεδα υγείας, τις κανονιστικές διατάξεις για το περιβάλλον, την έμμεση φορολογία, αποτελούν εμπόδια που πρέπει να αρθούν για την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς. Οι σχετικές ενέργειες για την πραγμάτωση της ενιαίας αγοράς θα έχουν ολοκληρωθεί την 31^η Δεκεμβρίου 1992. Στην προοπτική αυτή, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επεξεργάστηκε και πρότεινε την υιοθέτηση 300 περίπου οδηγιών που περιλαμβάνονται στην λεγόμενη "Λευκή Βίβλο" από τις οποίες έχει ήδη εκδοθεί το ένα τρίτο. Ιδιαίτερα, πρέπει να επισημανθεί η προσπάθεια για την κοινωνική και οικονομική συνοχή της κοινότητας. Ένα από τα κύρια μέσα γι' αυτό το σκοπό είναι ο διπλασιασμός μέσα στο 1993 των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων προκειμένου να αποτραπεί περαιτέρω επιδείνωση των ανισοτήτων που υπάρχουν μεταξύ των κρατών-μελών.

Η ενιαία Ευρώπη θα επιδράσει θετικά στην ανάπτυξη της Βιομηχανίας, της έρευνας και των καινοτομιών σε τέτοια κλίμακα ώστε θα αποτελέσει τη βάση για την αντιμετώπιση του ανταγωνισμού

της Ιαπωνίας και των Ηνωμένων Πολιτειών. Η δημιουργία της θα υποχρεώσει τις Ευρωπαϊκές Εταιρείες να εκλογικεύσουν και να σχεδιάσουν την παραγωγή τους για τις ανάγκες της Ευρωπαϊκής Αγοράς των 320 εκατομμυρίων κατοίκων. Αυτή η αγορά θα δρομολογήσει νέες δυνατότητες και ευκαιρίες για τις ελληνικές επιχειρήσεις οι οποίες θα πρέπει να ετοιμαστούν για να προσφέρουν νέα προϊόντα και υπηρεσίες, προσαρμόζοντας κατάλληλα το παραγωγικό τους δυναμικό.

Πολλοί εξέφρασαν αμφιβολίες για την χρησιμότητα και την επιτυχία της Ε.Ο.Κ., αλλά, ύστερα από μελέτη ή πολιτική σκοπιμότητα ή και από ένστικτο μόνο, πίστευαν ότι η Ε.Ο.Κ. θα είναι ένα ανυπέροβλο εμπόδιο για τη χώρα μας και ένταξή μας ήταν μιά ατυχής στιγμή.

Ήδη, όμως η Ε.Ο.Κ. διανύει την πρώτη πενήνταετία και τα σημάδια δείχνουν ότι όλα βάλνουν κατ' ευχήν. Πρέπει ωστόσο, να αναγνωρισθεί ότι η μορφή αυτή της οικονομικής συνεργασίας αποτελεί μια δυσκολότατη καμπή, ένα δύσβατο και "ανάντι" δρόμο για την ελληνική οικονομία. Αυτό το δέχονται και οι πιο αισιόδοξοι.

Αλλά, η Κοινή Ευρωπαϊκή Αγορά, έξω και πέρα από τις οποιεσδήποτε επιφυλάξεις, δεν είναι μια απλή σύμπτωση στην εξέλιξη των διεθνών οικονομικών σχέσεων. Και δεν πρέπει να θεωρείται σαν ανυπέροβλο εμπόδιο και απειλή για μικρές χώρες, όπως η δική μας. Το τελευταίο βέβαιο υπό ορισμένες προϋποθέσεις που θα αναπτυχθούν παρακάτω.

Είναι βέβαια ότι χώρες σαν την Ελλάδα, που βρίσκονται δηλαδή στο στάδιο της ανάπτυξης, θα βρεθούν (και ήδη βρίσκονται) μπροστά σε δυσκολότατα προβλήματα. Το κυριότερο δε είναι ότι, σ' έναν ανοικτό χώρο ανταγωνισμού με αναπτυγμένες οικονομίες, θα αναγκασθούν για κάμποσο χρόνο να αγωνιστούν σκληρά, όχι μόνο για να αναπτύξουν σε μεγαλύτερο βαθμό τη δράση τους, την απασχόλησή τους και το εθνικό τους εισόδημα.

Γι' αυτό έχει προβλεφθεί μια μακρά προπαρασκευαστική περίοδος, τα τελευταία χρόνια την οποία διανύουμε τώρα. Σταδιακά αφαιρούνται τα διάφορα μέτρα εσωτερικής αμύνης της χώρας (δασμολογική προστασία εγχώριας παραγωγής, ποσοτώσεις εισαγωγών κ.κ.) Κατά την περίοδο αυτή θα πρέπει να συμπληρωθεί η οικονομική και τεχνική προσαρμογή, γιατί στο τέλος της περιόδου η Ελλάδα θα

πρέπει να ανταγωνιστεί τις αναπτυγμένες χώρες, χωρίς κανένα μέτρο προστασίας.

Το γεγονός και μόνο ότι χώρες σαν την Πορτογαλία, την Ισπανία, και αυτή ακόμη την Τουρκία, με τις οποίες συγκατοικούσαμε στις τελευταίες θέσεις των οικονομικών πινάκων και στατιστικών, αρχίζουν να ανεβαίνουν τις οικονομικές κλίμακες ανάπτυξης, αφήνοντας μας μόνους, καθιστά το αίτημα αυτό ΑΝΑΓΚΗ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟ τεράστιας πολιτικής σημασίας.

Ας ρίξουμε όμως μια ματιά στο εσωτερικό. Το 1989, θεωρείται οριακή χρονιά για την επιδείνωση της ελληνικής οικονομίας. Για πρώτη φορά το Συνολικό Δημόσιο Χρέος ξεπέρασε το Α.Ε.Π. και διαμόρφώθηκε στο 107% αυτού. Τα χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας σύμφωνα με την Έκθεση για την Ελληνική Οικονομία το '90 του καθηγητή Αγγελόπουλου, είναι: τεράστια ανάπτυξη της παραοικονομίας, οφειλόμενη στις διαρθρωτικές και θεσμικές αδυναμίες του οικονομικού κατεστημένου, έλλειψη παραγωγικών επενδύσεων, μεγάλη αύξηση της κατανάλωσης με ανακόλουθη και αντίστροφη μείωση της παραγωγικότητας, τεράστια επέκταση του κρατικού τομέα με αδυναμία διατήρησης υψηλού επιπέδου απόδοσης υπηρεσιών σε τομείς όπως υγεία, εκπαίδευση, κοινωνική πολιτική, άναρχη ανάπτυξη πέρα από κάθε έλεγχο και προγραμματισμό (και αυτή δηλαδή η ανάπτυξη που παρατηρείται σε ορισμένους τομείς δεν ακολουθεί κάποιο σχέδιο ή κάποια στρατηγική σκοπιμότητας), τεράστιο έλλειμμα του δημοσίου τομέα (κράτους και ΔΕΚΟ) που ανέρχεται (τότε) σε 3,1 τρισ. δρχ., το τεράστιο εξωτερικό χρέος που αποτελεί κυριολεκτικά σφιγμένο κόμπο στον τράχηλο της ελληνικής οικονομίας καθώς τα χρεωλύσια εξυπηρέτησης του συνολικού εξωτερικού χρέους, που υπήρχε την 30.6.1989 κατανέμονται διαχρονικά:

1989 - 1990	3.860 εκ. δολ.
1991 - 1992	5.210 εκ. δολ.
1993 - 1994	4.310 εκ. δολ.
1995 και πέρα	3.130 εκ. δολ.

Τέλος, ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στον πληθωρισμό, ο οποίος σήμερα παρ' όλα τα μέτρα σταθεροποίησης κυμαίνεται "πραγματικά" στο 20% ενώ το ισοζύγιο πληρωμών επιδεινώνεται συνεχώς.

Το κοινωνικοπολιτικό περιβάλλον στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται περισσότερο μοιάζον προς το αμερικανικό μοντέλο παρά προς εκεί-

νο της Δυτικής Ευρώπης, αφού αριστοκρατία αίματος ποτέ δεν υπήρξε ενώ οι φραγμοί μεταξύ των κοινωνικών τάξεων ποτέ δεν ήταν γνήσιοι, και ευδιάκριτοι, ένας νέος άνθρωπος είναι ελεύθερος να δουλέψει και να φτάσει ψηλά στην κορυφή της πυραμίδας. Επικρατεί ένας "πλουραλισμός" που επιτρέπει την ανάπτυξη ατόμων με στόχους ενδιαφέροντα και κατάρτιση για επιτυχία στο οικονομικό επίπεδο. Η κοινωνική αυτή πρόοδος προσανατολίζει τους Έλληνες επιχειρηματίες εμπρός και σε σχέση με την συνεργασία Ελλάδος-Ε.Ο.Κ. Οι επιχειρηματίες έχουν λόγους να πιστεύουν ότι η οικονομική ανάπτυξη της χώρας και το ελεύθερο καθεστώς που αφορά τις επιχειρήσεις δεν πρόκειται να διαταραχτεί πια από σοβαρές κοινωνικές αναταραχές. (ήδη έχει υποχωρήσει η αντίληψη που καλλιεργήθηκε στην τετραετία 1981-1986 όπου παρουσίαζε τους επιχειρηματίες, περίπου σαν απάτριδες εκμεταλλευτές των συνανθρώπων τους και της χώρας τους' τότε ήταν εχθρός, αργότερα από τους αυτούς τους ίδιους ζητούνταν επενδύσεις!!!). Ήδη, η Ελληνική Κοινωνία καλώς ή κακώς σιγά-σιγά αποκόβεται από την παράδοση, "Δυτικοποιείται" και γίνεται περισσότερο ευνοϊκή στην βιομηχανοποιημένη πρόοδο. Πράγμα που τείνει να κάνει τους Έλληνες επιχειρηματίες αισιόδοξους σχετικά την επιτυχία της ένταξης και την προαγωγή των συμφερόντων τους.

Το πολιτικό περιβάλλον της Ελλάδας χαρακτηρίζεται με δύο λόγια σαν μια συνάθροιση πολιτικών ενδιαφερόντων και συμφερόντων, που παρουσιάζονται από κόμματα, συνδέσμους παραγωγικών τάξεων, κλίκες και φράξιες που δρουν στην εκτέλεση της πολιτικής βούλησης και στην γραφειοκρατία. Ο κύριος εχθρός της οικονομικής ανάπτυξης είναι το ίδιο το κράτος όπου οι απαρχαιωμένες ποσοτικές και ποιοτικές μέθοδοι άσκησης της Δημόσιας Διοίκησης φρενάρουν κάθε νέα επιχειρηματική πρωτοβουλία ενώ δυσκολεύουν την άσκηση της υπάρχουσας επιχειρηματικής δραστηριότητας. Αναφέρω σαν παράδειγμα ότι μια άδεια λειτουργίας εργοστασίου στη Γερμανία απαιτεί μια εβδομάδα, στις ΗΠΑ δεκαπέντε ημέρες, ενώ στην Ελλάδα πάνω από μήνα. Το τραπεζικό σύστημα στενά ελεγχόμενο από τη Κεντρική Τράπεζα μόλις τώρα πήρε το δικαίωμα να εκσυγχρονιστεί κάπως, με αποτέλεσμα ένα άτομο που ήθελε να αρχίσει κάποια επιχειρηματική δραστηριότητα, έπρεπε να καταφύγει στην παραοικονομία για ένα δάνειο. Η νομοθεσία και οι θεσμοί που αφορούν την οικονομία, έχουν ανάγκη εκσυγχρονισμού (Σ. Ζολώτας). Αν αυτό δεν γίνει, τα προβλήματα θα παραμείνουν, ενόψει του καθεστώτος πλήρους

ανταγωνισμού που θα ισχύσει σε λίγο. Τραπεζικό σύστημα, φορολογία, αναπτυξιακοί νόμοι και κίνητρα, εργατική νομοθεσία, Δημόσια Διοίκηση, βρίσκονται στην πρώτη σειρά "ασθενείας". Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι το "αύριο" είναι "τώρα" και τα προβλήματα της Ελληνικής Οικονομίας, είναι πριν απ' όλα και κύρια προβλήματα θεσμών. Και την ευθύνη εδώ έχει απόλυτα, αποκλειστικά η πολιτική εξουσία. η Ελεύθερη Ενιαία Αγορά γίνεται πραγματικότητα και ο Έλληνας Επιχειρηματίας δεν μπορεί, δεν υπάρχει να καταπιέζεται πλέον.

Η εργασία αυτή έχει σαν σκοπό να καταπιαστεί με τον Έλληνα Επιχειρηματία. Ιδωμένο μέσα από το πρίσμα της σύνδεσης με την ΕΟΚ και τούτο από την προοπτική της Ελεύθερης Εσωτερικής Ενιαίας Αγοράς. Θα εξεταστούν τα χαρακτηριστικά του όπως αυτά παρουσιάζονται σήμερα, τί φέρνει ο Εοκικός άνεμος που πνέει για τις Ελληνικές Επιχειρήσεις όλων των τομέων. Θα συγκριθεί ο Έλληνας, με το σύγχρονο μοντέλο του διεθνούς επιχειρηματία και θα δειχτεί αν η Κοινότητα με την πολιτική της μπορεί να πληρώσει την επιχειρηματική προσωπικότητα του, με αυτά που λείπουν ώστε ο Έλληνας Επιχειρηματίας να είναι ο ίδιος ανταγωνίσιμος, να παράγει ανταγωνίσιμα προϊόντα για μια τεράστια αγορά, συντελώντας όχι μόνο στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας του, αλλά και πάρα πέρα συντελώντας στην διατήρηση της Εθνικής της Κυριαρχίας.

Τέλος, θα εξετασθούν δειγματικά σύγχρονες επιχειρήσεις ώστε να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα. Από το παρόν προς το μέλλον...

Ιδιαίτερα θα ήθελα να ευχαριστήσω όσους με βοήθησαν κατά τη συλλογή στοιχείων, προκειμένου να γίνει αυτή η εργασία:

- Τον κ. Νερουτσόπουλο, Managing Director της Αχάϊα Κλάους,
- Τους κ.κ. Β. & Χ. Φυρογένη, ιδιοκτήτες και διευθύνοντες της ΦΥΡΟΓΕΝΗΣ Α.Β.Ε.
- Τον φίλο κ. Γεράσιμο Θεοφάνη,
- Την καθηγήτρια Τ.Ε.Ι. Πατρών, Σ.Δ.Ο. Τμήμα Διοίκησης, κ. Μ. Σ. Πήττα για την βοήθεια και συμπαράστασή της.

2. Ο ΕΛΛΗΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑΣ

Ο Σύνδεσμος Ελλήνων Βιομηχάνων έχει γνώση του γεγονότος ότι οι Έλληνες Επιχειρηματίες αντιμετωπίζουν και θα αντιμετωπίσουν στο μέλλον πολλά σοβαρά προβλήματα που γεννιοούνται από την προσχώρηση της Ελλάδας στην Κοινή Αγορά. Αναφέρει ότι τελικά τα προβλήματα όλα, συνοψίζονται στο εξής ένα: το πρόβλημα του υψηλού κόστους παραγωγής των Ελληνικών Επιχειρήσεων. Το πρόβλημα, αυτό που εμφανίζεται κάτω από πολλές διαφορετικές μορφές, είναι κατά του Σ.Ε.Β. η Αχίλλειος φτέρνα της ελληνικής βιομηχανίας στον συναγωνισμό με τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις. Αν αυτό το πρόβλημα λυθεί η μάχη θα έχει κερδιθεί.

Μικρές, ατελέσφορες εταιρείες οι οποίες αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος των ελληνικών επιχειρήσεων (49%) μόνο υπό το κράτος έντονου προστατευτισμού μπορούν να επιβιώσουν. Μέχρι πριν από λίγο καιρό, η αποτελεσματικότητα δεν ήταν η απολύτως απαιτούμενη προϋπόθεση για την ύπαρξη μιας βιομηχανίας εταιρείας. Η αποτελεσματικότητα αυτή αναπληρωνόταν από έναν προστατευτισμό, που πήγαζε από κοινωνικοπολιτικούς λόγους και ιδιαίτερα από τις καλύτερες δυνατές σχέσεις του επιχειρηματία με πολιτικούς ή πολιτικούς υπηρέτες. Έτσι και αλλιώς ο προστατευτισμός αυτός ελάττωσε περαιτέρω λίγο-λίγο την ήδη χαμηλή παραγωγικότητα των Ελληνικών Επιχειρήσεων ώσπου αυτή παρέμεινε στα μεγέθη της μεταπολεμικής περιόδου εξαιτίας του μικρού τους μεγέθους, του απαρχαιωμένου τεχνικού εξοπλισμού, την ανικανότητα εφαρμογής τεχνολογικών καινοτομιών και την πεπαλαιωμένη-ξεπερασμένη οργάνωση και το φτωχό management.

Ο Σ.Ε.Β. γνωρίζει και μερικές φορές αναφέρει "εν παρόδω" ότι η χαμηλή παραγωγικότητα των βιομηχανικών επιχειρήσεων έχει τεράστια ευθύνη για το υψηλό κόστος παραγωγής. Προτιμά, πάντως, για κατανοητούς εύκολα λόγους να τονίζει ότι το κόστος της βιομηχανικής παραγωγής επιβαρύνεται αποκλειστικά από την πολιτεία. Αναφέρει ότι διάφοροι εξωπαραγωγικοί παράγοντες, όπως οι φόροι, και συνεισφορές υπέρ διαφόρων τμημάτων του πληθυσμού στο όνομα του "κοινωνικού χαρακτήρα" της οικονομικής δραστηριότητας που αναπτύχθηκαν για τις ανάγκες μιας "κλειστής" οικονομίας του μεσοπολέμου, παρέμειναν ως τώρα επιβαρύνοντας τα κόστη. Αυτά τα αντιπαραγωγικά βάρη δεν είχαν τόσο αισθητά, μέχρι που η οικονο-

μία "άνοιξε" και πελάτες δεν ήταν πια μόνο Έλληνες. Οι παραγωγοί έπρεπε να αναζητήσουν πελάτες εκτός Ελλάδας, για να αναπληρώσουν μέρος της ζημιάς τους στην εσωτερική αγορά. Τότε το βάρος έγινε ανυπόφορο. Άλλα κράτη, συνεχίζει ο Σ.Ε.Β., υποστηρίζουν τις τιμές των εξαγωγίμων αγαθών ώστε να αυξήσουν τις εξαγωγές τους. Αυτές οι τιμές ποικίλλουν από τιμές μη περιέχουσες γένικα κόστη και εξοφλήσεις μέχρι το dumping. Ο μηχανισμός αυτός δεν μπορεί να εφαρμοστεί στη χώρα μας εξαιτίας της φτωχής εσωτερικής αγοράς. Όστε, καταλήγει ο Σ.Ε.Β., το κόστος παραγωγής πρέπει να ελευθερωθεί από τα εξωπαραγωγικά βάρη αν η Ελληνική Βιομηχανία πρόκειται να γίνει ανταγωνιστική μέσα στην Κοινότητα.

Αυτά αναφέρονται από το Σύνδεσμο Ελλήνων Βιομηχάνων τον οποίο θεωρώ αντιπροσωπευτικό μαζί με τον Ε.Ο.Μ.Ε.Χ. (για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις) των Ελλήνων Επιχειρηματιών. Εδώ θα σταματήσουμε για λίγο ώστε να τονιστούν μερικά χαρακτηριστικά των πρωταγωνιστών του οικονομικού πάγκου. Ο Έλληνας Επιχειρηματίας καταπιέζεται κατ' αρχήν από το μεγάλο βάρος των αναχρονιστικών δομών που επικρατούν διαρθρώνοντας τα οικονομικά πράγματα. Πράγματι, είναι χτυπητή η διαφορά δυναμικού μεταξύ Ελλήνων που "επιχειρούν" στο εξωτερικό, μακριά από τα σύνορά μας. Ο λόγος είναι ακριβώς ότι εκεί βρίσκουν θεσμούς και οργάνωση που ευνοούν αντί να εμποδίζουν την επιχειρηματική ανάπτυξη. Ύστερα, χαρακτηριστικό αποτελεί η προχειρότητα στο σχεδιασμό και στο ξεκίνημα μιας νέας επιχείρησης χωρίς προηγουμένως να γίνουν κάποιες μελέτες (χρηματοοικονομικές - περιόδου αποσβέσεων - έρευνα αγοράς - επιλογή τόπου εγκατάστασης - προϋπολογισμού εξόδων κλπ.). Γι' αυτό υπάρχει τεράστιο ποσοστό θνησιμότητας μικρομεσαίων επιχειρήσεων (90%), ή τουλάχιστον αυτός είναι ο κύριος λόγος.

Δίνεται περισσότερο βάρος στις πολιτικές διασυνδέσεις παρά στην οικονομική επιστήμη και πρακτική για να διατηρηθεί μια μικρομεσαία εταιρεία, απόρροια και αυτό ενός πολιτικοματικού συστήματος πελατειακού χαρακτήρα που ατυχέστατα χαρακτηρίζει το πολιτικό μας γίγνεσθαι.

Η Ελληνική Βιομηχανία, συνεχίζει ο Σ.Ε.Β. μειονεκτεί από τη γεωγραφική θέση της χώρας. Δεδομένου ότι ένα 60% των εξαγωγών μας κατευθύνεται προς τις Ευρωπαϊκές χώρες, αυτές επιβαρύνονται με υψηλά κόστη μεταφορών. Αλλεπάλληλες αλλαγές πλωτών και οδι-

κών μέσων είναι απαραίτητες και αφόρητα αναγκαίες μέχρι τα προϊόντα να αφιχθούν στους προορισμούς τους σε αντίθεση με τις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες του κέντρου όπου τα αγαθά μεταφέρονται εύκολα από το ένα κράτος-μέλος στο άλλο. Εξαιτίας λοιπόν της μακράς διαδρομής ταξιδιού, οι Ελληνικές εξαγωγές βαρύνονται με πρόσθετα κόστη συσκευασίας. Κατά παράδοση λοιπόν, οι Έλληνες επιχειρηματίες απολείπουν εξαγωγικής πείρας. Έχουν ταλέντο στις εισαγωγές, γι' αυτό προτιμούν να ασχολούνται μ' αυτές πλημμυρίζοντας την ελληνική αγορά με μια πληθώρα καταναλωτικών αγαθών, ακόμα και τέτοιων υποδεέστερων των ελληνικών. Έτσι, επιδευνώνεται διαρκώς το Ισοζύγιο Εξωτερικών Πληρωμών ενώ πολλές από τις εξαγωγές μας δεν αποφέρουν συνάλλαγμα όπως θα έπρεπε, απλά αντισταθμίζουν αντίστοιχες εισαγωγές μας. Όπως: Γερμανία 55%, Ιταλία 70%, Πορτογαλία 100%, Δανία 46%, Ολλανδία 30%, Βρετανία 52%, Γαλλία 49%. Έτσι τώρα θα πρέπει να δώσουν μάχη κατά της δυσπιστίας και της άγνοιας που υπάρχει στο εξωτερικό για τα ελληνικά προϊόντα. Ξαν να μην έφτανε αυτό προστίθεται και η ανικανότητα της πολιτείας και δει της αντιπροσώπευσής μας στη Κοινότητα ώστε να χάσουμε το δικαίωμα της αποκλειστικής παραγωγής δύο παραδοσιακών ελληνικών προϊόντων, σήμα κατατεθέν της χώρας μας, όπως το σύζο και η φέτα!!! Πρέπει τώρα, να διαφημιστούν με θετικότερα έντονο θελκτικό χαρακτήρα τα προϊόντα των Ελλήνων Επιχειρηματιών στο εξωτερικό, όμως δεν γνωρίζουν τον τρόπο και ακόμα πιο σημαντικά δεν περισσεύουν τα κεφάλαια για τα διαφημιστικά έξοδα. Το ποσοστό του Α.Ε.Π. που πάει στη διαφήμιση είναι το χαμηλότερο στην Ευρώπη αν και τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει μια αύξηση της τάξης του 30-40% που ακριβώς οφείλεται στην πίεση και το φάσμα της ενιαίας αγοράς. Τα τρία τελευταία χρόνια οι ελληνικές εταιρείες, πέρα από τις μεγάλες και οι μικρομεσαίες, ακόμα αναγνωρίζουν την αξία της διαφήμισης - ο μόνος ελληνικός κλάδος που παρουσιάζει αλματώδη ανάπτυξη - κι αυτό είναι πολύ θετικό και ενθαρρυντικό για τους επιχειρηματίες, γιατί δείχνει ότι επιτέλους αρχίζουν να δέχονται και να χρησιμοποιούν σύγχρονες τεχνικές marketing και διοίκησης.

Βλέπουμε δηλαδή, σύμφωνα με τα παραπάνω ότι ο Έλληνες Επιχειρηματίες εξαιτίας των αντικειμενικών δυσκολιών που συνεπάγεται το υψηλό κόστος παραγωγής και διακίνησης, είναι κατά μεγάλο ποσοστό εισαγωγέας παρά εξαγωγέας, προτιμά τον εύκολο δρόμο

φυγομαχώντας. Ίσως όχι άδικα. Από την άλλη ιδιαίτερα ενθαρρυντικό και ευχάριστο είναι το γεγονός της αύξησης κατά 30% των κονδυλίων για διαφήμιση των ελληνικών εταιρειών. Φόβος της Ενιαίας Αγοράς; Εξέλιξη; Όπως και να έχει είναι πρόοδος, γιατί άνοδος των εξόδων διαφήμισης δείχνει μοντέρνα αντίληψη και εξέλιξη διεθνώς.

Πρίν λίγο καιρό ο κ. Αργυρός (πρόεδρος του Σ.Ε.Β.) είχε δηλώσει: "Δεν ονειρεύομαι για την Ελλάδα μια γιγάντια εταιρεία - μια τεράστια ελληνική πολυεθνική - τόσο, όσο θέλω πραγματικά κάθε εταιρεία από τις υπάρχουσες να φτάσουν τα δυνατά μας όρια ανάπτυξης και παραγωγικότητας". Η φράση αυτή νομίζω ότι, είναι σαφέστατη και τονίζει ένα ακόμη χαρακτηριστικό του συνόλου των Ελλήνων Επιχειρηματιών. Οι εταιρείες που ιδρύονται δεν φτάνουν τα ανώτατα όρια δυναμικότητάς τους, αλλά υπολειπόμενες. Αυτό δείχνει ότι δεν γίνεται πλήρης εκμεταλλευση των διαθέσιμων πόρων όχι μόνο του άψυχου αλλά και του έμψυχου υλικού και μας πηγαίνει στο σοβαρότατο ζήτημα πρόβλημα του ελληνικού "Επιχειρείν": Το Management

Στην Ελλάδα, η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρηματιών, στηρίζεται στην εμπειρία για να "διοικήσει" και όχι στην επιστήμη της Διοίκησης. Και δεδομένου ότι το σύνολο των εταιρειών είναι οικογενειακού χαρακτήρα γίνεται οδυνητά φανερό ότι νέοι καταρτισμένοι άνθρωποι, προορισμένοι για ανώτατα και ανώτερα διοικητικά στελέχη, βρίσκουν πόρτες κλειστές, προσθέτοντας ένα ακόμη νόμμο στην ανεργία ενώ οι επιχειρήσεις χάνουν πολύτιμη γνώση και σύγχρονες τεχνικές οργάνωσης, διοίκησης και marketing. Ένα άλλο χαρακτηριστικό που προκύπτει εδώ είναι η υπερφόρτωση των επιχειρηματιών αφού συγκεντρώνουν επάνω τους το βάρος όλων των λειτουργιών και των τμημάτων της επιχείρησης την οποία διοικούν και της οποίας κατά συντριπτικό ποσοστό (80%) είναι και ιδιοκτήτες. Αποτέλεσμα είναι η πρόωγη κόπωση και κούραση λόγω υπερλειτουργικότητας που προστιθέμενη στο υψηλό όριο ηλικίας των Ελλήνων επιχειρηματιών οδηγεί σε μια περιορισμένου φάσματος αποτελεσματικότητα, συνεπαγόμενη επιχειρησιακή αδράνεια.

Ο Έλληνας Επιχειρηματίας συνεχίζει να ακολουθεί ακόμη τις απαρχαιωμένες μεθόδους διοίκησης, δεν πιστεύει στις νέες ποσοτικές και ποιοτικές μεθόδους και προσεγγίσεις, για την μελέτη των μεγεθών της επιχείρησης του. Από την παραγωγή ως την πώληση.

Βέβαια μιλάμε για το σύνολο, γιατί σίγουρα υπάρχουν εξαιρέσεις, όμως δεν αλλάζουν δυστυχώς την εικόνα. Ίσως αργότερα οι νεωτεριστές αυτού αυξηθούν απειλώντας σοβαρά τον κανόνα, μπροστά στη μερική συνθήκες πλήρους ανταγωνισμού Ελεύθερη Αγορά που δεν έρχεται απλά, είναι εδώ. Η αρχή έχει ήδη γίνει, πρώτα στις μεγάλες εταιρείες όπου έχουν την οικονομική δυνατότητα και θα έλεγα ότι αναγκάζονται περισσότερο να ακολουθήσουν τις σύγχρονες αλλαγές-προτάσεις στον τομέα του management.

Αλυσσιδωτά προχωράμε σε ένα από τα βασικότερα, αρνητικό και αυτό, χαρακτηριστικό της ελληνικής οικονομικής πραγματικότητας. Η εξατομίκευση και ο κατακερματισμός της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Και το κυριότερο, μέχρι πριν μερικά χρόνια δεν υπήρχε καν τάση συνένωσης μικρών επιχειρήσεων που σαφώς υπάρχει τώρα. Ο ατομιστικός χαρακτήρας των ελλήνων επιχειρηματιών που αρνείται να αντιμετωπίσει την πραγματικότητα ότι η Ένωση πολλών μικρομεσαίων επιχειρήσεων μπορεί να εξαλείψει τα προβλήματα κάθε μιας των συνιστωσών της αλλά και αν αυτές ήταν απόλυτα υγιείς ήδη είναι ο μόνος τρόπος για να κερδηθεί η μάχη του ανταγωνισμού στην εσωτερική και εξωτερική αγορά, οι οποίες σε λίγο θα γίνουν ένα. Η επιλογή είναι ξεκάθαρη: Ή πολλές, μικρές-μεσαίες εταιρείες, που κυριολεκτικά θα μαραζώσουν, μην μπορώντας να ανταπεξέλθουν στον πλήρη ανταγωνισμό της Ε.Ο.Κ., ή Συνεταιρισμοί, Όμιλλοι, Συγχωνεύσεις με μια λέξη, Ενώσεις πολλών αδύνατων επιχειρήσεων σε μια δυνατή και ανταγωνιστική είτε μερικών ευρώστων εταιρειών σε μια παντοδύναμη εταιρεία ικανό αντίπαλο, απέναντι στις αντίστοιχες ευρωπαϊκές είτε πολλών μικρών σε μια εύρωστη, ανταγωνιστική εταιρεία.

Πώς όμως αντιδρούν, σήμερα οι επιχειρηματίες, σε αυτήν την πρόκληση; Μπροστά στις γιγαντιαίες πολυεθνικές ευρωπαϊκές εταιρείες οι ελληνικές επιχειρήσεις προτιμούν την λύση, την εύκολη λύση, της εξαγοράς προς αυτές και την απορρόφησή τους από αυτές. Μεγάλες εταιρείες όπως Λουμίδης, Παυλίδης, Μπουτάρης, ΙΟΝ, ΒΙΒΕΧΡΩΜ, προτίμησαν πρώτες τα ξένα κεφάλαια. Μπορούμε να πούμε πως υπάρχει μια "συνέυρεση" των Ευρωπαίων με τους Έλληνες Επιχειρηματίες. Οι πρώτοι εκδηλώνουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για εξαγορά ελληνικών επιχειρήσεων, ενώ παράλληλα οι δεύτεροι καταβάλλουν ιδιαίτερη προσπάθεια για συνεργασία με ξένους ομίλους. Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία περισσότερες από 50 ελληνικές επι-

χειρήσεις ενδιαφέρονται να συνεργασθούν με ξένα consortiums ενώ 63 εταιρείες του εξωτερικού επιθυμούν να αγοράσουν ελληνικές επιχειρήσεις. Είναι φανερό ότι οι δεύτεροι επιθυμούν να εισβάλλουν με τον καλύτερο τρόπο στην ελληνική αγορά, ενώ οι δεύτεροι βλέπουν μια σανίδα σωτηρίας από τα βαθειά νερά της απέραντης θάλασσας του ανταγωνισμού - χωρίς προστατευτισμούς και με παντοδύναμους αντιπάλους-κολοσσούς. Σύμφωνα με τα υπάρχοντα στοιχεία από τις 51 συνολικά ελληνικές εταιρείες που ενδιαφέρονται να συνεργαστούν με ξένους ομίλους, οι 22 είναι εμπορικές και παραγωγικές από το χώρο τροφίμων και ποτών, οι 6 εταιρείες καταναλωτικών ειδών ατομικής και οικιακής φορντίδας, οι 5 εταιρείες ειδών ένδυσης και οι 4 τουριστικές. Υπάρχουν επίσης, εταιρείες κλωστούφαντουργικές, ασφαλιστικές κλπ.

Η ζήτηση για συνεργασίες στο χώρο της βιομηχανίας ξεπερνά, κατά 17% την προσφορά, ενώ αντίθετα στο εμπόριο και τις υπηρεσίες η προσφορά είναι μεγαλύτερη από τη ζήτηση κατά 125% και 25% αντίστοιχα. Η ζήτηση για παραγωγικές εταιρείες τροφίμων είναι μεγαλύτερη της προσφοράς κατά 30% στα ποτά κατά 20%, στη διανομή τροφίμων κατά 33%, στις αλυσίδες λιανικής πώλησης κατά 500%.

Σημειώνεται τέλος, ότι στο διάστημα από 1.1.1987 έως 31.8.90 52 ελληνικές εταιρείες εξαγοράστηκαν ή συγχωνεύτηκαν από ξένους ομίλους. Από αυτές οι 38 περιπτώσεις αφορούν συνεργασίες μεταξύ ελληνικών και ξένων επιχειρήσεων, κάτω από διάφορες μορφές (από πλήρεις εξαγορές έως συμμετοχές μειοψηφίας).

Έτσι λοιπόν αντιδρά ο έλληνας επιχειρηματίας στην πρόκληση της Ενιαίας Εσωτερικής Αγοράς με άρση συνόρων και περιορισμών, αδιαφορώντας, φυγομαχώντας από την δεύτερη λύση που είναι αλήθεια ότι είναι περισσότερο πατριωτική και μαχητική, όμως και δυσκολώτατη συνάμα. Η λύση αυτή αναφέρθηκε πιο πάνω και είναι η συνένωση των ελληνικών επιχειρήσεων σε Ομίλους κατά κλάδο και παραγωγικό αντικείμενο. Όμως τα πέπραγμένα την έχουν ήδη προσπεράσει ανεπιστρεπτί.

Ο υψηλός δανεισμός θεωρείτο ανέκαθεν ως μια από τις πληγές της Ελληνικής Βιομηχανίας. Είναι γεγονός ότι πολλοί επιχειρηματίες είχαν προσφύγει στον τραπεζικό δανεισμό εξαιτίας κυρίως της πολιτικής φτηνού χρήματος που ακολούθηθηκε στο παρελθόν. Παρ' όλα αυτά μετά το 1985, παρατηρείται μια συνεχής μείωση της δανειακής επιβάρυνσης, η οποία μπορεί να θεωρηθεί ως ένα από τα έμμε-

σα αποτελέσματα του διετούς σταθεροποιητικού προγράμματος, 85-87.

Εδώ μπορούμε να πούμε ότι οι Έλληνες βιομήχανοι στις αρχές της δεκαετίας του 1980 προετοιμαζόμενοι για την σημερινή Ευρωπαϊκή πραγματικότητα, κατέφυγαν στη λύση του δανεισμού με αποτέλεσμα αργότερα, στα επόμενα χρόνια, μεγάλος μέρος των αποτελεσμάτων να κατευθύνεται στην εξόφληση των δανείων και μικρότερο προς νέες επενδύσεις.

Και αυτή είναι η καλύτερη περίπτωση. Η χειρότερη είναι γνωστή με το όνομα "προβληματικές", Τρεις εξωγενείς παράγοντες και ένας εσωγενής οδήγησαν στο άγος των προβληματικών. Η δεύτερη πετρελαϊκή κρίση, το άνοιγμα των συνόρων μας στη Κοινή Αγορά και η εμφάνιση του λεγόμενων "νεοβιομηχανικών χωρών του τρίτου κόσμου". Η ελληνική οικονομία διαθέτοντας ένα τραπεζικό σύστημα, που δεν μπόρεσε να προσφέρει τις υπηρεσίες που επέβαλαν οι περιστάσεις, δεν κατόρθωσε να οδηγήσει τις υπηρεσίες που επέβαλλαν οι περιστάσεις, δεν κατόρθωσε να οδηγήσει τις επιχειρήσεις της να προσαρμοστούν στις συνθήκες του νέου οικονομικού περιβάλλοντος που είχε δημιουργηθεί.

Ο τέταρτος παράγοντας, ο εσωγενής, αφορά το κεφάλαιο μας και τον "αρνητικό Έλληνα επιχειρηματία". Ποσοστό ύψους 57% των προβληματικών επιχειρήσεων οφείλει την "προβληματικότητα" του στον ιδιοκτήτη ο οποίος κάποια στιγμή επέκτεινε τα συμφέροντά του σε βάρος της εταιρείας-δημιούργημά του, απορροφώντας είτε τα ποσά των δανείων είτε των κερδών για ίδια χρήση. Αποτέλεσμα, πλούσιοι βιομήχανοι - φτωχές επιχειρήσεις - άνεργοι - αδυνατισμένη οικονομία που απομυζάται στον τομέα αυτό ως σήμερα. Φυσικά στα άτομα αυτά, ο όρος "επιχειρηματίας" είναι εντελώς ατυχής, χαρακτηρίζουν όμως και επηρεάζουν την σημερινή επιχειρησιακή πραγματικότητα, αρνητικά, αλλά την επηρεάζουν και είναι οπωσδήποτε υπαρκτοί.

3. Η Ε.Ο.Κ. ΚΑΙ Ο ΕΛΛΗΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑΣ

Σύμφωνα με την άποψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής - ως σημειωθεί ότι μέχρι πρό τινος δεν ήθελε να ασκούνται εκτεταμένες περιφερειακές πολιτικές με εθνικούς πόρους - υποστηρίζεται, ότι με την πραγμάτωση της Ενιαίας Αγοράς πρέπει να υπάρξουν οφέλη, για όλες τις περιφέρειες της Κοινότητας και όχι μόνο τις προνομιούχες. Η Κοινότητα μετά το 1992, δεν πρέπει κατά τη γνώμη της Επιτροπής, να υποκαταστήσει τις εθνικές αρχές, που σήμερα λαμβάνουν διάφορα μέτρα υπέρ των μειονεκτικών περιοχών.

Η ανωτέρω τοποθέτηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι αρκετά ευνοϊκή για την Ελλάδα, αφού η χώρα μας έχει να προβάλλει σοβαρά προβλήματα, εφόσον είναι από τις πιο απομακρυσμένες περιοχές της Κοινότητας.

Πάντως από την πλευρά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής διευκρινίζεται ότι ναι μεν ευνοείται η άσκηση κοινοτικής περιφερειακής πολιτικής, που θα είναι "συμπληρωματική" της εθνικής περιφερειακής αλλά υπό προϋποθέσεις. Η κοινωτική ενίσχυση για την αντιμετώπιση περιφερειακών προβλημάτων, θα είναι εξασφαλισμένη μόνο στο βαθμό, που αυτή αξιοποιείται για την προώθηση του εκσυγχρονισμού του παραγωγικού δυναμικού. Οι αναδιαρθρώσεις αυτές, εκτιμά η Ε.Ε., αναπόφευκτα θα έχουν αρνητικές επιδράσεις στην τοπική απασχόληση, αλλά θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας σε επιχειρήσεις περισσότερο ανταγωνιστικές, τόσο μέσα όσο κι έξω από την κοινοτική αγορά.

Νέες προοπτικές ανοίγονται για τον κοινοτικό επιχειρηματικό χώρο με την εμφάνιση της "Ανώνυμης Ευρωπαϊκής Εταιρείας". Οι εταιρείες αυτού του είδους θα δημιουργούνται με κεφάλαια εταιρειών που εδρεύουν και δραστηριοποιούνται σε διάφορες χώρες-μέλη της Ε.Ο.Κ.

Η νέα αυτή μορφή εταιρείας αποτελεί σύμφωνα με την Ε.Ε. τον πλέον κατάλληλο τύπο για την άντληση πολλαπλών από τα οφέλη που θα προκύψουν από τη δημιουργία της Ενιαίας Αγοράς.

Η προοπτική της "Ανώνυμης Ευρωπαϊκής Εταιρείας" αποτελεί το πλέον σύγχρονο και καινούργιο φορέα της Κοινότητας για την άντληση των ωφελειών του ελεύθερου ανταγωνισμού. Ας δούμε όμως,

τίς υπόλοιπες διατάξεις που εφαρμόζονται για την προετομασία της επιχείρησης προς την Ενιαία Αγορά.

Τράπεζες

Η άρση όλων των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας στην ελευθερία εγκατάστασης των Τραπεζών έγινε με την οδηγία 73/183 της 28.6.1973. Όμως, ο τραπεζικός τομέας παραμένει υπό τη ρύθμιση των εθνικών νομοθεσιών. Η οδηγία 77/80 απαγόρευε κατ' αρχήν τη χρησιμοποίηση του κριτηρίου της οικονομικής ανάγκης. Από τη διάταξη αυτή οφελήθηκε και η Ελλάδα, γιατί ήδη είχε θεσμοθετήσει τέτοιο κριτήριο τη στιγμή που υιοθετήθηκε η οδηγία, έτσι το διατήρησε ως τα τέλη του 1989 με δικαίωμα παράτασης ως τα τέλη του 1992. Με τη δεύτερη τραπεζική οδηγία θεσπίζεται οριστικά η αρχή του ελέγχου από τη χώρα προέλευσης, αφού η χώρα υποδοχής θα είναι αρμόδια μόνο για την εποπτεία της ρευστότητας και της νομισματικής πολιτικής. Εφαρμόζεται η αρχή της ενιαίας τραπεζικής άδειας. Την άδεια θα συνοδεύει ένας κατάλογος "τραπεζικών δραστηριοτήτων" για τις οποίες θα ισχύει. Πολλές από αυτές δεν ασκούνται σήμερα στην Ελλάδα όπως οι συναλλαγές για λογαριασμό του πελάτη, οι συμμετοχές σε εκδόσεις τίτλων, η διαχείριση χαρτοφυλακίου κλπ.

Ασφάλειες

Το δικαίωμα για εγκατάσταση όλων των τομέων ασφάλισης απελευθερώθηκε πλήρως στην δεκαετία του 1970, η ελευθέρωση της διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών καθυστέρησης ως το 1986. Βασική είναι η διάκριση μεταξύ "μεγάλων κινδύνων" και "μαζικών κινδύνων". Για τους μαζικούς κινδύνους τίθεται έντονα το πρόβλημα της προστασίας του ασφαλισμένου ενώ για τους μεγάλους κινδύνους θεωρείται ότι είναι υπόθεση μεγάλων επιχειρήσεων που έχουν την αναγκαία οργάνωση και υποδομή για να εκλέξουν τη λύση που τους συμφέρει. Για ορισμένους μεγάλους κινδύνους (μεταφορών, πιστώσεων, και εγγυήσεων, σωμάτων πλοίων και αεροσκαφών, πυρός) όταν η σύμβαση ασφάλισης συνάπτεται με ασφαλιστική εταιρεία που δεν έχει εγκατάσταση στη χώρα του κινδύνου, η οδηγία θέτει ελάχιστα όρια ώστε να προστατευθούν για ένα διάστημα οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις και να εθιστούν στο νέο καθεστώς (σύνολο υσολογισμού, κύκλος εργασιών, αριθμός απασχολούμενων). Η οδηγία άρχισε να εφαρμόζε-

ται από το 1990, αλλά για την Ελλάδα ισχύει, όσον αφορά τα ελάχιστα όρια ή κριτήρια, η μεταβατική περίοδος που κλιμακώνεται ως την 1.1.1999.

Πληροφόρηση - Οπτικοακουστικά

Οι υπηρεσίες πληροφοριών αποτελούν αντικείμενο ολοένα διευρυνόμενων εμπορικών συναλλαγών. Η λειτουργία των αγορών εξαρτάται από το εάν υπάρχουν διαθέσιμες πληροφορίες και από το κατά πόσο δυνατή είναι η ροή τους. Επομένως, η δημιουργία μιας κοινοτικής αγοράς στον τομέα αυτό είναι απαραίτητη για τη διατήρηση και την ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας της κοινοτικής βιομηχανίας. Παράλληλα είναι απαραίτητη η δημιουργία ενός σύγχρονου δικτύου τηλεπικοινωνιών ώστε η ροή των πληροφοριών να γίνεται ταχύτατα και με ακρίβεια. Μια σειρά από προγράμματα όπως τα ESPRIT, INSIS, TEDIS αποσκοπούν να ενισχύσουν την βιομηχανική τεχνολογία πληροφοριών, να βελτιώσουν την επικοινωνία μεταξύ των κρατών μελλών και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ εμπορικών εταιρειών.

Η ολοκλήρωση της Εσωτερικής Αγοράς αφορά και τον τηλεοπτικοακουστικό τομέα. Τα μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Κοινότητα, στον τομέα αυτό αναφέρονται στην εναρμόνιση των τεχνικών προτύπων των κρατών-μελών σχετικά με τις τεχνικές εκπομπής και λήψης προγραμμάτων τηλεόρασης ώστε να υπάρχει ελεύθερη κυκλοφορία προγραμμάτων για την τόνωση της παραγωγής των οπτικοακουστικών προγραμμάτων και υπηρεσιών που προορίζονται να μεταδοθούν μέσω του κινηματογράφου και της τηλεόρασης.

Η τεχνολογική πρόοδος επιβάλλει την εναρμόνιση των προτύπων ώστε να δημιουργηθεί μια ενιαία τηλεοπτική αγορά. Το 1984, η Επιτροπή παρουσίασε την "Πράσινη Βίβλο" με τίτλο "Τηλεόραση χωρίς σύνορα". Στη συνέχεια το 1986, με ειδική πρόταση για τον καθορισμό ελάχιστων κανόνων σχετικά με τη διαφήμιση, την προστασία της νεότητας, τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και το δικαίωμα απάντησης (αφορά κάθε Ευρωπαίο πολίτη που θίγονται τα νόμιμα συμφέροντά του από ψευδή ισχυρισμό που έχει μεταδοθεί ραδιοφωνικά, ή τηλεοπτικά στο εσωτερικό της Κοινότητας, ολοκληρώνεται ακόμη περισσότερο η κατοχύρωση και ο συντονισμός του τομέα.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Ρόδου ζήτησε την προώθηση Ευρωπαϊ-

ικών προγραμμάτων τεχνολογίας του κλάδου, όπως της Ευρωπαϊκής Τηλεόρασης υψηλής ευκρίνειας.

Για την πατρίδα μας, ο Ο.Τ.Ε. με μεγάλη καθυστέρηση στον εκσυγχρονισμό του δικτύου, και στην ανάπτυξη νέων υπηρεσιών (ψηφιακή τηλεφωνία), στάθηκε τυχερός γιατί οι πιέσεις της Επιτροπής για γρήγορη και πλήρη απελευθέρωση της τηλεπικοινωνιακής αγοράς, δεν βρήκαν την καθολική υποστήριξη των Υπουργών Τηλεπικοινωνιών των χωρών-μελών της Ε.Ο.Κ. στο συμβούλιο της 7.12.1989. Ενώ κύριο αίτημα παραμένει η εξαίρεση λόγω ειδικών γεωγραφικών και οικονομικών συνθηκών.

Μεταφορές

Η απελευθέρωση των υπηρεσιών στον τομέα των μεταφορών, δραματίζει σημαντικό ρόλο στην ολοκλήρωση της Ευρωπαϊκής Αγοράς τόσο λόγω της σημασίας που έχουν ως οικονομικό μέγεθος όσο και διότι συμβάλλουν αποφασιστικά στην υλοποίηση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων.

Οι μεταφορές αντιπροσωπεύουν το 7% και πλέον του Α.Ε.Π. της Κοινότητας. Η Επιτροπή, με συγκεκριμένες προτάσεις της αποσκοπεί στη βαθμιαία κατάργηση των προστατευτικών πολιτικών που υπάρχουν για τις χερσαίες και θαλάσσιες μεταφορές, με σκοπό την απελευθέρωση και την κατάργηση των αντίστοιχων περιορισμών. Σύμφωνα με τη πρόταση της Επιτροπής, που αφορά το *camouflage*, τη δυνατότητα δηλαδή εκτέλεσης εθνικών εμπορευματικών μεταφορών σε ένα κράτος-μέλος της Κοινότητας από μη εγκατεστημένους σε αυτό Κοινοτικούς φορείς, οι Έλληνες μεταφορείς θα μπορέσουν να διεισδύσουν στην Ευρωπαϊκή Αγορά, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις που έχει θέσει η Κοινότητα για την είσοδο στο επάγγελμα του οδικού μεταφορέα επαγγελματιών.

Σύμφωνα με το νέο πλαίσιο, πρόβλημα *transit* για την προώθηση των ελληνικών προϊόντων στην Κ. Ευρώπη, αντιμετωπίζεται πλέον σε κοινοτικό επίπεδο και όχι μόνο σε επίπεδο διμερών διαπραγματεύσεων μεταξύ Ελλάδας και Γιουγκοσλαβίας ή Ουγγαρίας. Ήδη, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διεξάγει διαπραγματεύσεις, κατόπιν εντολής του Συμβουλίου Υπουργών, με τρίτες χώρες προκειμένου να επιλυθεί το πρόβλημα *transit*.

Επίσης, πρέπει να ληφθούν, σύμφωνα με το πρόγραμμα της Ευρω-

παϊκής Επιτροπής, μέτρα στον τομέα των αεροπορικών μεταφορών, που φορούν τους ναύλους, τις διμερείς συμφωνίες μεταξύ των κρατών μελών και την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού. Με τις νέες ρυθμίσεις η Ελλάδα υποχρεώνεται, υπό ορισμένες προϋποθέσεις να αποδέχεται όποιον και όσους αερομεταφορείς προτείνουν τα άλλα κράτη-μέλη. Επίσης, σε ορισμένες περιπτώσεις απελευθερώνονται οι συνδέσεις μεταξύ κεντρικών και περιφερειακών αεροδρομίων.

Σε σχέση με τις θαλάσσιες μεταφορές το Συμβούλιο Υπουργών Μεταφορών της Ε.Ο.Κ., υιοθέτησε το 1986 τρεις κανονισμούς που αφορούν την απελευθέρωση των υπηρεσιών στις θαλάσσιες μεταφορές τόσο εντός όσο και εκτός της Κοινότητας. Στους παραπάνω κανονισμούς υπάρχουν διατάξεις που γενικά ευνοούν τα συμφέροντα της Ελληνικής εμπορική ναυτιλίας. Ειδικότερα, πρέπει να επισημανθούν η απαγόρευση σύναψης διμερών συμφωνιών κατανομής των μεταφορών χύδην φορτίων στις οποίες δραστηριοποιείται το 95% και πλέον του Ελληνικού εμπορικού στόλου και η ευρεία παροχή προστασίας στις ανεξάρτητες μεταφορές, όπου δραστηριοποιούνται σημαντικά οι Έλληνες πλοιοκτήτες τακτικών γραμμών.

Είδαμε λοιπόν πώς αντιμετωπίζει η Ε.Ο.Κ. τους μεγάλους και βασικούς τομείς επιχειρηματικής δραστηριότητας, ορίζοντας τα θεσμικά πλαίσια οργάνωσης και λειτουργίας επάνω στην προοπτική της Ενιαίας Αγοράς και του άκρατου ανταγωνισμού. Ας δούμε τώρα, ποιά μέσα προσφέρει στους Ευρωπαίους επιχειρηματίες επομένως, και στους Έλληνες, είτε άμεσα, είτε έμμεσα διαμέσου των χωρών τους η Ευρωπαϊκή Κοινότητα συντελώντας στην ανάπτυξη και την προαγωγή των επενδύσεων.

Οι πρόσφατοι αναπτυξιακοί μας νόμοι (Ν. 1116/81, Ν. 1262/82) έχουν σε μεγάλο βαθμό στηριχτεί σε σχετικούς κανονισμούς της ΕΟΚ και σε πρότυπα χωρών-μελών της.

Το 1975, ιδρύθηκαν στην Ε.Ο.Κ. το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και η Επιτροπή Περιφερειακής Πολιτικής. Τα δύο αυτά όργανα συνεργάζονται στενά για την ισορροπη ανάπτυξη των διαφόρων περιφερειών της Κοινότητας. Καλύπτουν κυρίως την βιομηχανία, τον τουρισμό και τα έργα υποδομής. Υπάρχουν όμως άλλα ειδικευμένα ταμεία που καλύπτουν τους υπόλοιπους τομείς. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα 'ανθρακα και χάλυβα ασχολείται με τα ανθρακωρυχεία και τη μεταλλουργεία σιδήρου και χάλυβα, καθώς και η Ευρω-

παϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας που ασχολείται αποκλειστικά με το επώνυμο αντικείμενό της. Ακόμα είναι το Γεωργικό Ταμείο και το Κοινωνικό Ταμείο. Άμεση σχέση με το ΕΤΠΑ έχει η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων που χρηματοδοτεί περιφερειακά έργα και προγράμματα.

Το Ταμείο μπορεί να συμβάλλει στην χρηματοδότηση επενδύσεων εφόσον κάθε επένδυση ξεπερνά την αξία των 50.000 Ευρωπαϊκών Λογιστικών Μονάδων και στους εξής τομείς:

- α) Στη βιομηχανία, βιοτεχνία και στις υπηρεσίες (τουρισμό και σε άλλες που μπορούν να επιλέγουν τον τόπο εγκατάστασης τους. Οι επενδύσεις αυτές πρέπει είτε να δημιουργούν 10 νέες θέσεις εργασίας είτε να διατηρούν τουλάχιστον 10 υπάρχουσες θέσεις εργασίας (εκσυγχρονισμοί ή αναδιαρθρώσεις).
- β) Σε έργα υποδομής κρατικής και γενικά δημόσιας ευθύνης
- γ) Σε ειδικά έργα για την ενίσχυση της ορεινής οικονομίας σε μη προνομιούχες περιοχές.

Στις παραπάνω περιπτώσεις το Ταμείο μπορεί να καλύπτει:

- α) Το 20% του κόστους επένδυσης, που σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50% της εθνικής ενίσχυσης. Εδώ μπαίνει κι ένας φραγμός. Αναγνωρίζεται ανώτατο ύψος επένδυσης ανά νέα θέση εργασίας 100.000 ΕΛΜ και ανά διατηρούμενη θέση εργασίας 50.000 ΕΛΜ. Στην περίπτωση της βιοτεχνίας και των υπηρεσιών, το ποσοστό ενίσχυσης του Ταμείου (το 20% της αξίας της επένδυσης) μπορεί να μην ισχύσει εφόσον η ενίσχυση δεν υπερβαίνει τις 10.000 ΕΛΜ ανά θέση εργασίας.

Για τις περιπτώσεις (β) και (γ) που αναφέρονται πιο πάνω (υποδομή και ενίσχυση ορεινών οικονομιών) προβλέπεται ότι το Ταμείο καλύπτει μέχρι 130% της δαπάνης, εφόσον πρόκειται για επένδυση μέχρι 10 εκατ. ΕΛΜ. Το ανώτατο ποσοστό συμβολής του Ταμείου μπορεί να ξεπεράσει το 30% και σε εξαιρετικές περιπτώσεις να φτάσει το 40%.

Το Ταμείο για κάθε χώρα-μέλος μπορεί να διαθέσει το 70% των ενισχύσεων σε μορφή επιχορηγήσεων, που δικαιούται η χώρα, για την συμμετοχή σε επενδύσεις υποδομής, και το υπόλοιπο 30% για την ενίσχυση των τομέων βιομηχανίας-βιοτεχνίας-υπηρεσιών. Αυτά τα ποσοστά πρέπει να εφαρμόζονται κατά μ.ο. μέσα σε τριετία. Το 70% για ενίσχυση της υποδομής, μπορεί, σε εξαιρετικές περιπτώσεις

να αυξηθεί.

Όπως φαίνεται από τα πιο πάνω, το ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης της Κοινότητας συμβάλλει με τα ποσοστά του στις εθνικές ενισχύσεις που αναγνωρίζονται. Στην περίπτωση (α) δηλαδή, επενδύσεις στη βιομηχανία-βιοτεχνία-υπηρεσίες αναγνωρίζονται οι κρατικές επεχορηγήσεις (grants), οι επιδοτήσεις επιτοκίου ή ισοδύναμες επιδοτήσεις, οι ενισχύσεις για τη μεταφορά εργοστασίων ή εργατών και οι ενισχύσεις που μειώνουν το καταβαλλόμενο ενοίκιο κτηρίων βιομηχανικών, βιοτεχνικών και άλλων επιχειρήσεων.

Όλες οι παραπάνω ενισχύσεις έχουν διαφάνεια. Μπορούν δηλαδή σε κάθε στιγμή να μετρηθούν, σε αντίθεση με τις φορολογικές απαλλαγές οι οποίες μπορούν μόνο να εκτιμηθούν. Ενισχύσεις με τη μορφή φορολογικών εκπτώσεων και απαλλαγών δεν επιχορηγούνται από το Ταμείο.

Οι διαδικασίες παροχής νέων ενισχύσεων από το Ταμείο είναι οι εξής: Κατ' αρχήν οι ενισχυόμενες επενδύσεις ή τα προγράμματα πρέπει να ενταχθούν στο περιφερειακό πρόγραμμα της Κοινότητας. Δεύτερον οι δαπάνες του Ταμείου γράφονται στον Προϋπολογισμό της Κοινότητας και κάθε χώρα-μέλος έχει το μερίδιό της (ποσόστωση). Ένα 5% του συνολικού προϋπολογισμού του Ταμείου είναι εκτός ποσοστώσεων (hors-quota) και καλύπτει ορισμένες εξαιρετικές περιπτώσεις. Το μερίδιο της Ελλάδας το 1990 ήταν 13,5% του 95% του προϋπολογισμού.

Για την ενίσχυση των βιομηχανικών επενδύσεων, οι υπηρεσίες της Ε.Ο.Κ. έχουν καταλήξει σε ορισμένους δείκτες αξιολόγησης των ενισχυόμενων έργων σε κάθε χώρα-μέλος. Έτσι στην κατανομή μιας βιομηχανικής επένδυσης μεταξύ των τριών βασικών συστατικών της - οικόπεδο, κτηριακές εγκαταστάσεις, μηχανικός εξοπλισμός - η Ε.Ο.Κ. αναγνωρίζει για όλες τις χώρες-μέλη ποσοστό 5% κατ' ανώτατο όριο για το οικόπεδο, ποσοστά από 20% μέχρι 50% για τις κτηριακές εγκαταστάσεις και ποσοστά από 45% μέχρι 70% της επένδυσης για το μηχανικό εξοπλισμό.

Για να πάρει ενίσχυση κάθε κράτος-μέλος υποβάλλει αίτηση. Επενδύσεις με αξία μικρότερη από 10 εκατ. ΕΛΜ υποβάλλονται αθροιστικά με μια αίτηση ενώ επενδύσεις με μεγαλύτερη αξία υποβάλλονται με χωριστές αιτήσεις. Το Ταμείο ζητά ορισμένα τεχνικά και

οικονομικά στοιχεία για τα έργα που επιχορηγεί. Αφού εγκριθούν τα έργα, τότε μπορούν να ενισχυθούν σταδιακά κατά την εκτέλεσή τους (αφού συνήθως καταβληθούν οι εθνικές ενισχύσεις). Υπάρχουν όμως δυνατότητες να επιταχυνθεί η καταβολή των ενυψύσεων μέχρι το 75% της αξίας της συνολικής ενίσχυσης. Τα όργανα της Κοινότητας έχουν το δικαίωμα να κάνουν και επιτόπιο έλεγχο για να διαπιστώσουν ότι το έργο προχωρεί σύμφωνα με τα δεδομένα της έγκρισης του.

Υπάρχει επίσης δυνατότητα μια χώρα-μέλος να ζητήσει να εκτελεσθούν έργα που άρχισαν δώδεκα μήνες πριν υποβληθεί η αίτηση ενίσχυσης. Με βάση αυτή τη διάταξη η χώρα μας εισέπραξε το 1981 ενισχύσεις για έργα (συνεχιζόμενα) στα οποία είχε χορηγηθεί εθνική ενίσχυση κατά το 1980.

Πρέπει να σημειωθεί ότι μικρά βιοτεχνικού χαρακτήρα έργα, που μόνα τους δε θα μπορούσαν να ενισχυθούν, μπορούν να ενσωματωθούν σε προγράμματα με κάποιο ενιαίο σκοπό και να πάρουν ενίσχυση. Επίσης το Ταμείο μπορεί να χρηματοδοτήσει μελέτες, που είχαν σχέση με τους σκοπούς του, και μέχρι 50% της αξίας τους.

Τέλος, αντί να επιχορηγήσει ένα έργο, το Ταμείο μπορεί να καταβάλλει μέρος των τόκων δανείου, που συνομολογήθηκε με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και μέχρι τρεις ποσοστιαίες μονάδες επιτοκίου.

Το περιφερειακό Ταμείο μπορεί σε εξαιρετικές περιπτώσεις να ενισχύσει προγράμματα που δεν προβλέπονται από την κανονική διαδικασία, αλλά ύστερα από εισήγηση της Επιτροπής και μετά την έγκριση του από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Τέτοια περίπτωση είναι λόγω χάρη, η ανάγκη παρέμβασης σε μια προβληματική περιοχή με μεγάλη ανεργία.

Ας σημειωθεί ότι η μεταχείριση των επιχορηγήσεων από φορολογική και λογιστική άποψη διαφέρει μεταξύ των χωρών-μελών. Η Γαλλία και η Δανία φορολογούν τις επιχειρήσεις τους στις επιχορηγήσεις που παίρνουν σαν σε έσοδα. Οι υπόλοιπες χώρες δεν τις φορολογούν. Επίσης, σε ότι αφορά την απόσβεση της αξίας των επιχορηγούμενων επενδύσεων, σε ορισμένες χώρες δεν αναγνωρίζεται αυτό το δικαίωμα. Αυτές οι χώρες είναι το Βέλγιο, η Ιταλία, η Ολλανδία, η Γερμανία αλλά και η Ελλάδα.

4. ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΥ MANAGER (I)

Αφού είδαμε στο 2^ο Κεφάλαιο πως εξάγεται τελικά η προσωπικότητα του Έλληνα Διευθυντή και ποιά είναι αυτή μέσα από αυτή την ίδια την ελληνική πραγματικότητα της εποχής μας, νομίζω ότι πρέπει να δούμε ποιές είναι οι προοπτικές - για να μην πώ οι αναγκαιότητες - στην διαμόρφωση του προφίλ του σύγχρονου manager. Ποιά στοιχεία πρέπει αυτός να συγκεντρώνει, ποιές κλίσεις και δεξιότητες, ποιά εκπαίδευση, πώς θα αντιμετωπίζει τον κοινωνικό παράγοντα και το περιβάλλον και τέλος ποιά θα είναι η ψυχοπνευματική του οντότητα βάσει της κοσμοθεωρίας που θα ασπάζεται. Πώς όλα αυτά τα χαρακτηριστικά, θα συγκεραστούν μεταξύ τους, πως θα αλληλοαντιδράσουν, ενάντια στον κοινό εχθρό που είναι "οι αντιλήψεις του χθές", συνθέτοντας μια φιγούρα, ένα πρόσωπο που στρέφεται προς το μέλλον αισιόδοξα: το πρόσωπο του σύγχρονου διευθυντή.;

Κάποτε, για να γίνει κάποιος διευθυντής, ο οποίος δεν ήταν ιδιοκτήτης της επιχείρησης έπρεπε να περάσουν πολλά χρόνια, ξεκινώντας από χαμηλά και ανεβαίνοντας ένα-ένα τα σκαλιά της ιεραρχικής κλίμακας. Όταν θα γινόταν αυτό, ήδη θα είχε γκρίζους κροτάφους και θα ήταν ψυχολογικά και σωματικά κουρασμένος, ήταν σε ηλικία συνταξιοδότησης...

Δεκαετία 1980. Οι πρώτοι στον κατάλογο απόφοιτοι του Columbia κάθε χρόνο, με τις καλύτερες βαθμολογίες, γίνονται κυριολεκτικά ανάρπαστοι, από τις μεγάλες πολυεθνικές. Τους προσφέρεται σπίτι στα καλύτερα προάστεια της Ν. Υόρκης και πολυτελές αυτοκίνητο, εκτός βέβαια ενός παραπάνω από ικανοποιητικού μισθού. Η ηλικία τους; Κάτω των 25!

Γίνεται φανερό ότι οι αλλαγές στον τομέα του management δεν είναι απλά μεγάλες, είναι τρομακτικές. Από το παραπάνω παράδειγμα εξάγεται ότι σήμερα δεν φαίνεται να δίδεται ιδιαίτερη σημασία στην εμπειρία - αποτελεί ελάττωμα σε έναν κόσμο που αλλάζει τόσο γοργά. Στη θέση της εμπειρίας έρχεται να καθήσει αναπαυτικά, και φιλάρεσκα η Εκπαίδευση, γιατί γνωρίζει πόσο απαραίτητη είναι σε έναν κόσμο που βρίσκεται στο κατώφλι του 21^{ου} αιώνα.

Πριν δούμε τα στοιχεία, ποσοτικά και ποιοτικά, που εφάπτονται του σύγχρονου manager, ας δούμε διεξοδικά την αλλαγή στις

συνθήκες του περιβάλλοντος, εσωτερικού και εξωτερικού της σύγχρονης επιχείρησης.

Πρώτα απ' όλα σημαντική αλλαγή σημειώθηκε, για να μην πω ενάσταση, στον τομέα του ψυχολογικού παράγοντα. Η Ψυχολογία, η για χρόνια παραγκωνισμένη αυτή ανθρωπιστική επιστήμη, εισέρχεται θριαμβευτικά στα επιχειρηματικά πράγματα, και ο ψυχολογικός παράγοντας κατέστη βασικός σε ότι αφορά την διοίκηση του έμφυχου υλικού, αλλά και πάρα πέρα: στις Πωλήσεις, στη Διαφήμιση και στις Δημόσιες Σχέσεις. Ήδη, ξεχωριστός κλάδος θεμελιώνεται με τίτλο: "Ψυχολογία των εργασιακών σχέσεων" και τα πορίσματά της λαμβάνονται σοβαρά υπόψη στη διοίκηση, ο δε Διευθυντής πρέπει, οπωσδήποτε να την συμπεριλαμβάνει στο γνωστικό του "process".

Παλιότερα μετρούσε "το τί έπρεπε να γίνει" υπήρχαν οι αντικειμενικοί στόχοι, και οι μέθοδοι και οι πολιτικές για την επίτευξη τους, που εκφραζόταν με "εντολές", χωρίς να εξετάζεται η φύση, η ψυχοσύνθεση του ανθρώπινου δυναμικού, του εμψύχου που θα τις εκτελούσε. Δινόταν ξερά η διαταγή, δεν υπήρχε μελέτη του πως θα ήταν διατυπωμένη, ή πως θα εκφραζόταν σε σχέση με διαφορετικές προσωπικότητες και ψυχολογίες υφισταμένων και συναδέλφων. Έχουμε λοιπόν μια νέα παράμετρο, την μελέτη της προσωπικότητας και της ψυχοσύνθεσης των συνεργατών και του προσωπικού. Δεν ισχύει πια το "τί πρέπει να γίνει μόνο" αλλά και το "πώς θα εκφραστεί". Έννοιες της Ψυχολογικής επιστήμης όπως "Ψυχολογία των Μαζών" και "Ψυχολογία του Συνόλου", αναλύονται σε "Ψυχολογία του Καταναλωτή" ή σε "Εξωτερικά μηνύματα και επιδράσεις προς υιοθέτηση συγκεκριμένης στάσης" και χρησιμοποιούνται από το τμήμα Πωλήσεων και το τμήμα Διαφήμισης, αντίστοιχα, ή marketing, και τα δύο σε μια έκφραση αν προτιμάται.

Διοίκηση λοιπόν, σημαίνει και ψυχολογία κατά ένα μέρος.

Για να προχωρήσουμε θα πρέπει κοιτώντας το παρελθόν να κάνουμε μια νέα σημαντική διαπίστωση: Οι αλλαγές στον τομέα της τεχνολογίας τα τελευταία 20 χρόνια όχι απλά συγκρίνονται με αυτές των προηγούμενων 80 χρόνων, αλλά και πολύ περισσότερες είναι και περισσότερο εντυπωσιακές. Ξεκινώντας από την εκτεταμένη και σχεδόν ολοκληρωτική εκτόπιση του ανθρώπινου παράγοντα από την παραγωγή (ρομπότ-συναρμολογητές αυτοκινήτων και υπεραυτόματες εγκαταστάσεις κυλιόμενων λειτούργιων π.χ. διαλογή, κοπή, αποχύμωση φρούτου, εμφιάλωση συσκευασία ή λειτουργία ολόκληρου

μηχανικού εργοταξίου ελεγχόμενη από "έξυπνους" υπολογιστές) και τελειώνοντας στη μεταφορά, εξέταση, ταξινόμηση και αξιολόγηση πληροφοριών από τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, τα FAX και τους φορητούς ηλεκτρονικούς υπολογιστές.

Η τεχνολογία δεν μπορούσε να μην εισβάλλει στις επιχειρήσεις. Ίσως η επιχειρηματική δραστηριότητα είναι εκείνη που σπρώχνει το άρμα της τεχνολογίας, και πρώτα στα πεδία της. Η θάλασσα εφαρμοστών οι κατακτήσεις της. Ζούμε στα σίγουρα στην εποχή της τεχνολογίας και πάνω από όλα, είναι σοβαρότατος παράγοντας αλλαγών και μάλιστα ταχύτατων, τόσο που καθιερώθηκε πια σαν ο "τεχνητός" παραγωγικός συντελεστής σπουδαιότερος από τους παραδοσιακούς "φυσικούς".

Και πάνω από όλες τις εκφράσεις της τεχνολογικής εποχής που ζούμε, κορυφαίο διακρίνεται η Πληροφορική. Σωστά ειπώθηκε ότι: "Όποιος το έτος 2.000 δεν γνωρίζει να χειρίζεται έναν υπολογιστή, θα βρεθεί στην ίδια ακριβώς μοίρα με εκείνον που το 1900 δεν ήξερε γραφή και ανάγνωση".

Για να γίνει με ακρίβεια κατανοητή η σημαντικότητα της Πληροφορικής στην Διοίκηση πρέπει να ειπωθεί ότι όπως είναι το αίμα για έναν ζωντανό οργανισμό, που τον συντηρεί στη ζωή μεταφέροντας απαραίτητα συστατικά σε όλα τα μέλη και όργανα, έτσι και η πληροφορία με την ροή της μέσω των αγωγών επικοινωνίας της επιχείρησης συνενώνει όλα τα τμήματα της εταιρείας προς την κατεύθυνση και την επίτευξη των αντικειμενικών στόχων.

Ένας manager λοιπόν του σήμερα, αν όχι πρέπει να ξέρει προγραμματισμό Η/Υ, πρέπει οπωσδήποτε να είναι γνώστης του τί μπορεί να κάνει και πώς λειτουργεί ένα τέτοιο σύστημα.

Μια νέα παράμετρος των συνθηκών διοίκησης αποτελεί ο ανώτερος βαθμός μόρφωσης του προσωπικού, πράγμα που προδιαθέτει έναν διαφορετικό τρόπο αντιμετώπισης των υφισταμένων και περισσότερο ρεαλιστικό.

Τέλος, ήρθε πια η εποχή που οι επιχειρήσεις αντεπεξερχόμενες σε ένα παγκόσμιο κοινωνικό αίτημα και μια νέα αντίληψη για το σεβασμό του οικολογικού περιβάλλοντος, έχουν καθιερώσει πια το Κοινωνικό Ισολογισμό.

Ο Κοινωνικός Ισολογισμός αφορά την περιβαλλοντική συνείδηση

της επιχείρησης και τα αποτελέσματα των οικολογικών πολιτικών της, και εμφανίζει τις ενέργειές της εκείνες ή τις παραλείψεις που έχουν ως απώτερο σκοπό την προστασία της φύσης και του ανθρώπινου παράγοντα από τις όποιες συνέπειες που προκαλεί η παραγωγική διαδικασία. (Χαμηλό ποσοστό ατυχημάτων των εργαζομένων της, φίλτρα καθαρισμού των αερίων και υγρών αποβλήτων, βιολογικός καθαρισμός λυμάτων, διαφημιστικά μηνύματα κατά του καπνίσματος, για την καθαριότητα των ακτών, ή την ασφαλή οδήγηση κλπ).

Οι παραπάνω παράμετροι λοιπόν, στοιχειοθετούν τα χαρακτηριστικά γνώρισμα και τα προαπαιτούμενα του σήμερα για τον σύγχρονο manager.

Είναι νεώτερος, σε πολλές μάλιστα περιπτώσεις πολύ νέος (κάτω των 25) γιατί τα διοικητικά συμβούλια δεν ζητούν πια πείρα, αλλά καινοτομίες - εφαρμογή των τελευταίων ρευμάτων της επιστήμης της Διοίκησης, προϊόντα μιας εκπαίδευσης αρκετά προχωρημένης και σε προοπτικές του μέλλοντος.

Δεν παραμένει πολύ καιρό στην ίδια εταιρεία ή αν μένει, όχι στο ίδιο τμήμα συνεχώς. Τα στατιστικά στοιχεία αναφέρουν ότι ο μέσος όρος παραμονής στελέχους στην ίδια εταιρεία ποικίλλει μεταξύ των 4 και 6 ετών για ποσοστό 53% ενώ για ένα ποσοστό 42% ο χρόνος αυτός μειώνεται στα 2 με 3 χρόνια (το υπόλοιπο ποσοστό αφορά managers πάνω από 50 χρόνων, που δεν χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερη επαγγελματική κινητικότητα και ακολουθούν κατά κανόνα παλιά πρότυπα). Οι σημερινοί διευθυντές δεν συνδέονται συναισθηματικά με μία εταιρεία. Είναι ψυχροί επαγγελματίες, κάνουν απλώς την δουλειά τους όπου βρεθούν, ανεξάρτητα τι γράφει η ταμπέλλα στην είσοδο, προσπαθούν να αυξήσουν τα θετικά οικονομικά μεγέθη της επιχείρησης το συντομότερο δυνατό και με τις μικρότερες παρενέργειες. Μόλις μια πιο γενναιόδωρη προσφορά προβάλλει στον ορίζοντα δεν διστάζουν να πουν το "ναί" (Στατιστικά στοιχεία Euro-statistics '90).

Η μεγάλη αυτή κινητικότητα των ανώτατων στελεχών, οφείλεται σε δύο λόγους: Πρώτα στο ότι οι μέτοχοι των εταιρειών ξέρουν ότι σήμερα ο βασικότερος συντελεστής αύξησης του εξαγόμενου της επιχείρησης ονομάζεται management. Οι δυνατότητες της επιχείρησης είναι πάντα δεδομένες και τα μέσα σταθερά. Ο συνδυασμός τους μετρά και η εννοχήστρωσή τους κάτω από τη μπαγκέτα ενός έμπει-

ρου μαέστρου. Ύστερα έρχεται ο επαγγελματισμός και η φιλοδοξία των νέων managers σε συνδυασμό με μια ψυχοσύνθεση που θέλει να αντιμετωπίζει συνεχώς την πρόκληση και την αλλαγή.

Η μελέτη μερικών στατιστικών στοιχείων όπως τα παρακάτω σίγουρα οδηγεί στην εξαγωγή ενός βέβαιου συμπεράσματος: (Πηγή Eurostatistics).

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΜΟΡΦΩΣΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΩΝ

	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ (%)	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ & ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ (%)
1960	78,8	9,9
1970	80,00	13,00
1980	85,2	29,00
1990	89,9	39,82

Ότι σήμερα τα ανώτατα και ανώτερα διευθυντικά στελέχη είναι κατά συντριπτική πλειοψηφία απόφοιτοι πανεπιστημίων με τέλεια μόρφωση και άριστα επαγγελματική κατάρτιση που κατά ικανό ποσοστό, δεν περιορίζεται μόνο σε ένα οικονομικό πτυχίο (Το 1990 ένα ποσοστό από τους πτυχιούχους οικονομικών πανεπιστημίων ύψους 37% διαθέτετε επίσης πτυχία νομικών σπουδών (13%), ψυχολογίας (9%), πολιτικής οικονομίας (15%). Εκτός αυτού ιδιαίτερα σημαντικά είναι και τα σεμινάρια που οργανώνονται για managers αποκλειστικά σε τακτά χρονικά διαστήματα, από μεγάλες εταιρείες ή συμβουλευτικά φορμα επιχειρήσεων ή από διεθνείς οργανισμούς (Ε.Ο.Κ.) για επιμόρφωση πάνω στις τελευταίες εξελίξεις στο χώρο της διοίκησης και οργάνωσης εταιρειών.

Στο μέλλον, που αρχίζει πολύ γοργά να γίνεται παρόν, ο κόσμος όλος θα αλλάζει, αλλά το πρόβλημα το βασικό πρόβλημα της Οικονομικής Επιστήμης: "Επίτευξη του καλύτερου δυνατού αποτελέσματος με το μικρότερο δυνατό κόστος", θα γίνεται ακόμα πιο επίκαιρο, όσο ποτέ. Ήδη, οι πλουτοπαραγωγικές πηγές του πλανήτη μαζί με τις ενεργειακές αρχίζουν να εξαντλούνται επικίνδυνα. Σαν αντιστάθμισμα ίσως, ο άνθρωπος διαθέτει στα χέρια του μια τεχνολογία όσο ποτέ προχωρημένη και εντυπωσιακή (λέιζερς, "σκεπτόμε-

νοι υπολογιστές, ρομπότ, υβριδική, κλπ.). Όμως, εκείνος που θα έχει τον πρώτο λόγο στις μελλοντικές εξελίξεις που θα αφορούν την ίδια τη διαβίωση και την ποιότητά της πάνω στον πλανήτη Γη θα είναι ο manager του μέλλοντος. Αυτός και μόνον αυτός σε κάθε χώρα, σε κάθε επιχείρηση θα επιλέξει και θα πραγματοποιήσει τον καλύτερο συνδυασμό φυσικών πόρων, ενέργειας, τεχνολογίας και έμπυχου δυναμικού πετυχαίνοντας παραγωγικό αποτέλεσμα αντιστρόφως ανάλογο του κόστους (κυριότατα σε φυσικούς πόρους και ενέργεια) με όσο το δυνατόν μεγαλύτερο αριθμητή στο κλάσμα παραχθέν προϊόν/φυσικοί πόροι.

Σίγουρα οι ευθύνες που πέφτουν στις πλάτες του manager του 2000 και μετά είναι μεγάλες. Γι' αυτό θα πρέπει να είναι νέος, άριστα εκπαιδευμένος στην οικονομική επιστήμη, καταρτισμένος στις νέες μορφές τεχνολογίας, έτοιμος να εφαρμόσει στην πράξη τις νέες θεωρίες της Διοικητικής, 100% επαγγελματίας και το κυριότερο ψυχοπνευματωσωματική φύση τέτοια που να μπορεί να ανταπεξέλθει σε ένα εξαντλητικό ωράριο, έναν τρομερό ρυθμό εργασίας στο βάρος των ευθυνών της διευθυντικής καρέκλας και σε συγκρουόμενες καταστάσεις τις οποίες θα πρέπει να εξομαλύνει (εργασιακές διαφορές, αιώνια σύγκρουση μετόχων - Δ.Σ. με εργαζόμενους, με αυτόν πάντα στη μέση, οικονομικά συμφέροντα εταιρείας - πολιτικοκοινωνικό περιβάλλον κλπ.).

Θα πρέπει να είναι πριν απ' όλα "καινοτόμος", να προχωράει στο "καινούργιο" χωρίς προκαταλήψεις, άρα και ριψοκίνδυνος γιατί επιχειρηματικότητα χωρίς κίνδυνο δεν νοείται. Η μεφευρετικότητα του και η πρωτοβουλία που θα πάει στις κρίσιμες στιγμές θα κρίνουν όχι μόνο το δικό του μέλλον, αλλά και το μέλλον της επιχείρησης και την παγκόσμια οικονομία στο σύνολό της, γιατί πρέπει να ειπωθεί άλλη μια φορά: "ο κυριότερος παράγοντας και διαμορφωτής του αύριο της παγκόσμιας οικονομίας δεν θα είναι οι πολιτικοί αρχηγοί και οι υπουργοί οικονομικών αλλά τα αυριανά διοικητικά στελέχη" (Soi hito Toyota, Πρόεδρος της Toyota). Τέλος, ήδη παίζει ένα ρόλο αναμενόμενο από καιρό, τον ρόλο του επιχειρηματία που σέβεται το περιβάλλον και το υπολογίζει έτοιμος να θυσιάσει κάποια προσδοκόμενα κέρδη προκειμένου να μη βλάψει τη φύση και το κοινωνικό σύνολο. Έτσι, δίνει τέτοια κατεύθυνση στην επιχείρηση, που ευελπιστούμε στο μέλλον να δούμε κάθε οικονομική μονάδα να σέβεται το οικολογικό περιβάλλον και με την

βοήθεια κι εδώ της τεχνολογίας να ελαχιστοποιήσουν τις συνέπειες των βλαβερών εκροών της προς αυτό.

Οι συνέπειες τώρα, που απορρέουν από τη θέση που ήδη κατέχει το ανώτατο στέλεχος στη σημερινή κοινωνία που προσαρμόζεται στον 21^ο αιώνα ολοένα, θα είναι σημαντικές. Οι κυριότερες προβλέψεις θέλουν τους managers του αύριο να έχουν περισσότερο αυξημένη συμμετοχή στην πολιτική. Ήδη σήμερα, και από το 1950 υπάρχει μιά τάση ενεργοποίησης των managers στον πολιτικό στίβο, μιας χώρας. με αυτό τον τρόπο οι άνθρωποι των επιχειρήσεων είναι κοντά σε πολιτικά προβλήματα που αγγίζουν τα συμφέροντα των εταιρειών. Γνωστός expert είπε για το θέμα αυτό: "Η υπεριοχή των πολιτικών επιστημών και της πολιτικής οικονομίας πρέπει να γίνει περισσότερο ουσιαστική και σχετική με την αποτελεσματική διοίκηση των επιχειρήσεων σε ένα μοντέρνο μεταβαλλόμενο κόσμο".

5. ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΥ ΜΑΝΑΓΕΡ (II)

Η πολιτική της Κοινότητας για την ανάπτυξη της περιφέρειας, είναι σίγουρα πολυδιάστατη. Η φιλοσοφία που κυριαρχεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή διίσταται μεταξύ των υποστηρικτών της "Ευρώπης των δύο Ταχυτήτων" που υποστηρίζεται από τον πλούσιο Βορρά και η "Ευρώπη της μιας Ταχύτητας" που έχει φανατικούς οπαδούς τα κράτη-μέλη του φτωχότερου Νότου. Μέχρι στιγμής φαίνεται να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη η δεύτερη άποψη, γιατί διαφορετικά ο Ε.Ο.Κ. δεν θα σήμαινε τίποτα από έναν απλό σύνδεσμο των πιο ανεπτυγμένων χωρών της Ευρώπης με τους "μικρούς" να μένουν σταδιακά απ' έξω, εξουθενωμένους από έναν άνισο αγώνα δρόμου.

Στη φιλοσοφία λοιπόν της ανάπτυξης και υποβοήθησης του φτωχού Νότου στηρίζεται και η χώρα μας, ώστε να μπορέσει κάποτε να αφήσει τα Εθνικά δεκανίκια και να σταθεί μόνη της έτοιμη για ελεύθερο ανταγωνισμό και Ενιαία Αγορά, στην οποία ο λαός της να μην παίζει μόνο το ρόλο του καταναλωτή.

Ο Έλληνα επιχειρηματίας βρίσκεται εμπρός σε μια πολυφασική και εκτενή ποικιλία παρεχόμενων προγραμμάτων προορισμένων να αναμορφώσουν την επιχειρηματική προσωπικότητα του και να προαγάγουν τις δυνατότητές του. Τα προγράμματα αυτά καλύπτουν τομείς όπως μεταφορά τεχνολογίας, ενέργεια, κατάρτιση και εκπαίδευση, έρευνα και ανάπτυξη.

Η ενίσχυση της καινοτόμου δυναμικότητας των Ευρωπαίων παραγωγών αγαθών και υπηρεσιών, η προώθηση της ταχείας διείσδυσης των νέων τεχνολογιών και της διάδοσης της καινοτομίας σε ολόκληρο το οικονομικό οικοδόμημα της Κοινότητας και η βελτίωση της αποτελεσματικότητάς της σε περιφερειακό κυρίως επίπεδο (Ελλάδα) στον τομέα της τεχνολογίας είναι οι στόχοι του προγράμματος SPRINT.

Το Στρατηγικό Πρόγραμμα για την Καινοτομία και για τη Μεταφορά Τεχνολογίας (SPRINT) εισήλθε στην κύρια φάση (SPRINTMAIN), και καλύπτει το χρονικό διάστημα 1989-1993 με προϋπολογισμό 90 MECU και ήδη έχει αρχίσει να αποδίδει καρπούς σε ολόκληρο τον κοινοτικό χώρο.

Ενισχύεται η υποδομή κάθε κράτους-μέλους για υπηρεσίες και

καινοτομίες με δημιουργία συμβουλευτικών οργανισμών για τη μεταφορά τεχνολογίας και τη διαχείριση της καινοτομίας, όπως εμπορικά επιμελητήρια, αρχές περιφερειακής ανάπτυξης, ιδιωτικοί συμβουλευτικοί οργανισμοί κλπ. Ειδικότερα, κατά το έτος 1990, ολοκληρώθηκε το έργο της ανάπτυξης που ξεκίνησε με την πρόσκληση υποβολής προσφορών το 1987, ενώ σήμερα λειτουργούν 48 δίκτυα στα οποία συμμετέχουν 146 εταιρείς (μεταξύ των οποίων και έξι ελληνικοί φορείς).

Το πρόγραμμα SPRINT παρέχει σήμερα μερική χρηματοδοτική ενίσχυση σε 16 διεθνικά σχέδια συνεργασίας μεταξύ 94 συνολικά οργανισμών βιομηχανικής έρευνας στην Κοινότητα. Τα παραπάνω σχέδια καλύπτουν διάφορους τομείς όπως υποδηματοποιία, συγκολλήσεις προστασία της ξυλείας, οικοδομική βιομηχανία, συνθετικά υλικά κ.ά. Βασικός στόχος κάθε σχεδίου η συγκέντρωση και διάδοση πληροφοριών που υπόσχονται να βοηθήσουν την καινοτομία των Ευρωπαϊκών επιχειρηματιών και την τεχνολογική ανάπτυξη (Eurotech - ΕΛΚΕΠΑ).

Η δραστηριοποίηση για τα επιστημονικά ή τεχνολογικά πάρκα, (Science Parks) έχει προσλάβει μεγάλη σημασία στο πλαίσιο του SPRINT. Πράγματι κατά το 1988 υποστηρίχθηκαν και εξακολουθούν να υποστηρίζονται συνεχιζόμενες συμβάσεις που είχαν και έχουν αποδώσει ελπιδοφόρα αποτελέσματα. Οι περισσότερες από τις συμβάσεις αυτές αναφέρονται στη διασύνδεση πανεπιστημίου-βιομηχανίας και ερευνητικών κέντρων-βιομηχανίας, όπου εμπλέκονται τα επιστημονικά πάρκα. Ωστόσο, οι δημοσιονομικοί περιορισμοί, επέτρεψαν την δημιουργία ενός μόνο δικτύου για τη μεταφορά τεχνολογίας μεταξύ των επιστημονικών πάρκων και συνδεδεμένων εταιρειών που θα μπορούσε να καταστεί διαθέσιμη σε παγκόσμια κλίμακα.

Η Τ.Ι.Ι. (Ευρωπαϊκή Ένωση για τη Μεταφορά Τεχνολογίας και Καινοτομία) είναι η Ευρωπαϊκή ένωση οργανισμών και ιδιωτών που προσφέρουν υπηρεσίες υποστήριξης της καινοτομίας σε εταιρείες. Οι δραστηριότητες που οργανώνει η Τ.Ι.Ι. για λογαριασμό της Επιτροπής είναι οι εξής:

Επισκέψεις ομάδων: Σκοπός τους είναι να γνωρίσουν την υποδομή της καινοτομίας μιας ορισμένης περιοχής σε ομάδες ενδιαμέσων οργανισμών μεταφοράς της τεχνολογίας από άλλα μέρη της Κοινότητας. Το 1989, οργανώθηκαν πέντε επισκέψεις στη Γλασκώβη, Το-

ρίνο, Βαρκελώνη, Μπορντώ, Βαλένθια και το 1991 μια στην Αθήνα, με μέσο αριθμό συμμετοχών 60 σε κάθε εκδήλωση.

Επαγγελματικές ανταλλαγές: Οι ανταλλαγές αυτές έχουν σκοπό να δώσουν τη δυνατότητα σε ενδιάμεσους οργανισμούς μεταφοράς τεχνολογίας (π.χ. ΕΟΜΜΕΧ, ΕΛΚΕΠΑ από ελληνικής πλευράς) να μελετήσουν τις μεθόδους εργασίας άλλων εταιρών και να αναζητήσουν ευκαιρίες μεταφοράς τεχνολογίας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση Κεφαλαίου Υψηλού Επιχειρηματικού Κινδύνου (European Venture Capital Association - EVCA) συνέχισε το έργο της προώθησης με στόχο της διατήρηση και ανάπτυξη μιας βιομηχανίας κεφαλαίου υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου που είναι σε θέση να χρηματοδοτεί την καινοτομία στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Οι πιο σημαντικές δραστηριότητες της EVCA για το 1988 ήταν οι εξής: Τριήμερα εντατικά επιμορφωτικά σεμινάρια του Ινστιτούτου EVCA με συμμετοχή 20 έως 25 νεοεμφανιζόμενων στελεχών επιχειρήσεων επιχειρηματικού κινδύνου, στα οποία παρέχεται επιμόρφωση από έμπειρους επαγγελματίες. Έναρξη του "Διεθνικού Σχεδίου Ανταλλαγής Στελεχών Εταιρειών Κεφαλαίου Επιχειρηματικού Κινδύνου, σύμφωνα με το οποίο νεαρά επιχειρηματικά στελέχη αποσπώνται για χρονικά διαστήματα ενός ή τριών μηνών, σε εταιρίες κεφαλαίων υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου, που τα φιλοξενούν σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Από την έναρξη του προγράμματος SPRINT περίπου εκατό συνέδρια έχουν πάρει οικονομική ενίσχυση από αυτά τα 36 έγιναν το 1989, και 1 από αυτά στην Αθήνα.

Τέλος, στα πλαίσια του συντονισμού της καινοτομίας μεταξύ κρατών-μελών και Επιτροπής επιδοτήθηκαν στον τομέα Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας και Καινοτομία, δύο σχέδια για τον εκσυγχρονισμό του Γραφείου Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας στη Λισσαβόνα και του Οργανισμού Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας στην Αθήνα.

Η παρουσία του προγράμματος THERMIE καθιστά σαφή την πρωτοβουλία της Κοινότητας στο χώρο της ενεργειακής τεχνολογίας για την ανάπτυξη ενδογενών ενεργειακών πόρων με βελτιωμένη απόδοση, και την διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού.

Η συμβολή της Κοινότητας στην ανάπτυξη νέων τεχνολογιών θα είναι για τον καθορισμό ομοιόμορφων προτύπων ποιότητας και απο-

τελεσματοκότητας, καθώς και τη μείωση της ενεργειακής ανισότητας σε ορισμένες περιοχές της Κοινότητας (Ελλάδα).

Σημαντικοί παράγοντες για την προώθηση της ευρωπαϊκής οικονομικής συνεργασίας είναι και τα κίνητρα που υπάρχουν στο πρόγραμμα THERMIE για συνεργασία επιχειρήσεων διαφορετικών κρατών-μελών και η ενεργειακή επίδραση των ενεργειακών τεχνολογιών στην προσπάσια του περιβάλλοντος (μείωση ενεργειακής κατανάλωσης, ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών και η εκμετάλλευση του άνθρακα με καθαρές μεθόδους).

Τα επιχορηγηθέντα ελληνικά έργα από την είσοδο της χώρας μας στην Κοινότητα μέχρι σήμερα ανέρχονται σε 105, στα οποία η Κοινότητα χορήγησε βοήθεια ύψους 37,7 MECU. Η βοήθεια αυτή αντιπροσωπεύει το 2% της συνολικής βοήθειας που χορηγήθηκε σε όλα τα κράτη-μέλη. Ακόμη η Κοινότητα στα πλαίσια του THERMIE αναλαμβάνει "συνοδευτικές ενέργειες" που αποσκοπούν στη προώθηση της εφαρμογής των ενεργειακών τεχνολογιών και στη διείσδυση τους στην αγορά. Η Ελλάδα μπορεί να καταλάβει, χάρη στη βοήθεια που η Κοινότητα μπορεί να της προσφέρει σε αυτή τη διείσδυση νέων αγορών, πρωτοποριακό εξαγωγικό ρόλο ενεργειακής τεχνολογίας, ιδίως στους τομείς της ηλιακής και αιολικής ενέργειας, προς μη κοινοτικές χώρες της Μεσογείου, όπου επικρατούν ανάλογες κλιματολογικές συνθήκες. Στις συνοδευτικές ενέργειες, η Κοινότητα σκοπεύει να αφιερώσει το 15% του συνολικού προϋπολογισμού του THERMIE.

Ας σημειωθεί, τελειώνοντας με τον τομέα "Ενέργεια" ότι εδώ στη χώρα μας οι προσπάθειες βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, υπολείπονται σαφώς του μέσου όρου των υπόλοιπων κοινοτικών περιοχών. Οι υπάρχουσες δυνατότητες ορθολογικής χρησιμοποίησης της ενέργειας είναι συνεπώς πολύ μεγάλες, γεγονός που θα επιτρέψει, αν επιτευχθεί, και την μεγαλύτερη ανταγωνιστικότητα της Ελληνικής Οικονομίας στο σύνολό της: μείωση κόστους παραγωγής - οικολογική συνείδηση επιχειρηματιών.

Κύριος στόχος της Κοινότητας είναι η κατάρτιση και η εκπαίδευση να παίξουν κεντρικό ρόλο στην προοπτική της ολοκλήρωσης της Εσωτερικής Αγοράς. Γι' αυτό το σκοπό η Επιτροπή συνέστησε μια ειδική επιτροπή που ονομάζεται TASK FORCE "Ανθρώπινο δυναμικό, Εκπαίδευση, Κατάρτιση και Νεότητα", η οποία έχει άμεσες προτεραιότητες την εκπαίδευση και την κατάρτιση. Η ενέργεια αυτή της Επιτροπής αποδεικνύει τη σημασία που δίνει η Κοινότητα στο ανθρώ-

πινο δυναμικό, τις ικανότητες του και τη δημιουργικότητά του στα πλαίσια λειτουργίας των επιχειρήσεων όπου πρόκειται να απασχοληθούν, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη και διευκολύνοντας το έργο των managers. Έκφραση της φιλοσοφίας αυτής της Κοινότητας αποτελούν τα προγράμματα:

ERASMUS: Βρισκόμενο στη δεύτερη του φάση (1990-1992) αποσκοπεί στην προώθηση της κινητικότητας των σπουδαστών και των εκπαιδευτικών. Χάρη στο πρόγραμμα αυτό εξασφαλίζεται για τους φοιτητές και τους σπουδαστές η επίσημη αναγνώριση μέρους των σπουδών τους όταν αυτές πραγματοποιούνται σε άλλο κράτος-μέλος της ΕΟΚ, όπως επίσης η εξ ολοκλήρου απαλλαγή από τα σχετικά έξοδα. Παράλληλα, διατηρείται το δικαίωμα για υποτροφία ή δάνειο, που δικαιούται ο σπουδαστής στη χώρα καταγωγής του και στη χώρα υποδοχής. Σημαντικά είναι τα πλεονεκτήματα και για τους εκπαιδευτικούς όπου στα πλαίσια του προγράμματος, μπορούν να δίνουν μαθήματα τουλάχιστον ένα μήνα σε σπουδαστές ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο κράτος υποδοχής, να εντείνουν συνεργασίες ή να διοργανώνουν σύντομες επισκέψεις μελέτης ή διδασκαλίας.

COMETT: Θεσπίστηκε με απόφαση του Συμβουλίου στις 24.7.86, και βρίσκεται και αυτό στη δεύτερη του φάση. Κύριος στόχος του COMETT είναι η ενίσχυση της συνεργασίας στα πλαίσια της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης μεταξύ επιχειρήσεων και πανεπιστημίων, με σκοπό να αναπτυχθεί η κατάρτιση στις νέες τεχνολογίες και να καλυφθούν οι ανάγκες των επιχειρήσεων σε εξειδικευμένο προσωπικό. Παράλληλα, το COMETT φιλοδοξεί να στηρίξει την τεχνολογική πρόκληση που τίθεται στις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις και πανεπιστήμια.

ARION: Αποσκοπεί στην βελτίωση της αμοιβαίας γνώσης των διαφόρων εκπαιδευτικών συστημάτων με την ανάπτυξη αντάλλαγών μεταξύ εθνικών, περιφερειακών και τοπικών υπευθύνων της εκπαίδευσης.

EUROTECNET: Τέθηκε σε εφαρμογή στις 2.7.83 και τώρα βρίσκεται στη δεύτερη φάση (EUROTECNET II). Κύριο στόχο έχει την ανάπτυξη της επαγγελματικής κατάρτισης στις νέες τεχνολογίες. Το πρόγραμμα αυτό χρησιμοποιεί τα εξής μέσα για την προώθηση των στόχων του: Πρόγραμμα διακρατικής συνεργασίας που ευνοεί την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τους στόχους, τις μεθόδους και τα αποτελέσματα των σχεδίων. Σειρά συντονισμένων μελετών που εξετά-

ζουν ειδικά θέματα επαγγελματικής κατάρτισης σε σχέση με τις νέες τεχνολογίες. Μέσα διάδοσης που επιτρέπουν στους ειδικούς επαγγελματικής κατάρτισης να έχουν πρόσβαση στην ευρωπαϊκή εμπειρία. (Data base).

Στον τομέα έρευνας και ανάπτυξης, η ανάπτυξη του οποίου χαρακτηρίζει τις αναπτυγμένες κοινωνίες διότι χαράζει τους μελλοντικούς δρόμους των Ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, η Ε.Ο.Κ. θέτει υπόψη και του Έλληνα επιχειρηματία τα παρακάτω προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης.

FLAIR: Αγροβιομηχανική έρευνα που συνδέεται με τις βιομηχανίες τροφίμων. Στόχοι: Εκπαίδευση, κινητικότητα, επιχορηγήσεις. Γίνονται δεκτές αιτήσεις για επιχορηγήσεις που παρέχονται για περίοδο από 6 έως 24 μήνες. Σκοπός των επιχορηγήσεων είναι η εκπαίδευση, μέσα από την έρευνα σε ένα κράτος-μέλος διαφορετικό από το κράτος της υπηκοότητας ή διαμονής του επιστήμονα. Το πρόγραμμα της έρευνας που προτείνει ο υπουργός πρέπει να καλύπτει έναν ή περισσότερους τομείς. Αρμόδιος ελληνικός φορέας Γ.Γ.Ε.Τ.

SCIENCE: Συνεργασία και ανταλλαγή μεταξύ Ευρωπαίων επιστημόνων. Στόχοι: Προαγωγή της εκπαίδευσης μέσα από την έρευνα και καλύτερη αξιοποίηση του υψηλού επιπέδου ερευνητών της Κοινότητας, μέσα από τη συνεργασία. Ενίσχυση της κινητικότητας των ερευνητών στα κράτη-μέλη (Γ.Γ.Ε.Τ.).

ACE: (Επιδεικτικά έργα για το περιβάλλον). Θέματα: Διαχωρισμός και αξιοποίηση πλαστικών αποβλήτων που προέρχονται: (α) από το εμπόριο και τη βιομηχανία, (β) από τον αγροτικό τομέα, (γ) από τις πόλεις. Αξιοποίηση και ανακύκλωση μεταχειρισμένων πλαστικών. Αρμόδιος ελληνικός φορέας ΥΠΕΧΩΔΕ.

SPES: (Οικονομικές επιστήμες). Στόχοι: Η δημιουργία ενός δικτύου συνεργασίας και ανταλλαγών μεταξύ κορυφαίων Ευρωπαίων οικονομολόγων. Θέματα: Βιομηχανία και μικρές επιχειρήσεις. Ευρωπαϊκό δίκτυο έρευνα για τα οικονομικά της τεχνολογικής αλλαγής. Συγκριτική εφαρμοσμένη οικονομετρία. Σύγκριση αγορών εργασίας. Οικονομικός μετασχηματισμός Α. Ευρώπης. Αρμόδιος ελληνικός φορέας Γ.Γ.Ε.Τ.

DOSES: (Στατιστικά συστήματα εμπειρογνωμοσύνης. Αρμοδια γενική διεύθυνση Γραφείο Στατιστικής Γ.Γ.Ε.Τ.

Είδαμε λοιπόν, ότι εκτός από τις κοινοτικές οδηγίες, πολιτικές και αποφάσεις που μαζί με την Κοινοτική Νομοθεσία εισαγάγουν τις αρχές του ελεύθερου ανταγωνισμού και της ελεύθερης μετακίνησης κεφαλαίων, αγαθών, προσώπων και υπηρεσιών, οι οποίες περιγράφονται στο κεφάλαιο 3, σημαντικότατο ρόλο επίσης παίζουν και τα προαναφερθέντα προγράμματα στους κάρριους τομείς της οικονομίας, ενέργεια εκπαίδευση, έρευνα και τεχνολογία, στην επίτευξη των μοντέρων προτύπων επιχειρηματικότητας.

Η προσφορά υπάρχει και μάλιστα άφθονη μένει να αναπτυχθεί και η ζήτηση είτε άμεσα (κατευθείαν δηλαδή από τους Έλληνες επιχειρηματίες) όπως πολλά προγράμματα επιτρέπουν, είτε έμμεσα δηλαδή δια ενεργειών των υπευθύνων επιτετραμμένων της χώρας στην ΕΟΚ.

Τελειώνοντας λοιπόν το κεφάλαιο αυτό, θα ήθελα να τονίσω το συμπέρασμα που πιστεύω αυτόνομα εξάγεται (από την πληθώρα των Κοινοτικών παροχών στο επιχειρηματικό επίπεδο) ότι δηλαδή αποτελεί καθαρά υποκειμενικό θέμα και επιλογή της Ελληνικής Κυβέρνησης, και των Ελληνικών Επιχειρήσεων (Ιδιοκτησία και Managers) αν θα αποδεχθούν και θα συμμετάσχουν στο όνομα της εξέλιξης και της ανάπτυξης, στην προσφερόμενη (ομολογουμένως γενναιόδωρη) πανδαισία μοντέρνων ιδεών και στρατηγικών για την σταδιακή κατάρτιση και μεταφορά στον σημερινό Έλληνα επιχειρηματία όλων, κυριολεκτικά όλων των standards του 2000 που περιγράφηκαν αναλυτικά στο κεφάλαιο 2 "Ο Έλληνας Επιχειρηματίας".

6. ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Σημαντικές είναι οι προοπτικές που διανοίγονται για την εγχώρια οινοβιομηχανία, αλλά και οι προσπάθειες που καταβάλλονται από αυτήν για ανάπτυξη και επικράτηση, τόσο στον ευρωπαϊκό όσο και στο διεθνή χώρο.

Η έμφαση, για να αντιμετωπισθεί επιτυχώς η πρόκληση της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς πρέπει να δοθεί κυρίως στους τομείς αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών, στην εξεύρεση λύσεων στα προβλήματα συσκευασίας, στον εκσυγχρονισμό των παραγωγικών μονάδων και στην άριστη ποιότητα των προϊόντων. Ακόμη απαιτείται σωστή προβολή συσπείρωσης του κλάδου και ενιαία σταρτηγική τιμών στις εξαγωγές.

Οι προσπάθειες που καταβάλλονται από τις βιομηχανίες στους τομείς αυτούς, καθώς και το γεγονός της καθετοποιημένης ελληνικής παραγωγής προδιαγράφουν το μέλλον και εξασφαλίζουν επιτυχία. Σ' αυτό άλλωστε συνηγορούν και οι βραβεύσεις πολλών ελληνικών κρασιών και η προώθησή τους σε μεγάλες αγορές του εξωτερικού.

ΑΧΑΪΑ ΚΛΑΟΥΣ Α.Ε. ΟΙΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ

"Κατάλληλη και έγκαιρη προετοιμασία χρειάζεται η ελληνική οινοβιομηχανία, προκειμένου να αναπτυχθεί και να επικρατήσει τόσο στην εγχώρια όσο και στην ευρωπαϊκή και διεθνή αγορά".

Τα παραπάνω επισημαίνει ο διευθύνων σύμβουλος της Αχάϊα Κλάους Α.Ε. κ. Νερούτσόπουλος και προσθέτει ότι "αν η εγχώρια οινοβιομηχανία, θέλει να αντιμετωπίσει επιτυχώς την προσπάθεια των ξένων για απόσπαση όσο το δυνατόν μεγαλύτερη τμήματος της ελληνικής αγοράς, πρέπει να ενεργοποιήσει όλους τους μηχανισμούς άμυνας που διαθέτει στο σύνολο του κλάδου, αλλά και στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα του οίνου".

Για να μπορέσει λοιπόν η βιομηχανία οίνου να αξιοποιήσει τις δυνατότητες που της δίνει η μεγάλη ευρωπαϊκή αγορά, πρέπει να προχωρήσει στις εξής ενέργειες και στους παρακάτω τομείς: "στον τομέα της παραγωγικής διαδικασίας απαιτείται:

α) Στο στάδιο των καλλιεργειών, αναδιάρθρωση και εμπλουτισμός του ιστορικού ελληνικού αμπελώνα με νέες ποικιλίες, ανασύ-

σταση φυτειών, παραγωγικότερη και με χαμηλότερο κόστος συγκομιδής.

β) Εξεύρεση λύσεων στα χρόνια προβλήματα της συσκευασίας, προκειμένου να αντιμετωπισθούν ζωτικής σημασίας θέματα, όπως είναι πχ. οι φιάλες και τα λοιπά υλικά συσκευασίας, που τώρα εισάγονται ως επί το πλείστον από το εξωτερικό, με αποτέλεσμα τη μεγάλη επιβάρυνση του τελικού κόστους των προϊόντων. Επίσης, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στην εμφάνιση των προϊόντων.

γ) Συνέχιση της επενδυτικής δραστηριότητας, ειδικότερα στους τομείς της σύγχρονης τεχνολογίας, από την οινοποίηση μέχρι την εμφιάλωση".

"- στον τομέα της εμπορίας και κατανάλωσης στην εσωτερική αγορά χρειάζεται:

α) Συστηματική ενημέρωση του εμπορικού κυκλώματος και του καταναλωτικού κοινού, πάνω σε κάθε θέμα που αφορά τα ελληνικά εμφιαλωμένα κρασιά. (ιδιαίτερα στο θέμα της γευσιγνωσίας των διαφόρων τύπων κρασιού και στη γνώση των περιγραφικών ενδείξεων στην ετικέτα των προϊόντων).

β) Εντατικοποίηση κάθε προσπάθειας που μπορεί να συμβάλλει στην αρμονική συνύπαρξη των διαφόρων καναλιών διαθέσεως με επίκεντρο την προβολή των χαρακτηριστικών των ελληνικών εμφιαλωμένων κρασιών.

γ) Συνεπή εφαρμογή των νομοθετικών ρυθμίσεων που ορίζουν τα περί παραγωγής και ετικεταρίσματος των ελληνικών κρασιών".

"-στον τομέα των εξαγωγών απαιτείται:

α) Συσπείρωση του κλάδου κάτω από μια ευρύτερη πολιτική ανάπτυξης στις εξαγωγές, για να διακοπεί ο ενδοελληνικός ανταγωνισμός, ο οποίος δεν οδηγεί πουθενά, αλλάγή δηλαδή νοοτροπίας, από όλους τους φορείς του κλάδου, ιδιωτικούς και συνεταιριστικούς.

β) Ενιαία στρατηγική τιμών στην εξαγωγική προσπάθεια και διασφάλιση της εικόνας του ελληνικού κρασιού, από ευκαιριακές μικρού βεληνεφούς προσπάθειες.

γ) Προβολή προϊόντων με τοπωνυμικές ενδείξεις στην ετικέτα που λειτουργούν σαν πρεσβευτές της χώρας μας".

"- στον τομέα του management χρειάζεται στελέχωση των επιχειρήσεων, με ικανούς managers που θα δώσουν νέες διαστάσεις στην δραστηριότητα του κλάδου, στην οινολογική εκπαίδευση, την δημιουργία εξειδικευμένων στελεχών για την παραπέρα αποτελεσματική οργάνωση του marketing, των εξαγωγών κλπ."

"Από πλευράς κράτους υπάρχουν περιθώρια για την περσσότερη τόνωση του εξαγώμενου εμφιαλωμένου προϊόντος σε σχέση με το χύμα. Και είναι δεδομένης σπουδαιότητας τα οφέλη της εθνικής μας οικονομίας από μια ενεργότερη στήριξη της εξαγωγικής προσπάθειας για το εμφιαλωμένο κρασί. Η οικονομική βοήθεια σε μια γενική καμπάνια -image του ελληνικού κρασιού, θα ήταν κάτι που χρειάζεται ο κλάδος άμεσα".

"Επίσης, το κράτος είναι αυτό που πρέπει να αναζητήσει λύσεις σε συνεργασία με τους επιχειρηματικούς φορείς, όσον αφορά την μείωση των υψηλών επιτοκίων, των λεγόμενων οινοποιητικών δανείων και ειδικά εκείνων που προορίζονται για την συγκομιδή σταφυλιών. Συνάμα να μελετηθεί η εφαρμογή ειδικού μειωμένου επιτοκίου για την εξαγωγική δραστηριότητα".

"Απαιτείται ακόμη μερική και ολική κατάργηση των νομισματικών εξισωτικών ποσών (ΝΕΠ) τα οποία λειτουργούν σαν αντικίνητρα για τις εξαγωγές".

Σημειώνεται ότι η Αχάϊα Κλάους είναι η αρχαιότερη οινοβιομηχανία στη χώρα μας (1861) και δίνει έμφαση στην ποιότητα των προϊόντων της και στην ανταπόκριση των καταναλωτικών προτιμήσεων. Αυτά άλλωστε έφεραν τα προϊόντα της π.χ. τη Demesticha, το Bon Viveur στην πρώτη γραμμή επίλογής, χαρίζοντάς του διεθνή βραβεία. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι τα προϊόντα της εξαγονται σε 38 χώρες σε όλες τις ηπείρους.

Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά το 1990 οι εξαγωγές της εταιρείας ανήλθαν σε 1.120 εκατ. δρχ. (έναντι 1.019 εκ. δρχ. το 89 και 921 εκ. δρχ. το 88) ενώ παράλληλα και οι εσωτερικές της πωλήσεις από 1.720 εκ. δρχ. το 88 και 1.783 εκ. δρχ. το 89 ανήλθαν σε 1.820 εκ. δρχ. το 1990.

"Πρόσφατα η εταιρεία (το μετοχικό κεφάλαιο της οποίας ανέρχεται σε 302.145.000 δρχ.) ολοκλήρωσε επενδυτικό πρόγραμμα ύψους 1,5 δισ. δρχ. και αφορούσε την αγορά τεχνολογικού εξοπλισμού τη

δημιουργία υψηλής τεχνικής υποδομής, την στελέχωση της εταιρείας με εξειδικευμένα κατά τομείς στελέχη και την παραγωγή νέων προϊόντων". Συνεχίζει ο κύριος Νερουτσόπουλος, για να καταλήξει "Παράλληλα έχει ξεκινήσει μια προσπάθεια σε συνεργασία με τους αγροτικούς συνεταιρισμούς αμπέλου, για την μεγαλύτερη ανάπτυξη και αξιοποίηση των αμπελοργικών περιοχών της Πελοποννήσου για προώθηση των ελληνικών κρασιών στην ελληνική και ξένη αγορά και για προβολή των τοπικών οίνων της χώρας σε διεθνή επίπεδο".

Από τον περασμένο χρόνο επιχειρείται από την διοίκηση της Αχάϊα κλάους (Θάλεια Αντωνοπούλου) πρόεδρος και Αχιλλέας Νερουτσόπουλος Managing Director) και με τη συνεργασία και διεύρυνση του τμήματος marketing, ένα μεγαλύτερο άνοιγμα στην αγορά, που στοχεύει στην αύξηση της εμπορικής δραστηριότητας, στην βελτίωση των δημοσίων σχέσεων και στην δημιουργία νέων προϊόντων.

Η παραγωγική μονάδα της Αχάϊα-Κλάους βρίσκεται στην Πάτρα, καταλαμβάνει μια τεράστια έκταση 410.000 τ.μ. συνολικά, στην οποία απασχολούνται 3.000 υπάλληλοι.

ΦΥΡΟΓΕΝΗΣ Α.Β.Ε.

Με εντυπωσιακή παρουσία στο τρίπτυχο που συνθέτει σήμερα το σύγχρονο προφίλ μιας ευρωπαϊκής εταιρείας, προετοιμάζεται και η Α.Β.Ε. Φυρογένης να δώσει την απάντησή της στην πρόκληση της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς. Η ΦΥΡΟΓΕΝΗΣ Α.Β.Ε. ελέγχεται από τους αδελφούς Χρήστο και Βασίλη Φυρογένη. Ακούμε τον κύριο Χρήστο Φυρογένη:

"Έχουμε επενδύσει πάνω από 1 δισ. δρχ. σε επέκταση και εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων μας, μεταφέροντας νέα τεχνολογία στην παραγωγή και διευρύνοντας την ποικιλία των προϊόντων. Προγραμματίζουμε την εισαγωγή μετοχών στο χρηματιστήριο, ανταποκρινόμενοι στις απαιτήσεις της σύγχρονης επιχείρησης, ενώ επεκτεινόμαστε, όσον αφορά τη διεθνή μας παρουσία, με την προοπτική υπογραφής συμφωνίας δημιουργία μονάδας κλιματιστικών μηχανημάτων στην πρώην Σοβιετική Ένωση.

"Σκοπεύοντας την ευρωπαϊκή αγορά στο σύνολό της (Σ.Σ.: ήδη καλύπτει την εσωτερική αγορά στο σύνολό της με 85%), ο όμιλός μας, διευρύνει τώρα τον κύκλο δράσης του τόσο στο εξωτερικό όσο και στο εσωτερικό.

"Επίκεντρο των νέων σχεδίων είναι η επένδυση 1,5 δισ. δρχ. για την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό της μονάδας, ώστε να παράγονται προϊόντα ακόμη υψηλότερης τεχνολογίας. Η νέα τεχνολογία θα εισάγεται ενώ θα αξιοποιηθεί και η τεχνογνωσία του συγκροτήματος. Επιδίωξη είναι να διευρυνθεί το δίκτυο πωλήσεων τόσο στην Ευρώπη όσο και στη Μέση Ανατολή και Αφρική. Οι νέες εγκαταστάσεις θα καλύψουν τα σχέδια παραγωγής προϊόντων σε εξοικονόμηση ενέργειας και επεξεργασία αποβλήτων για βιομηχανίες. Η επένδυση έχει ήδη υπαχθεί στα Μ.Ο.Π. με επιχορήγηση 50% ως υψηλής τεχνολογίας.

"Μέχρι τότε - μας εξηγεί ο κ. Χρ. Φυρογένης (που είναι και Πρόεδρος του Συνδέσμου Βιομηχάνων Αττικής) - θα έχει αποφασιστεί και η υπόθεση εισαγωγής μετοχών στο Χρηματιστήριο, ενώ θα έχουν σχηματοποιηθεί και οι αποφάσεις μας για τη βιομηχανική μας παρουσία στο εξωτερικό. "Θεωρούμε ότι ανήκουμε πλέον στην ευρωπαϊκή βιομηχανική οικογένεια και η υποχρέωσή μας αυτή μας οδηγεί σε προσαρμογές τόσο της τεχνολογίας μας προς τα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα, όσο και του επιπέδου δράσης".

7. ΕΠΙΛΟΓΟΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σήμερα, ο προσανατολισμός της Ελλάδας είναι σαφώς ευρωπαϊκός. Όμως αυτό δεν αρκεί. Εάν η Ελλάδα δε θέλει να μείνει στο περιθώριο της ενωμένης Ευρώπης, απαιτείται απ' όλους, επιχειρηματικό κόσμο, λαό και πολιτική εξουσία, αλλαγή νοοτροπίας: Να συνειδητοποιήσουμε ότι το παρόν και το μέλλον της χώρας μας είναι συνδεδεμένο με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και να εντείνουμε τις προσπάθειές μας, προκειμένου να επιτευχθεί η προσαρμογή της οικονομίας μας στο πλαίσιο της ενωμένης Ευρώπης.

Κατά την κρίσιμη αυτή καμπή της ιστορίας μας όλα δέχονται ότι η χώρα μας αντιμετωπίζει, δυστυχώς, μια πολύπλευρη, οικονομική, πολιτική και ηθική κρίση. Με τη σημερινή κατάσταση της οικονομίας μας, τα υψηλά επίπεδα, πληθωρισμού που είναι τετραπλάσια από το μέσο κοινοτικό όρο είναι φανερό ότι δεν μπορούμε να ακολουθήσουμε τον ταχύ ρυθμό με τον οποίο η Ευρωπαϊκή Κοινότητα προχωράει προς την οικονομική και νομισματική ένωσή της. Δεν είναι δυνατόν να προχωρήσουμε στην απόλυτη μετατρεψιμότητα της δραχμής, στην απελευθέρωση της κίνησης κεφαλαίων και των διεθνών πληρωμών και να συμμετάσχουμε αμέσως στο σημερινό σύστημα σταθερών ισοτιμών του Ε.Ν.Σ. και πολύ περισσότερο, στο σύστημα του ενιαίου ευρωπαϊκού νομίσματος που προετοιμάζεται.

Δυσκολευόμαστε στην εφαρμογή πολλών κοινοτικών κανονισμών, και αποφάσεων και στην προσαρμογή της οικονομίας μας στο κοινοτικό δίκαιο, σύμφωνα με την υποχρέωση που προκύπτει από τις κοινοτικές οδηγίες που συνεχώς εκδίδονται στα πλαίσια της δημιουργίας της εσωτερικής αγοράς χωρίς σύνορα.

Ειδικότερα, θα μπορούσαν να σημειωθούν οι δυσχέρειες προσαρμογής μας στις κοινοτικές οδηγίες που αφορούν στις τράπεζες, στην απελευθέρωση δεσμευμένων λογαριασμών, στα δημόσια έργα στη τριτοβάθμια εκπαίδευση και στην αναγνώριση διπλωμάτων, στην άσκηση ορισμένων επαγγελμάτων στο δικαίωμα εγκατάστασης κλπ.

Το πρόβλημα είναι σοβαρότατο. Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε όλοι μας ότι το μέλλον μας βρίσκεται μαζί με το μέλλον των κρατών-μελών της Ενωμένης Ευρώπης. Η Ε.Ο.Κ. με την κοινοτική αλληλεγγύη, η οποία αποτελεί πραγματικότητα, ενισχύει την προσπάθεια

των ασθενέστερων μελών της και αναγνωρίζει μεταβατικές ρυθμίσεις και μακρότερες προθεσμίες προσαρμογής τους στο νέο περιβάλλον. Αυτές ακριβώς τις ευνοϊκές προϋποθέσεις επιβάλλεται να εκμεταλλευτούμε με συστηματική οργάνωση, με υπεύθυνη πολιτική και με αύξημένη προσπάθεια και εργασία. Δεν υπάρχει άλλη εναλλακτική λύση για την αποτελεσματική προσαρμογή μας που θα οδηγήσει στην επιτυχία της όλης προσπάθειας.

Είναι επιτακτική ανάγκη να περιορίσουμε δραστικά τα τεράστια ελλείμματα του ευρύτερου δημόσιου τομέα, και να περιστείλουμε τις μεγάλες ανάγκες δανεισμού, κυρίως για καταναλωτικούς σκοπούς, να περικόψουμε κάθε περιττή δαπάνη, να εξυγιάνουμε το φορολογικό σύστημά μας και να καταπολεμήσουμε τον πληθωρισμό. Να δημιουργήσουμε κλίμα εμπιστοσύνης για την προσέλκυση κεφαλαίων από το εξωτερικό και το εσωτερικό και την πραγματοποίηση παραγωγικών επενδύσεων, απελευθερώνοντας την οικονομία μας από άσκοπες, άχρηστες και επιζήμιες παρεμβάσεις του δημοσίου, που καταλήγουν σε ανάσχεση της δράσης της ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Και τέλος να εκσυγχρονίσουμε και ανορθώσουμε τη Δημόσια Διοίκηση, ώστε να ανταποκριθεί στις επιταγές των σημερινών καιρών.

Για τον Έλληνα επιχειρηματία ειδικότερα, ο οποίος αποτελεί τη κεντρική ιδέα γι' αυτή την εργασία. θεωρώ ότι οι προοπτικές, που διαγράφονται είναι καλές. Αρκεί να αλλάξει η νοοτροπία του. Πράγμα που πιστεύω ότι θα γίνει έστω και παρά τη θέλησή του. Παράδειγμα: Τα στοιχεία αναφέρουν ότι αυτή τη στιγμή, από όλους τους κλάδους επιχειρήσεων της χώρας εκείνος που παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια μια σταθερή αύξηση ανάπτυξης της τάξης του 30-40% ετήσια, είναι η Διαφήμιση. Αυτό τι σημαίνει: Παλαιότερα όταν τα ελληνικά προϊόντα μονοπωλούσαν την αγορά και πουλούσαν χωρίς διαφήμιση οι επιχειρηματίες γινόταν εύκολα πλούσιοι. Τώρα όμως που καθημερινά μπαίνουν στην ελληνική αγορά "πολυεθνικά" διαφημισμένα προϊόντα ο Έλληνας επιχειρηματίας αναγκάζεται να κάνει τα δικά του ανταγωνιστικά για να συναγωνιστεί τον πολυεθνικό ανταγωνισμό και κατακτά όχι μόνο το δικό του χώρο αλλά και τον ευρωπαϊκό.

Άρα, οι ίδιες οι συνθήκες που διαμορφώνονται προς την έλευση της Ενιαίας Αγοράς θα αναγκάσουν τον Έλληνα επιχειρηματία να ανασυγκροτηθεί και να αλλάξει νοοτροπία. Ναι, σίγουρα υπάρχουν εταιρείες που διαλέγοντας την εύκολη λύση αγοράστηκαν από ξένες.

Υπάρχουν όμως και εταιρείες όπως η Bebelac (117^η θέση στον πίνακα των 200 πρώτων επιχειρήσεων της Ευρώπης), η Πετζετάκις, η Δέλτα, η Φάγε, η Intracom, η Μεταξάς κλπ. (πρώτη σε πωλήσεις μπράντυ στην Ευρώπη). Και πιστεύω ότι αργότερα ο κατάλογος θα μεγαλώσει. Όλες αυτές οι εταιρείες επένδυσαν τεράστια ποσά (γύρω στο 7 δισ. δρχ. κατά μέσο όρο η κάθε μία) σε εκσυγχρονισμούς νέα τεχνολογία, διαφήμιση και marketing.

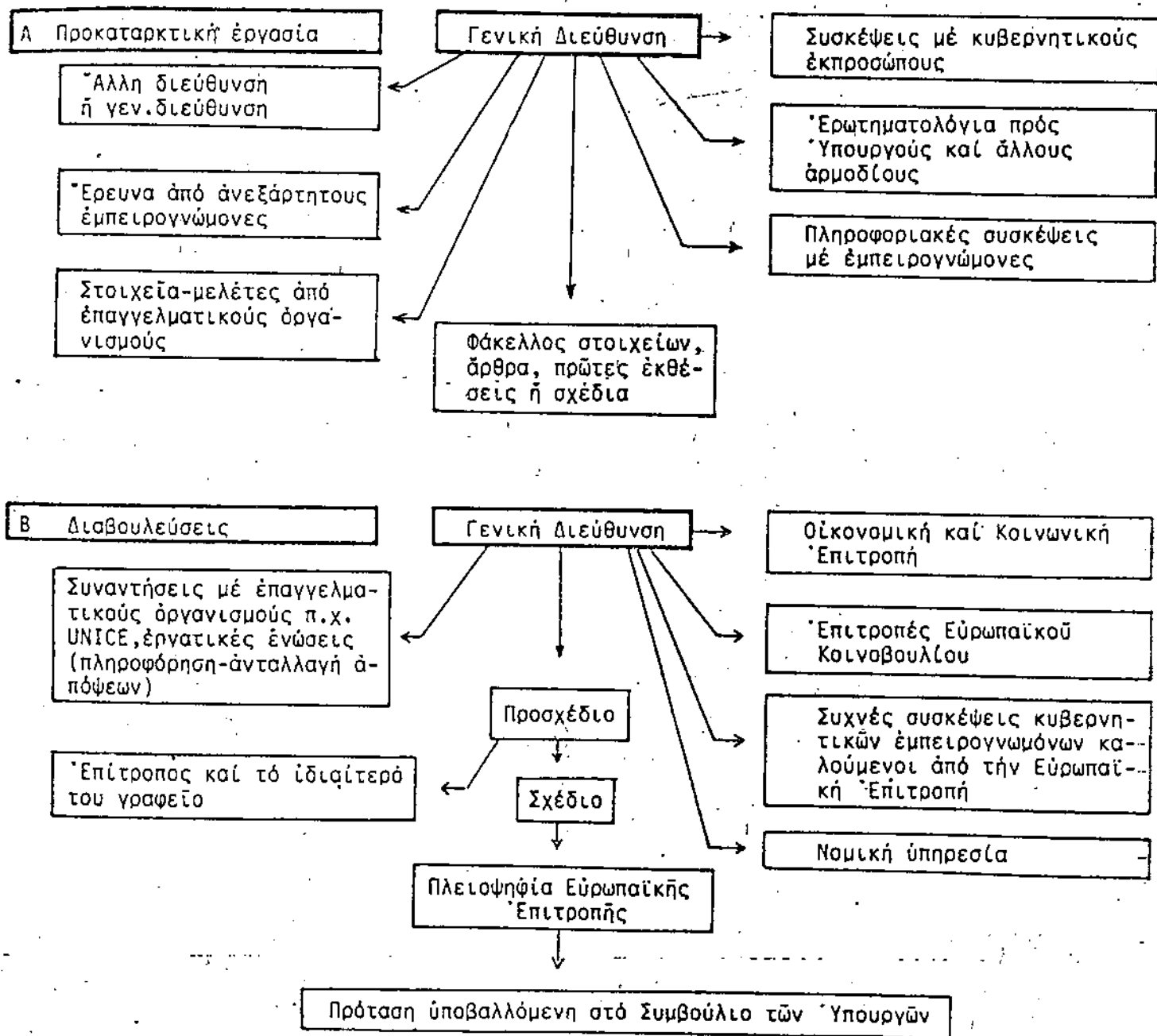
Ο Έλληνας Επιχειρηματίας την περίοδο αυτή βρίσκεται σε ένα μεταβατικό στάδιο, μια φάση κρίσιμη που απαιτεί προσοχή, εργατικότητα και μεγάλη προσπάθεια. Την περίοδο αυτή μεταλλάσσεται δραματικά προς το καλύτερο, οι προϋποθέσεις υπάρχουν, η θέληση υπάρχει, μέσα από ένα και μόνο δρόμο που είναι μονόδρομος με υποχρεωτική πορεία προς τα εμπρός. Η Πολιτεία όπως αναφέρθηκε επανειλημμένα στο κείμενο αυτό μπορεί να διευκολύνει την πορεία αυτή με το να εκσυγχρονίσει τις δομές της αλλά και τις δομές του οικονομικού "γίγνεσθαι" της χώρας. Επίσης, να φροντίσει να εκμεταλλευτεί με τον πιο αποδοτικό τρόπο την πολιτική κοινωνικής αλληλεγγυής αποκομίζοντας κάθε δυνατό όφελος, για τον επιχειρηματικό κόσμο.

Οι άνεμοι της Αλλαγής, έχουν αρχίσει να πνέουν ήδη, η κατεύθυνση τους είναι προς δυσμάς, προς την Ενωμένη Ευρώπη, αλλά όλοι κοιτούν εδώ, τα μάτια όλων είναι στραμμένα επάνω στον Έλληνα επιχειρηματία που το πρόσωπό του αλλάζει, αλλάζει διαρκώς για να γίνει πιο αποφασιστικό, πιο δυνατό. Είναι ο αναμφισβήτητος πρωταγωνιστής μιας πραγματικότητας. "Η Ελλάδα προς το 2000, και πέρα από αυτό".

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Η ΓΕΝΕΣΗ ΜΙΑΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ

Ευρωπαϊκή Έπιτροπή
↓
Γενική Κατεύθυνση
↓
Υπεύθυνος Έπίτροπος ή
άρμόδια Γενική Διεύθυνση



ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Ι: Σχηματική παρουσίαση του τρόπου γενέσεως μίας Κοινοτικής Απόφασης.

Χρηματοδότηση και άλλες βοήθειες από την Κοινότητα

Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Αναπτύξεως

I. Τι είναι και πώς λειτουργεί το Ταμείο Περιφερειακής Αναπτύξεως;

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Αναπτύξεως είναι το μόνο ευρωπαϊκό χρηματοδοτικό όργανο που έχει ως αποκλειστικό στόχο την αμβλυνση των περιφερειακών ανισοτήτων μέσα στην Κοινότητα. Ειδικότερα, ο στόχος του αυτός διακρίνεται στην παροχή βοήθειας (Κανονισμός 75/724/ΕΟΚ):

- για τη μείωση της οικονομικής ανισορροπίας μεταξύ αναπτυγμένων και υπανάπτυκτων περιοχών,
- για την πρόληψη της δημιουργίας νέων ανισορροπιών που συνήθως προκαλούνται από την εξέλιξη της παγκόσμιας οικονομίας ή και από τα μέτρα που παίρνει ή ίδια η Κοινότητα (π.χ. δημιουργία νέων απασχολήσεων σε περιοχές που έχουν θιγεί από τη διαρθρωτική ανεργία).

Οι βοήθειες του Ταμείου καταβάλλονται στις αρμόδιες αρχές του κράτους-μέλους, οι οποίες σύμφωνα πάντα με τους κανόνες του Ταμείου, μπορούν να τις μεταβιβάσουν στον επενδυτή ή να τις θεωρήσουν σαν μερική επιστροφή για δαπάνες που έχει καταβάλλει εξολοκλήρου το κράτος-μέλος.

Με βάση την τελευταία κατανομή του 1979, οι εθνικές ποσοστάσεις για τους έννέα έχουν ως εξής:

Βέλγιο	1,39%
Δανία	1,20%
Γερμανία	6,00%
Γαλλία	16,86%
Ίρλανδία	6,46%
Ίταλία	39,39%
Λουξεμβούργο	0,09%
Όλλανδία	1,58%
Βρετανία	27,03%

Για την Ελλάδα, στο Συμβούλιο Υπουργών της 15-16 Δεκεμβρίου 1980 καθορίστηκε ποσοστό συμμετοχής 13%.

Βοήθειες του Ευρωπαϊκού Περιφερειακού Ταμείου 1975-1978

Χώρες	Αριθμός ενισχυθεισών επενδύσεων	Ποσά σε εκατ. Ε.Λ.Μ.
Βέλγιο	139	30
Δανία	164	23
Γερμανία	893	150
Γαλλία	1.057	269
Ίρλανδία	388	90
Ίταλία	1.518	527
Λουξεμβούργο	3	2
Όλλανδία	21	37
Βρετανία	2.185	368
Σύνολο Κοινότητας	6.348	1.514

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Των κυριότερων προϊόντων για τα όποια παρέχεται δυνατότητα χορηγήσεως κοινοτικών επιδοτήσεων για εξαγωγή σε τρίτες χώρες

A/A	Προϊόν ή Ομάδα Προϊόντων	Βασικός Κανονισμός ΕΟΚ	Επί μέρους προϊόντα για τα όποια είναι δυνατό να χορηγηθεί επιδότηση στην εξαγωγή
I.	ΣΙΤΗΡΑ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΟΥΣ	2727/75 2744/75 2743/75	1. Όλα τα βασικά σιτηρά. 2. Άλευρα και σιμιγδάλια. Μεταποιημένα προϊόντα με βάση τα σιτηρά και το ρύζι. Ζωοτροφές με βάση σιτηρά. Ρύζι, όριζοτρίμματα. ΟΛΑ
II.	ΡΥΖΙ	1418/76	Ρύζι, όριζοτρίμματα.
III.	ΦΡΟΥΤΑ ΚΑΙ ΛΑΧΑΝΙΚΑ	1035/72	ΟΛΑ
IV.	ΚΑΠΝΟΣ	727/70	Δεματοποιημένος καπνός. Έλαιόλαδο.
V.	ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ	136/66 1582/72	Έπιτραπέζια κρασιά.
VI.	ΚΡΑΣΙΑ	337/79	Ζάχαρη, Ισογλυκόζη, Ξερα σάκχαρα και σιρόπια, μελάσσα.
VII.	ΖΑΧΑΡΗ-ΙΣΟΓΛΥΚΟΖΗ	1785/81	Μετ. οπωροκηπευτικά (όπως, χυμοί, πάστες κλπ.) Σακχαρώδη προϊόντα, προϊόντα άρτοποιίας και σοκολατοποιίας, όμοιας με βάση τα σιτηρά, ζύθος, βερμούτ, αλκοόλες, όρισμένα όξέα, βιταμίνες, αντιβιοτικά, τυρίνες, άλβουμίνες, κόλλες κλπ. χημικά προϊόντα κá.
VIII.	ΜΕΤΑΠΟΙΗΜΕΝΑ ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΑ	516/77	ΟΛΑ
IX.	ΜΕΤΑΠΟΙΗΜΕΝΑ ΕΚΤΟΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ II ΣΥΝΘΗΚΗΣ Ε.Ο.Κ.	3035/80	ΟΛΑ, εκτός παραπροϊόντων.
X.	ΓΑΛΑ-ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	304/68	ΟΛΑ, εκτός παραπροϊόντων.
XI.	ΒΟΔΙΝΟ ΚΡΕΑΣ	815/68	ΟΛΑ, εκτός παραπροϊόντων.
XII.	ΧΟΙΡΙΝΟ ΚΡΕΑΣ	2759/75	ΟΛΑ, εκτός παραπροϊόντων.
XIII.	ΚΡΕΑΣ ΠΟΥΛΕΡΙΚΩΝ	2777/75	ΟΛΑ, εκτός παραπροϊόντων.
XIV.	ΑΥΓΑ	2771/75	
XV.	ΑΙΓΟΠΡΟΒΕΙΟ ΚΡΕΑΣ	1837/80	
XVI.	ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΛΜΕΙΑΣ	100/76	ΟΛΑ

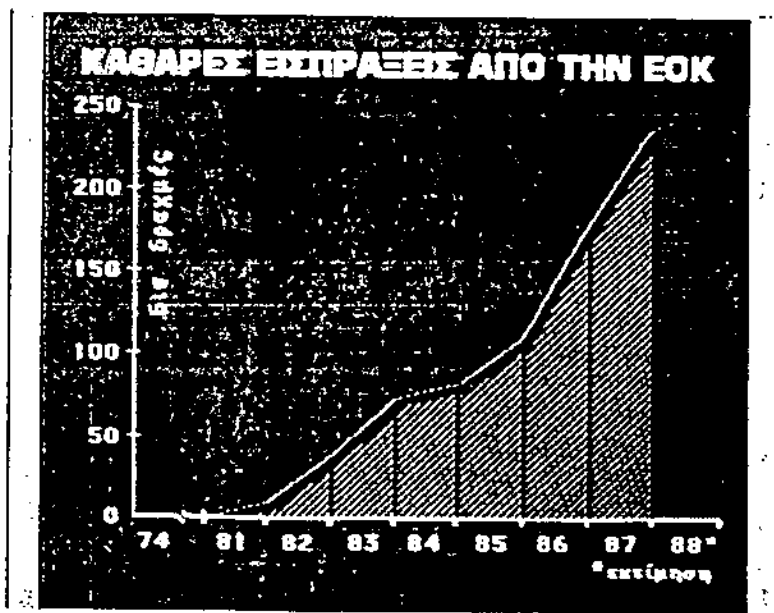
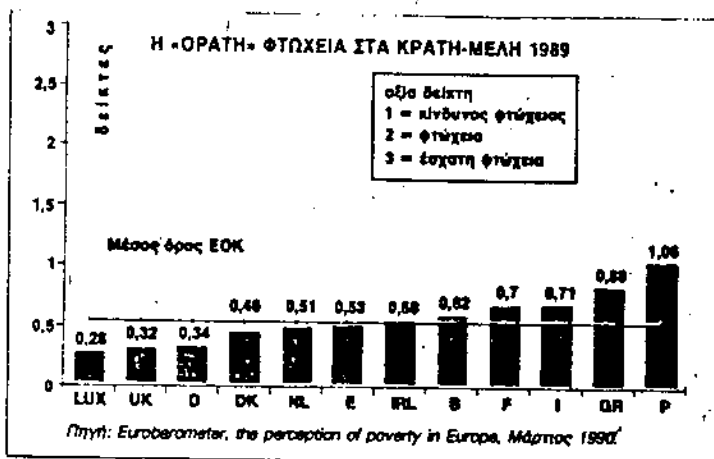
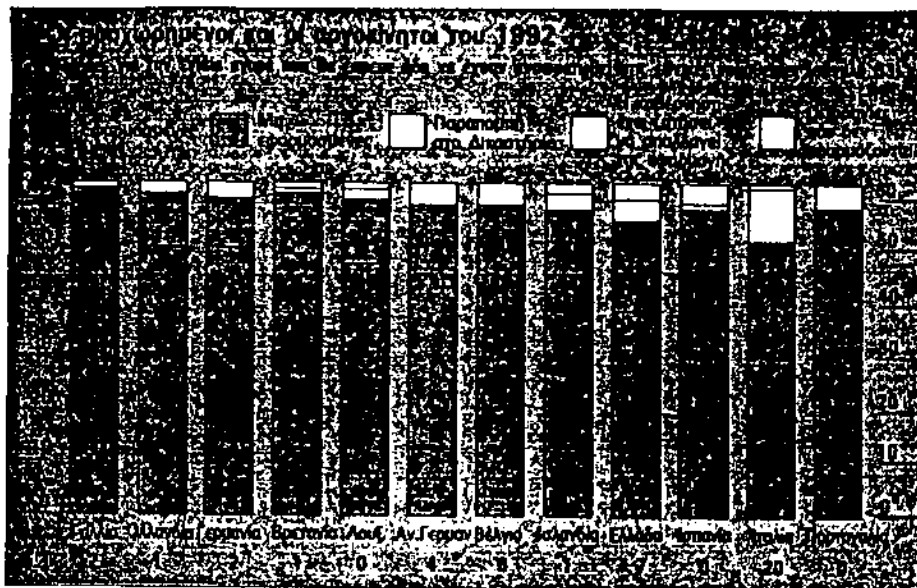
Σημείωση: Κατά γενικό κανόνα οι ενισχύσεις στην εξαγωγή παρέχονται μόνο όταν τό επιβαλλουν οι συνθήκες αγοράς του προϊόντος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Ίσχύουσες τον μήνα Μάιο 1981 επιστροφές (επιδότησεις) για εξαγωγή σε τρίτες χώρες όρισμένων βασικών ελληνικών γεωργικών προϊόντων

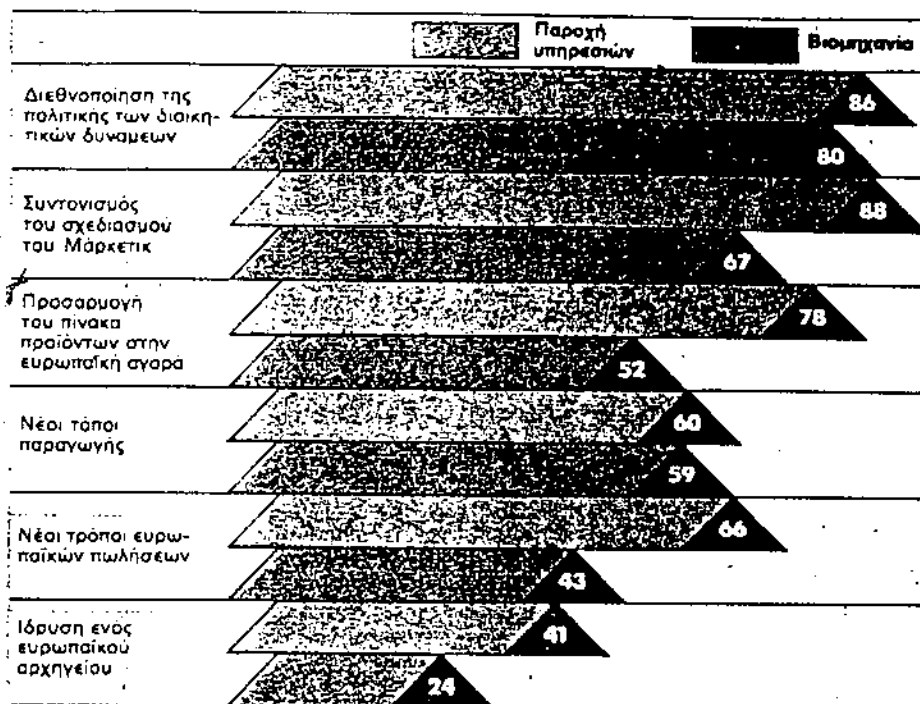
A/A	Προϊόν	Μονάδα μετρήσεως	Έπιστροφή σε δραχμές
1. ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΑ			
1.1.	Μήλα	Τόννος	223,15 μέχρι 737,35
1.2.	Πορτοκάλια έπιτραπ. γλυκά.	Τόννος	326,89 μέχρι 594,18
1.3.	Λεμόνια	Τόννος	259,91 μέχρι 371,13
1.4.	Σταφύλια έπιτραπέζια	Τόννος	430,18 μέχρι 1.188,35
1.5.	Μανταρίνα	Τόννος	445,48
1.6.	Άμύγδαλα χωρίς φλούδι	Τόννος	594,18
2. ΣΙΤΗΡΑ			
2.1.	Σιτάρι σκληρό	Τόννος	0 μέχρι 2.614,00
2.2.	Σιτάρι μαλακό	Τόννος	0 μέχρι 3.306,00
2.3.	Κριθάρι	Τόννος	0 μέχρι 2.949,00
2.4.	Άλευρα	Τόννος	2.479 μέχρι 2.676,00
2.5.	Σιμιγδάλια	Τόννος	4.279 μέχρι 4.771,00
2.6.	Ψίτυρα	Τόννος	761,92
2.7.	Ζωοτροφές	Τόννος	336,72 μέχρι 2.526,64
3. ΚΡΑΣΙΑ			
		Άλκοολικός βαθμός και εκατόλιτρο	64,51
4. ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ			
4.1.	Σε συσκευασία μέχρι 5 kg	100 χιλ/μα	1.351,80
4.2.	Πυρήνελαιο	100 χιλ/μα	2.765,00 (μόνο για Πολωνία)
5. ΖΑΧΑΡΗ			
		Τόννος	4.798,80 μέχρι 10.138,40

Πηγή: Έχρηκοί Κοινοτικοί Κανονισμοί.



Επιτηδευμένοι Ευρω-Μάνατζερ

Ποια μέτρα έχουν προγραμματιστεί μέχρι το έτος 2000 (επί τοις %)



ΑΝΑΛΗΨΕΙΣ ΠΟΡΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΠΟ ΤΑ ΔΙΑΦΕΡΟΝΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΕΟΚ (1987 ΜΕCΥ'S) (σεκτ. ECU'S)

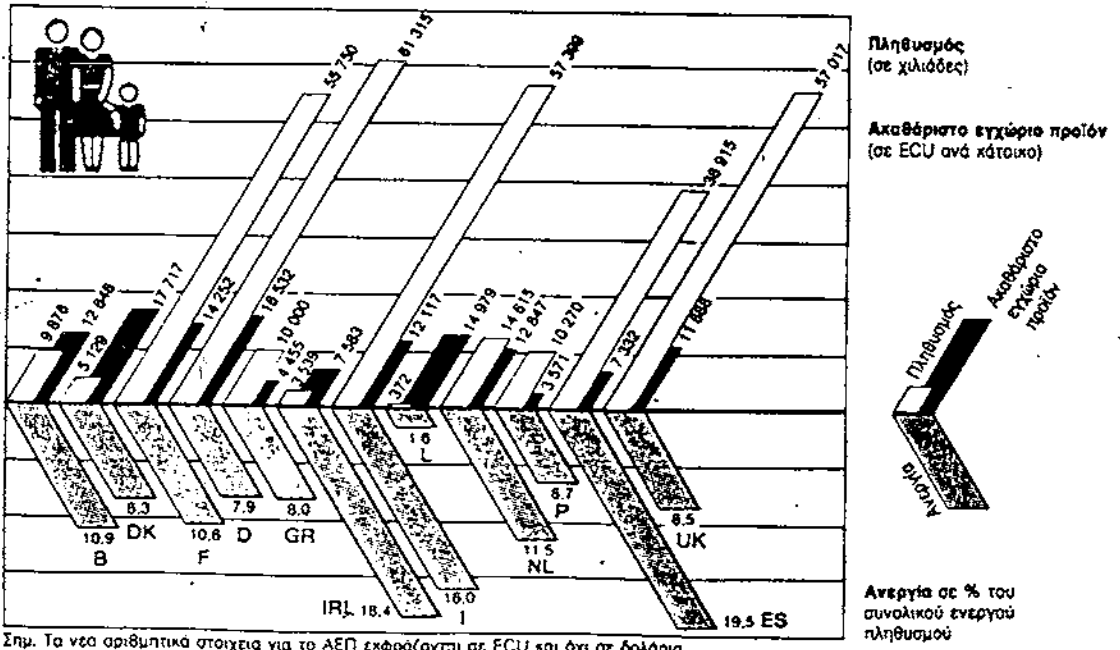
	Υποχρεώσεις	Πληρωμές
ΓΕΟΓΑ Προσανατολισμός	105,1	78,0
% συνολικών κατανομών ΕΟΚ	11,1%	8,03%
% Π.Υ.		74,2%
Περιφερειακό Ταμείο (ΕΤΠΑ)	307,3	293,9
% συνολικών κατανομών ΕΟΚ	8,3%	11,5%
% Π.Υ.		95,6%
Κοινωνικό Ταμείο	199,9	151,9
% συνολικών κατανομών ΕΟΚ	5,8%	5,5%
% Π.Υ.		75,9%
Συνολικό Δ. Ταμείων	612,3	523,8
% συνολικών κατανομών ΕΟΚ	7,5%	6,5%
% Π.Υ.		85,5%
Αναλήψεις από ΓΕΟΓΑ Εγγυήσεις		340,5
Συνολικός Διαθέσιμος Αναλήψεις 1987		1.976,0
% συνολικών		3,1%
ΣΥΝΟΛΙΚΑ Π.Υ. ΕΟΚ 1987		340,5
% συνολικών Π.Υ. ΕΟΚ		3,1%
Καθαρές Αναλήψεις 1987		1.635,5

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΚΟΙΝΩΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΕΡΕΩΣ 1989-93

α/α Τίτλος προγράμματος	Ποσό σε χιλ. ECU					
	Συνολικά μγξθθ 89-93	Κατανόη δαπάνης		Πρόπο-λογισμός	Απορρό-φηση Ιούλιος '90	%
		Προϋπολο-γιαμός	Εθνική			
Εθνικό σκέλος						
1. Μεγάλοι οδοικοί άξονες	444.600	222.300	222.300	49.000	2.240	4,5
2. Επιχ. πρόγραμμα εκσυγχρο-νισμού σιδηρ. γραμμής Αθίνα-Θεσλίκη-Ειδομένη (1)	300.500	144.500	156.000	41.000	3.838	9,4
3. Μετρό	830.000	652.000	178.000	—	—	—
4. Λειτουργικό προγρ. τηλεπικοινωνιών	292.031	154.624	137.407	57.097	—	—
5. Λειτουργικό προγρ. έργων ΔΕΗ	127.730	87.800	39.930	15.110	3.816	29,3
6. Φυσικό αέριο	551.000	381.000	190.000	38.000	2.014	5,3
7. Αχελώος	320.000	240.000	80.000	—	—	—
8. Πολυταμιακό επιχείρ. πρόγραμμα Έρευνα και Τεχνολογία (1)	101.552	34.552	87.000	18.994	3.719	21,8
9. Περιβάλλον	34.285	10.285	24.000	668	—	—
10. Λειτουργ. πρόγραμμα ανάπτυξης και ενδυνάμωσης γεωργ. διαρθρώσεων «Φιλοξίρα» και θερικόκα υπ. Γεωργίας	952.300	772.900	179.400	174.400	62.985	36,1
11. Παραγωγικές επενδύσεις στη βιομηχανία	72.000	22.000	50.000	14.320	5.940	41,6
12. Λειτουργικό πρόγραμμα υποδομής για προσέλκυση παραγ. επενδύσεων (1)	138.353	58.037	80.316	26.090	8.660	33,2
13. Παραγωγικές επενδύσεις στη βιομηχανία	110.000	40.000	70.000	—	—	—
14. Κατάρτιση στη βιομηχανία υπαρ. Γεωργίας	275.000	96.210	178.790	—	—	—
15. Επενδύσεις στον τουρισμό	65.000	25.000	40.000	—	—	—
16. Κατάρτιση στον τουρισμό υπ. Εργασίας	69.150	24.200	44.950	—	—	—
17. Λειτουργ. πρόγραμμα θελίωσης των δομών κατάρτισης	106.654	33.329	173.525	8.310	850	7,6
18. Ενέργειες κατάρτισης σε πολλούς τομείς υπ. Εργασίας	240.810	114.560	126.250	170.620	102.750	60,2
19. Τράπεζες και Ασφάλειες	27.500	12.400	15.100	6.200	1.160	18,7
20. Ειδικές ενέργειες κατάρτισης και ανάληψης εργασίας	261.583	99.843	161.740	281.583	141.995	54,3
21. Ενέργειες άρθρου 152	15.300	6.353	8.947	3.150	250	7,8
22. Τεχνική βοήθεια	38.000	13.000	25.000	2.840	—	—
Σύνολο εθνικού σκέλους	5.373.548	3.224.893	2.148.655	885.562	340.015	38,4

(1) Εγκριμένα

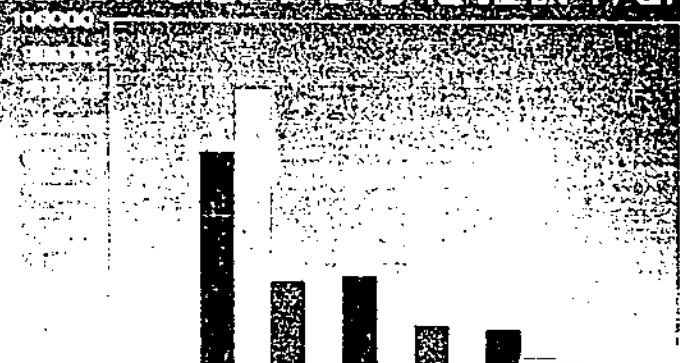
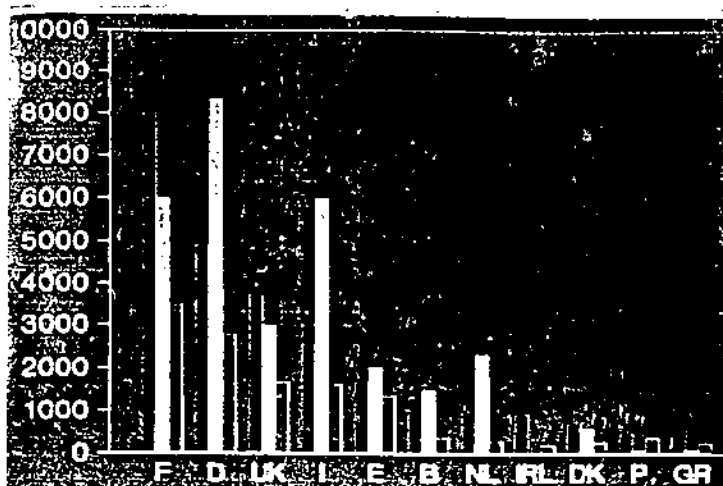
ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ: ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ



Σημ. Τα νέα αριθμητικά στοιχεία για το ΑΕΠ εκφράζονται σε ECU και όχι σε δολάρια.
Πηγή: Eurostat 1988

Διατεθέντα κατά κατηγορίες ποσά από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο μεταξύ 1978-1980

Κατηγορίες προγραμμάτων	1978		1979		1980	
	Ποσά σε εκατ. ΕΛΜ	Όφεληθέντα πρόσωπα	Ποσά σε εκατ. ΕΛΜ	Όφεληθέντα πρόσωπα	Ποσά σε εκατ. ΕΛΜ	Όφεληθέντα πρόσωπα
Περιφερειακά	263,9	349.000	313,9	472,5	472,5	367,0
Νέοι	179,3	300.000	302,0	75,0	30,0	20,0
Άνθρωποι	48,1	72.000	61,0	47,5	—	—
Μετανάστες	18,5	234.000	23,0	—	—	—
Γυναίκες	7,7	12.000	18,0	—	—	—
Τεχνική πρόσδος και ομάδες επιχειρήσεων	18,6	9.850	12,1	—	—	—
Υφαντουργία	21,6	13.500	—	—	—	—
Γεωργία	10,4	16.000	35,0	—	—	—
Προγράμματα οδηγού (pilot)	1,5	—	2,5	—	—	—
Σύνολο	569,6	1.000.350	767,5	1.000,0		



Δόξα (βελτιωμένα) και οι αυτοκινητοδρόμοι (πρώτα και δεύτερα) 1985



Αεροκινητοδρόμοι (πρώτος και δεύτερος) 1985



Διηροδοσία, 1985



ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ: ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΔΕΠΕΤΥΓΜΕΝΟ ΔΙΚΤΥΟ

Πηγή: Eurostat

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΠΟΣΟΙΤΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ
AIM	8,85
BRITE - EURAM	8,83
DOSES	8,84
ECLAIR	8,84
EPOCH	8,89
ESPRIT	8,82
FLAIR	8,84
MAST	8,85
RAW MATERIAL	8,86
RACE	8,83
STEP	8,83

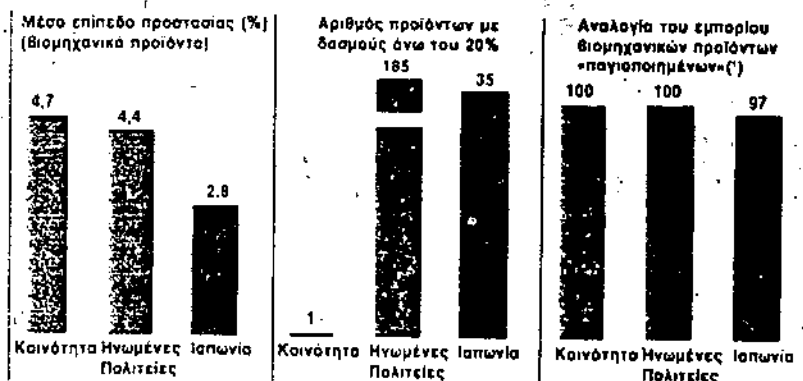
Πηγή: Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας

Χρηματοδοτικό πλαίσιο περιφερειακών προγραμμάτων ΣΠΑ

	Συνολικό κόστος	Σύνολο δημοσίων δαπανών	Σύνολο	Κοινωνικές επιδοτήσεις			Άλλες Πηγές	Σύνολο	Εθνικές δημόσιες δαπάνες		Λοιπές πηγές	Ιδιω- τικός τομέας	Κοινο- τικό δάνεια
				Περιο- χηκό Ταμείο	Κοινωνικό Ταμείο	Φεσφα			Κράτος	ΟΤΑ			
	1=2+12	2=3+8	3=4-7	4	5	6	7	8=9-11	9	10	11	12	13
13 Περιφερειακά προγράμματα	2.380.512	2.380.512	1.454.015	1.120.000	266.415	67.600		926.497					
Βόρεια & Αν. Μακεδονία				168.500	18.650	9.670							
Κεντρική Μακεδονία				153.400	42.600	17.930							
Δυτική Μακεδονία				52.000	8.000	4.070							
Ηπειρος				59.300	11.700	4.920							
Θεσσαλία				96.300	21.300	5.090							
Νήσοι Ιονίου				46.100	5.360	1.560							
Δυτική Ελλάδα				63.500	13.300	5.510							
Κεντρική Ελλάδα				80.800	21.300	4.960							
Αττική				164.900	79.900	2.000							
Πελοπόννησος				61.500	15.980	6.260							
Βόρειο Αιγαίο				46.600	6.920	1.460							
Νότιο Αιγαίο				46.100	8.000	710							
Κρήτη				81.000	13.415	3.460							
Κόστος διεύρυνσης	12.192	12.192	6.096	6.096				6.096					
Περιφερειακό ΜΟΠ	2.115.073	1.777.231	1.186.926	456.904	89.036	203.000	457.986	590.306				337.842	
Δύο ΡΝΙΟ	80.727	72.727	40.000	40.000				32.727				8.000	
Διάφορα προγράμματα	171.818	171.818	88.000	65.000	23.000			83.818	32.727				
Κανονισμός 1975/82	65.000	65.000	40.000			40.000		25.000	25.000				
Τεχνική βοήθεια	20.000	20.000	15.000	10.000	5.000			5.000					
Σύνολο Περιφε- ρειακού ΣΠΑ	4.846.322	4.499.480	2.830.037	1.698.000	363.451	310.500	457.986	1.669.442				345.842	

Πηγή: Κομισιόν

Η ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΓΟΡΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ GATT



(') Τα προϊόντα είναι «παγιοποιημένα» εάν ο βαθμός της δασμολογικής τους προστασίας κοινοποιήθηκε στην GATT, γεγονός το οποίο συνεπάγεται ότι «οδε σχετική τροποποίηση πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο διαπραγμάτευσης και ενδεχομένης αντιστάθμισης».

**ΣΧΕΤΙΚΟ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ
ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΣΕ 19 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ
ΚΡΑΤΗ - ΔΙΠΛΗ ΣΤΑΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ**

(1980 = 100)

Ετος	Β/Λ	ΔΚ	D	GR	E	F	IRL	I	NL	P	UK	EUR 12	USA	J
1960	93.9	77.7	82.1	168.8	69.1	105.7	94.5	105.0	65.5	120.5	87.8	77.1	185.1	70.2
1961	88.5	80.0	88.5	152.8	67.3	106.7	93.7	100.7	69.0	116.8	99.0	80.8	160.6	68.6
1962	88.0	81.9	89.0	152.0	69.0	107.4	95.1	102.3	69.8	111.8	99.9	81.9	157.2	72.1
1963	87.8	83.3	88.2	141.2	74.3	110.3	94.1	110.2	71.8	110.3	96.7	83.2	153.2	73.4
1964	88.0	83.2	86.3	141.2	77.5	110.3	89.9	115.6	76.1	108.2	96.1	84.2	150.8	71.5
1965	89.7	88.5	85.8	137.9	81.7	107.7	98.3	113.8	78.3	107.6	97.5	84.7	145.9	74.8
1966	90.9	91.4	85.8	139.3	87.9	104.6	100.8	109.5	81.7	109.1	98.5	85.1	145.9	73.0
1967	91.4	94.0	83.3	139.2	92.5	104.1	99.3	109.2	83.1	111.8	95.4	82.9	146.3	73.2
1968	91.0	93.7	82.9	140.0	82.1	109.7	92.6	108.6	84.3	108.3	83.8	78.8	154.0	73.8
1969	89.4	94.2	84.0	133.1	80.8	105.3	94.5	105.1	87.6	109.2	84.5	78.0	158.5	73.0
1970	85.0	95.1	95.4	122.2	78.8	94.8	96.9	105.9	85.7	116.9	86.0	81.3	156.0	72.8
1971	85.5	95.5	99.5	112.0	75.8	90.9	100.2	108.5	87.8	117.5	85.9	83.1	146.5	77.4
1972	89.5	94.3	100.8	103.3	81.7	91.3	99.3	107.9	90.7	116.5	86.2	85.5	134.7	85.9
1973	90.1	102.2	110.0	97.0	86.2	93.8	98.4	100.5	95.1	114.8	76.0	87.6	120.2	85.9
1974	92.8	106.9	110.3	106.2	89.2	87.8	94.7	94.7	87.9	131.1	77.0	86.1	115.5	100.2
1975	96.8	108.2	102.0	96.2	90.3	98.7	92.4	101.2	89.1	152.9	82.5	91.4	107.1	97.6
1976	101.0	109.0	100.3	98.9	90.2	97.1	89.8	90.4	100.2	150.1	71.1	82.7	110.7	101.8
1977	107.0	108.8	102.5	106.5	89.0	94.1	86.3	93.1	104.0	127.5	69.7	83.9	108.3	110.9
1978	107.4	110.4	104.0	105.0	90.3	94.4	88.9	93.4	105.2	106.8	72.2	85.9	99.7	130.2
1979	105.8	109.2	103.6	110.4	106.7	96.7	87.1	95.7	104.4	96.8	81.8	93.9	99.6	112.9
1980	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1981	91.9	92.4	89.4	105.5	92.9	94.5	94.9	98.2	90.2	106.5	101.5	85.7	112.3	107.4
1982	81.3	89.9	89.2	114.8	89.9	90.3	98.7	99.4	92.6	99.8	95.7	80.7	127.4	96.2
1983	79.5	90.7	88.4	109.3	79.1	87.7	101.1	106.8	90.0	91.5	88.4	76.2	133.3	103.7
1984	78.5	87.4	84.6	107.4	79.5	85.4	98.9	106.1	83.7	87.0	85.9	70.4	143.6	105.6
1985	79.3	88.4	82.3	105.0	79.7	86.8	98.7	105.9	81.8	85.9	88.8	69.8	150.5	104.5
1986	82.9	94.9	90.6	81.1	82.3	90.5	108.0	113.5	88.3	88.9	82.2	77.5	120.8	134.3
1987	86.0	103.5	95.8	89.5	83.0	90.1	103.7	118.1	88.6	88.8	81.9	82.8	107.8	143.7
1988	85.5	103.6	95.8	89.0	82.9	88.7	104.6	118.9	88.0	85.7	84.4	82.8	105.1	149.2
1989	79.7	98.2	87.4	98.1	93.7	81.8	90.8	120.8	81.3	82.8	82.1	—	—	—

Πηγή: Ευρωπαϊκή Οικονομία.

**ΜΕΣΟ ΚΟΣΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΡΓΟΔΟΤΗ
ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΕΝΟΣ ΕΓΓΑΜΟΥ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ
ΜΕ ΔΥΟ ΠΑΙΔΙΑ - 1984 (Ο/Η ΣΥΖΥΓΟΣ ΔΕΝ ΕΡΓΑΖΕΤΑΙ)**

(σε %)

	B	ΔΚ (*)	D	GR	E	F	IRL	I	L	NL	P	UK
Κόστος εργασίας για τον εργοδότη												
- Μηνιαίως σε Ecu	1.719	1.732	2.008	623		1.734	1.423	1.545	1.574	1.891	386	1.417
- σε ποσοστό %	100	100	100	100		100	100	100	100	100	100	100
Δαπάνες για επαγγελματική εκπαίδευση	0,4	1,9	1,8			1,6	1,3	0,3	0,5	0,4	2	1,5
Κοινωνικές εισφορές που καταβάλλονται από τον εργοδότη	24	5,7	21	18		28,1	14,7	33,5	14,9	24,4	18,4	14,6
Κοινωνικές εισφορές που καταβάλλονται από τον εργαζόμενο	3,8	1,5	13,3	12,2		18,2	7,0	6,3	9,9	20,4	9,2	7,5
Φόροι που καταβάλλονται από τον εργοδότη									0,5	0,5	2,7	
Φόροι που καταβάλλονται από τον εργαζόμενο	15,0	39,9	10,0	2,3		3,9	14,9	9,8	2,3	7,0	3,0	15,1
Επιδόματα που καταβάλλονται από τον εργοδότη	1,1	0,3										
Επίδομα τέκνων (δύο τέκνα)	8,2	0,0	3,5	6,4		4,4	2,5	7,1	7,0	5,8	3,1	7,0
Λοιπές δαπάνες	1,4	0,4	0,7	1		2,3	1,4	1,2	1,3	2,3	3	1,2
Καθαρό εισόδημα του εργαζόμενου	58,7	50,9	56,8	73,9		83,2	83,2	83,8	77,3	51,2	84,5	67,3

Πηγή: Eurostat.

(*) Μέσο εισόδημα άγαμου εργαζόμενου.

**ΕΛΛΑΔΑ: Κατάλογος δανείων
που χορηγήθηκαν
από τους ίδιους πόρους
της Ευρωπαϊκής Τράπεζας
Επενδύσεων, κατά το 1989**

	Κοινωνικές υποδομές		
	Περιβάλλον - Πλάισιο ζωής		
	Εκσυγχρονισμός επιχειρήσεων		
	Ενεργειακοί στόχοι		
	Περιφερειακή ανάπτυξη		
	σε εκατομ. ECU		
ΕΛΛΑΔΑ (48.910 εκατομμύρια δραχμές)			271,4
Ατομικά δάνεια			(207,8)
Αύξηση της παραγωγικής ικανότητας του λιγνιτωρυχείου της Μεγαλόπολης και κατασκευή θερμοηλεκτρικού σταθμού 300 MW με εξοπλισμό αποβλήτων - ΔΕΗ 15.000 εκατομμύρια δρχ.	82,8	•	•
Αύξηση της παραγωγικής ικανότητας του υπαίθριου λιγνιτωρυχείου Μόπου Πεδίου Πτολεμαίδας - ΔΕΗ 10.000 εκατομμύρια δρχ.	55,2	•	•
Ενίσχυση και επέκταση του δικτύου διανομής ηλεκτρικού ρεύματος - ΔΕΗ 1.855 εκατομμύρια δρχ.	10,2	•	•
Αντικατάσταση και εκσυγχρονισμός απαξιωμένου τροχαίου υλικού στη σιδηροδρομική γραμμή Αθήνας-Θεσσαλονίκης - ΟΣΕ 2.750 εκατομμύρια δρχ.	15,2	•	•
Εργα βελτίωσης και ενίσχυσης εθνικών και περιφερειακών οδών σε μήκος 210 χλμ. - Ελληνικό Δημόσιο - Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων 1.000 εκατομμύρια δρχ.	5,5	•	•
Βελτίωση της οδικής εξυπηρέτησης της Θεσσαλονίκης - Ελληνικό Δημόσιο - Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων 1.000 εκατομμύρια δρχ.	5,5	•	•
Εργα βελτίωσης του οδικού δικτύου της ευρύτερης περιφέρειας πρωτεύουσας, σε μήκος 11 χλμ. - Ελληνικό Δημόσιο - Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων 850 εκατομμύρια δρχ.	4,7	•	•
Εκσυγχρονισμός και επέκταση του αερολιμένα Αθηνών - Ελληνικό Δημόσιο - Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων 155 εκατομμύρια δρχ.	0,9	•	•
Ανοικοδόμηση δημόσιων και βιομηχανικών κτιρίων και αποκατάσταση κατασκευών και αποχετευτικών δικτύων, που υπέστησαν ζημιές από τους σεισμούς του Σεπτεμβρίου 1986 στην περιοχή Καλαμάτας - Ελληνικό Δημόσιο - Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας 3.000 εκατομμύρια δρχ.	18,8	•	•
- Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων 1.313,5 εκατομμύρια δρχ.	7,3	•	•
Εγκαταστάσεις συλλογής και επεξεργασίας των λυμάτων στην Ψιττάλεια - Ελληνικό Δημόσιο - Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων 700 εκατομμύρια δρχ.	4,0	•	•
Συνολικά δάνεια			(63,8)
Χρηματοδότηση μικρών ενεργειακών προγραμμάτων, στα πλαίσια των Ολοκληρωμένων Μεσογειακών Προγραμμάτων - ΔΕΗ 1.223,8 εκατομμύρια δρχ.	7,0		
Χρηματοδότηση έργων υποδομής μικρού και μεσαίου μεγέθους, στα πλαίσια των Ολοκληρωμένων Μεσογειακών Προγραμμάτων - Ελληνικό Δημόσιο (Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας) 3.582,7 εκατομμύρια δρχ.	20,0		
Χρηματοδότηση μικρομεσαίων επενδυτικών προταβολών			
• στους τομείς της βιομηχανίας, των υπηρεσιών και του τουρισμού - ΕΤΒΑ 1.500 εκατομμύρια δρχ.	8,7		
- Banque Nationale de Paris - Υποκατάστημα Αθηνών 2.500 εκατομμύρια δρχ.	13,8		
• στους τομείς της γεωργίας και της αγροτοβιομηχανίας - ΑΤΕ 2.500 εκατομμύρια δρχ.	14,2		

	1961- 1973	1974- 1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
1. Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν										
- σε τρέχουσες τιμές	12,5	19,8	25,4	19,5	23,6	21,3	20,6	13,8	17,4	15,4
- σε σταθερές τιμές	7,7	3,0	0,4	0,4	2,8	3,0	1,3	-0,4	2,8	2,1
- αποπληθωριστής τιμών	4,5	16,3	25,1	19,1	20,3	17,8	19,0	14,3	14,3	13,0
2. Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου(*)										
- σύνολο	10,0	-1,9	-1,9	-1,3	-5,7	6,1	-4,8	-3,2	8,8	8,0
- οικοδομή	:	-2,0	-13,2	5,4	-6,9	2,9	-3,3	-5,0	9,0	8,0
- εξοπλισμός	:	0,5	14,1	-6,6	-4,1	7,8	-6,5	-0,9	8,5	8,0
3. Ποσοστό των ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου στο ΑΕΠ (†)										
- σύνολο	22,7	22,9	19,9	20,3	18,5	19,1	18,5	17,6	18,2	19,2
- δημόσιο	:	0,5	2,9	3,3	4,1	4,4	4,1	3,4	3,4	3,5
- άλλοι τομείς	:	22,4	17,0	16,9	14,3	14,7	14,4	14,2	14,8	15,7
4. Τελικές εγχώριες χρήσεις συμπεριλαμβανομένων των αποθεμάτων										
- σε σταθερές τιμές	8,2	2,1	3,5	0,8	-0,4	6,7	-0,5	0,2	3,5	3,0
- έναντι 19 ανταγωνιστριών χωρών	3,1	0,2	3,6	-1,0	-3,8	3,3	-4,1	-3,1	0,0	0,5
- έναντι άλλων χωρών μελών	3,3	0,4	3,2	-0,3	-2,6	3,8	-4,1	-3,1	0,0	0,4
5. Πληθωρισμός (αποπληθωριστής τιμών ιδιωτικής κατανάλωσης)	3,5	16,9	21,2	18,2	18,3	18,7	22,2	15,6	13,3	12,8
6. Εισόδημα εξαρτημένης εργασίας										
- πραγματικό (αποπληθωριστής ιδιωτικής κατανάλωσης	6,5	3,7	5,4	2,6	3,4	3,3	-5,4	-2,9	3,2	1,1
- πραγματικό (αποπληθωριστής ΑΕΠ)	5,5	4,2	2,2	1,9	1,7	4,1	-2,8	-1,6	2,4	0,9
7. Παραγωγικότητα (‡)	8,2	1,7	1,2	-0,6	2,4	1,9	1,3	-0,3	1,7	1,3
8. Πραγματικό ανά μονάδα κόστος εργασίας(§)										
- δείκτης: 1961 έως 1973 = 100	100,0	96,3	105,8	108,5	107,7	109,9	105,5	104,1	104,7	104,3
- ετήσια ποσοστιαία μεταβολή	-2,5	2,5	1,0	2,5	-0,7	2,1	-4,1	-1,3	0,6	-0,4
9. Αποδοτικότητα (δείκτης: 1961 έως 1973 = 100)	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
10. Σχετικό κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος σε κοινό νόμισμα										
- έναντι 19 ανταγωνιστριών χωρών	100,0	78,7	88,7	82,7	81,9	80,0	69,6	68,8	72,0	:
• δείκτης: 1961 έως 1973 = 100	-4,2	1,0	8,3	-4,7	-0,8	-2,3	-12,9	-1,0	4,5	:
• ετήσια ποσοστιαία μεταβολή										
- έναντι άλλων χωρών μελών	100,0	75,9	87,3	84,8	86,4	84,5	71,4	69,1	72,8	:
• δείκτης: 1961 έως 1973 = 100	-4,8	1,2	11,2	-2,9	1,8	-2,1	-15,5	-3,2	5,4	:
• ετήσια ποσοστιαία μεταβολή	-0,5	1,3	-0,8	1,0	0,3	1,0	0,1	-0,1	1,0	0,7
11. Απασχόληση	0,0	0,5	5,8	7,8	8,1	7,8	7,4	7,4	7,4	7,6
12. Ποσοστό ανεργίας(¶)	-2,9	-1,7	-4,4	-5,0	-4,0	-8,2	-5,2	-2,5	-1,9	-3,7
13. Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (††)										
14. Καθαρές δανειακές ανάγκες δημοσίου τομέα (‡‡)	:	-1,4	-7,7	-8,3	-10,0	-13,6	-10,8	-9,5	-12,1	-13,2
15. Ακαθάριστο χρέος δημοσίου τομέα (†††)	:	26,8	38,7	44,3	53,2	62,6	64,6	66,7	69,4	73,9
16. Πληρωμές για τόκους δημοσίου χρέους (††††)	:	1,9	2,6	3,7	4,6	5,4	5,7	7,3	8,1	9,3
17. Προσφορά χρήματος (τέλος του έτους) (†††††)	18,2	25,1	29,0	20,3	29,4	26,8	19,0	24,8	:	:
18. Μακροπρόθεσμα επιτόκια (††††††)	0,7	11,9	15,4	18,2	18,5	15,8	15,8	17,2	18,0	:

ΕΛΛΑΔΑ:
Βασικά οικονομικά
μεγέθη
1961 έως 1989 (1)

(1) 1961 έως 1988: EUROSTAT και υπηρεσίες της Επιτροπής.
1987 έως 1989: Οικονομικές προβλέψεις Σεπτεμβρίου/Οκτωβρίου 1988.
(*) Σε σταθερές τιμές.
(†) Σε τρέχουσες τιμές.
(††) ΑΕΠ σε σταθερές αγοραίες τιμές ανά αποσπλούμενο.
(†††) Αποπληθωριστής ΑΕΠ.
(††††) Ποσοστό εργατικού δυναμικού αστικού τομέα.
(†††††) Ποσοστό του ΑΕΠ.
(††††††) M.S.
(†††††††) Επίπεδο.

	Δασμός Ελλάδας %	Δασμός ΕΟΚ %
1 Ιουλίου 1980	20	10
1 Ιανουαρίου 1981	18	9
1 Ιανουαρίου 1982	16	8
1 Ιανουαρίου 1983	12	6
1 Ιανουαρίου 1984	8	4
1 Ιανουαρίου 1985	4	2
1 Ιανουαρίου 1986	Μηδέν	Μηδέν

	1986	1987	1988	1989	1990
1. Ακαθάρτητα Εγχώρια Προϊόν σε σταθερές τιμές - (% μεταβολή σε σχέση με το προηγούμενο έτος)	2,8	2,8	3,8	3 1/2	3
2. Εσωτερική ζήτηση σε σταθερές τιμές (% μεταβολή σε σχέση με το προηγούμενο έτος)	1,2	-0,4	4,0	2 1/2	2 1/4
3. Απολήθυσια ιδιωτικής κατανάλωσης (% μεταβολή σε σχέση με το προηγούμενο έτος)	3,9	4,0	4,8	3 3/4	3
4. Ισοζύγιο Τραπεζικών Συναλλαγών (% του ΑΕΠ)	-1,8	-1,8	3,5	3 1/2	2 1/4
5. Αριθμός αντράγων ως ποσοστό εργατικού δυναμικού εκτός του στρατιωτικού τομέα	3,8	3,4	3,8	4 3/4	4 1/2
6. Δανειακές ανάγκες ή ικανότητα χρηματοδότησης του δημόσιου τομέα (% του ΑΕΠ)	22,0	15,7	13,9	14 1/4	13
7. Συνολική αποσάφηση (ετήσια ποσοστιαία μεταβολή)	1,4	0,8	0,3	2 0	1 1/4
8. Προγραμματική κατά κεφαλή αμοιβαία μισθών (ετήσια ποσοστιαία μεταβολή)	-3,2	-2,5	-1,5	-3 1/2	-3 1/2
9. Επενδύσεις στον τομέα κατασκευών (πραγματική % μεταβολή σε σχέση με το προηγούμενο έτος)	10,8	10,4	10,0	9	8 3/4
10. Επενδύσεις σε κεφαλαιουχικό εξοπλισμό (πραγματική % μεταβολή σε σχέση με το προηγούμενο έτος)	8,2	8,0	8,5	8 1/2	8 1/2
11. Συνολικές επενδύσεις (πραγματική % μεταβολή σε σχέση με το προηγούμενο έτος)	-4,8	-4,3	-3,8	-3	-3
12. Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (Εκ = 100 σε σταθερές τιμές και ισοτιμίες αγοραστικής δύναμης)	-11,8	-9,9	-14,9	-20	-20
	0,8	1,2	1,6	1 1/2	1
	0,3	-0,1	1,1	3/4	3/4
	2,3	2,0	1,9	1 1/4	1 1/2
	-7,2	-3,4	4,0	5 1/2	1
	3,2	2,4	8,3	4 3/4	3 1/2
	0,2	-4,9	7,7	7 1/2	6
	3,5	8,5	10,6	9 1/4	6
	-12,6	-1,0	10,7	5 1/2	7
	3,4	4,8	8,4	7	4 3/4
	-5,7	-3,2	9,0	8 1/2	6 1/2
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	38,4	56,3	56,0	54,0	53,8

ΚΥΡΙΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ 1986/1990 ΕΟΚ (μέσος όρος) - ΕΛΛΑΔΑ

ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΤΕ ΠΡΟΣ ΤΑ ΚΡΑΤΗ - ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΟΚ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1981-1989

Χώρα	1981		1982		1983		1984		1985		1986		1987		1988		1989		1981-1989	
	Εκ.	%	Εκ.	%	Εκ.	%	Εκ.	%	Εκ.	%	Εκ.	%	Εκ.	%	Εκ.	%	Εκ.	%	Εκ.	%
Βέλγιο	182,5	5,4	60,5	1,4	—	—	32,5	0,5	77,8	1,2	48,1	0,7	37,1	0,5	11,8	0,1	91,1	0,8	539,2	0,1
Δανία	142,9	4,3	305,3	7,2	365,1	6,7	324,6	5,2	332,5	5,1	258,2	3,7	315,3	4,3	494,1	5,4	545,8	4,7	3.083,8	5,1
Δυτ. Γερμανία	292,0	8,7	20,8	0,5	152,2	2,8	134,3	2,2	91,4	1,4	441,8	6,3	278,5	3,8	603,0	6,6	858,5	7,4	2.868,5	4,7
Γαλλία	267,0	8,0	481,9	10,9	894,1	16,4	1.200,3	19,4	1.247,4	19,1	873,4	8,9	1.008,5	13,7	1.350,5	14,7	1.512,8	13,0	8.563,9	14,1
Ιρλανδία	342,8	10,3	408,5	9,6	304,0	5,6	174,0	2,8	174,5	2,7	282,1	3,7	178,8	2,4	154,8	1,7	186,8	1,6	2.188,9	3,6
Ιταλία	1.699,6	50,9	2.038,1	48,0	2.611,1	47,7	3.035,5	49,0	2.978,0	45,6	3.024,0	43,2	3.112,2	42,4	3.371,9	36,7	3.734,4	32,1	25.805,8	42,1
Λουξεμβούργο	—	—	—	—	—	—	18,4	0,3	—	—	18,2	0,3	1,8	0,0	—	—	—	—	36,2	0,1
Ολλανδία	—	—	—	—	—	—	—	—	69,1	1,1	98,2	1,4	18,0	0,3	258,7	2,8	320,3	2,8	785,3	1,3
Ην. Βασίλειο	252,7	7,5	490,6	11,6	691,4	12,6	932,5	15,0	1.130,1	17,3	1.371,5	18,6	1.133,7	15,4	1.178,7	12,8	1.852,2	14,2	8.833,4	14,6
Ισπανία	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	409,3	5,9	707,4	9,8	1.018,5	11,1	1.541,7	13,3	3.878,9	6,1
Πορτογαλία	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	190,3	2,7	389,9	5,3	580,4	6,1	755,7	6,5	1.896,3	3,1
Ελλάδα	159,2	4,8	458,8	10,8	449,6	8,2	344,8	5,6	423,6	6,5	253,0	3,6	184,8	2,2	186,5	2,0	271,4	2,3	2.711,7	4,5
Σύνολο	3.338,5	100,0	4.244,5	100,0	5.467,5	100,0	6.194,8	100,0	6.524,4	100,0	6.998,1	100,0	7.341,8	100,0	9.189,7	100,0	11.388,7	100,0	60.785,9	100,0

Πηγή: Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

ΟΙ ΑΝΑΛΗΨΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ 1981-89 (σε εκ. δρχ.)

Εισπράξεις	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	Σύνολο '81-'89
Συνολικές Εισπράξεις	19.208,8	58.440,1	96.398,3	112.408,7	162.432,2	273.801,2	318.980,3	348.880,3	481.797,1	1.833.797
1. ΓΕΟΓΑ	10.134,1	45.642,3	78.159,8	88.081,0	128.777,0	205.271,4	218.658,3	240.215,8	323.862,0	1.336.280
α. Εγγυήσεις	10.134,1	44.874,0	78.421,2	83.251,8	120.519,9	187.871,0	204.786,0	217.087,2	286.842,5	1.231.545
β. Προαναταξιόντες	—	968,3	1.653,4	4.809,4	5.495,0	17.280,4	13.332,8	23.148,8	37.019,5	703.896
2. Περιφερειακά Ταμεία/ Πολιτική	7.518,8	9.773,7	18.793,9	19.208,8	30.846,5	55.504,3	67.638,7	65.287,4	92.987,2	364.804
(Ολοκληρωμένα Μεσογειακά Προγράμματα)	—	—	—	—	—	(1.367,7)	10.702,8	(16.338,2)	7.822,2	—
3. Κοινωνικό Ταμείο/ Πολιτική	408,7	1.488,8	1.540,0	3.293,1	3.990,9	10.248,7	20.383,1	28.587,9	38.913,3	107.820,3
4. Άλλες εισπράξεις	1.147,0	1.535,5	1.904,0	1.878,0	1.517,4	2.579,8	22.102,3	1.858,9	—	—
Πληρωμές	9.151,8	18.581,9	25.024,2	28.787,8	39.844,8	91.480,2	74.700,3	88.358,4	108.286,3	484.175,8
Καθαρές Εισπράξεις	10.054,8	39.878,2	73.374,1	83.618,8	122.587,4	182.141,0	244.280,1	260.321,9	353.511	1.389.622

Αναλυτικοί προϋπολογισμοί ΕΟΚ 1990-1991

	Προϋπολογισμός 1990		Σχέδιο 1991	
	ΠΑΥ*	ΠΠ**	ΠΑΥ	ΠΠ
1. ΕΓΓΡΑΦΕΣ	26.522,0	26.522,0	30.104,0	30.104,0
2. ΔΙΑΦΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ				
- ΕΓΓΡΑΦΕΣ - προσανατολισμοί	1.700,0	1.851,5	2.424,0	2.022,0
- ΕΠΠΑ	5.408,0	4.704,5	6.725,0	6.309,0
- ΕΚΤ	4.075,0	3.321,9	4.312,0	4.069,0
- ΡΕΔΡ	108,8	101,0	119,8	114,4
- Προγράμματα στήριξης	15,7	12,7	15,7	12,7
- Set aside/εισαοδημητική ενίσχυση	225,0	225,0	300,0	300,0
ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΑΦΡΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ	11.532,5	10.016,6	13.896,5	12.827,1
3. ΠΟΛΥΤΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ				
- ΜΟΠ	344,0	303,0	334,0	291,0
- Έρευνα	1.727,0	1.412,1	1.795,3	1.522,4
ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΛΥΤΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ	2.071,0	1.715,1	2.129,3	1.813,4
4. ΑΛΛΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ				
- Γεωργικός τομέας	133,9	130,5	162,3	147,6
- Άλλες περιφερειακές ενέργειες	30,5	29,5	24,5	23,0
- Μεταφορές	67,0	55,0	64,0	64,0
- Τουρισμός	4,0	4,0	2,0	2,0
- Αλιεία	420,6	372,8	484,1	397,7
- Κατάποση/γένοι	150,1	144,1	173,4	171,4
- Πολιτισμικός τομέας	8,8	8,8	9,0	8,0
- Πληροφόρηση	38,4	34,4	49,1	40,1
- Άλλες κοινοτικές ενέργειες	84,3	85,4	77,9	79,8
- Ενέργεια	58,5	131,8	133,8	112,5
- Έλεγχος πυρηνικής ασφάλειας	4,7	4,7	7,4	7,4
- Περιβάλλον	52,2	41,5	56,1	46,6
- Προστασία καταναλωτών	8,6	8,6	8,8	7,7
- Ενισχύσεις για ανοικτόδηση	27,3	27,3	22,4	22,4
- Εσωτερική αγορά	118,5	108,7	123,4	104,9
- Βιομηχανία	52,7	50,5	51,8	38,7
- Καταναλωτική πληροφ.	47,5	32,5	31,5	36,5
- Στατιστικές πληροφορίες	36,0	26,0	36,0	26,0
- Επιστημονική βοήθεια	506,4	507,5	518,9	564,7
- Ασία/Ατλαντική Αμερική	402,9	271,9	408,2	286,6
- Αραβική της Μεσογείου	25,2	175,8	32,5	221,5
- Άλλες ενέργειες συνεργασίας	235,8	198,1	233,0	220,2
- Κεντρική/Ανατολική Ευρώπη	500,0	350,0	638,0	350,0

Συνοπτικός προϋπολογισμός ΕΟΚ

	Δημοσιεύσιμοι προϋπολογισμοί 1991		Σχέδιο προϋπολογισμού 1991	Διαφορά
	Προϋπολογισμός	Σχέδιο		
Πιστώσεις για αναλήψεις υποχρεώσεων				
1. ΕΓΓΡΑΦΕΣ - εγγυήσεις	33.000	30.104,0	2.896,0	
2. Διαφραγματικές ενέργειες	14.054	13.896,5	157,5	
3. Πολιτικές πολιτευτές χρηματοδότησης	2.516	2.129,3	386,7	
4. Άλλες πολιτικές μεταξύ των οποίων ΜΥΔ	4.255	3.853,1	401,9	
5. Επιστροφές και διοίκηση μεταξύ των οποίων διάθεση των αποθεμάτων	3.355	2.996,9	358,1	
6. Νομισματικό αποθεματικό	4.559	3.699,3	860,0	
	1.598	810,0		
Σύνολο	1.000	1.000	0	
Σύνολο	59.384	54.882,2	3.913,6	
Πιστώσεις για πληρωμές (σύνολο)	56.950	52.423,9	3.738,1	

Πηγή: Επιτροπή ΕΟΚ

- Αριθμητικό αποθεματικό	38,4	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ ΑΛΛΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ	3.205,5	2.797,5	3.653,1	2.980,1
5. ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ/ΔΙΟΙΚΗΣΗ				
- Διάθεση αποθεμάτων	1.470,0	1.470,0	810,0	810,0
- Επιστροφές	865,1	865,1	329,0	329,0
- Επιτροπή (Μέρος Α)	1.529,8	1.529,9	1.814,6	1.814,6
- Άλλα όργανα	847,8	847,8	944,4	944,4
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ/ΔΙΟΙΚΗΣΗ	4.712,5	4.712,5	3.898,0	3.898,0
6. ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	1.000,0	1.000,0	1.000,0	1.000,0
ΓΕΩΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	49.043,5	46.763,7	54.680,9	52.422,8

* Πληρωμές: Αναλήψεις υποχρεώσεων
** Πραγματικές πληρωμές

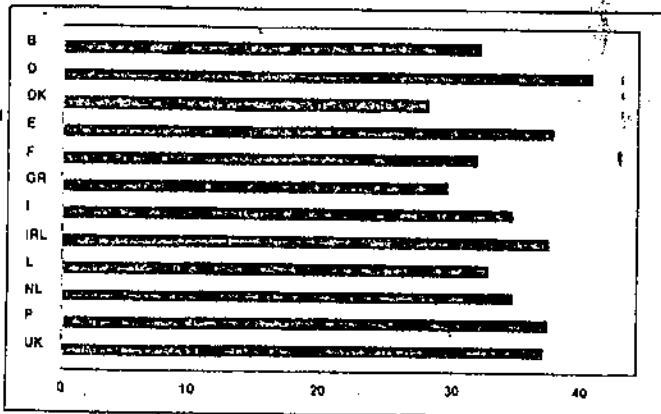
Πηγή: Επιτροπή ΕΟΚ

Επίσης, το μερίδιο της ελληνικής βιομηχανίας στο ΑΕΠ ανέρχεται σε 24,7% (ΑΕΠ: 44,1 δισ. ECU), ενώ το μερίδιο των υπηρεσιών κυμαίνεται στο... 48,3 του ΑΕΠ. Η κατάσταση στην Ευρώπη των Δώδεκα στο θέμα αυτό έχει ως εξής:

ΜΕΡΙΔΙΟ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΣΤΟ ΑΕΠ

	ΑΕΠ (σε δισ. ECU)	Μερίδιο στο ΑΕΠ %
Βέλγιο	126,2	30,7
Δανία	90,9	25,1
Γερμανία	1.025,4	39,2
Ελλάδα	44,1	24,7
Ισπανία	289,8	38,9
Γαλλία	804,2	30,2
Ιρλανδία	27,1	N/D
Ιταλία	701,8	33,7
Λουξεμβούργο	5,8	36,8
Ολλανδία	194,7	33,2
Πορτογαλία	35,1	38,6
Η. Βασίλειο	688,5	36,0

ΜΕΡΙΔΙΟ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΣΤΟ ΑΕΠ (1988)



ΜΕΡΙΔΙΟ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΟ ΑΕΠ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝΕΡΓΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ (σε %)

	ΑΕΠ (σε δισ. ECU)	Μερίδιο στο ΑΕΠ	Μερίδιο στον ενεργό πληθυσμό	Σχετική παραγωγικότητα των υπηρεσιών
Βέλγιο	126,2	83,2	61,8	1,02
Δανία	90,9	57,0	59,4	0,96
Γερμανία	1.025,4	56,4	51,2	1,10
Ελλάδα	44,1	48,3	44,7	1,08
Ισπανία	289,8	60,0	44,0	1,36
Γαλλία	804,2	81,9	58,7	1,09
Ιρλανδία	27,1	49,9	N/D	N/D
Ιταλία	701,8	60,9	56,4	1,08
Λουξεμβούργο	5,8	72,8	68,1	1,10
Ολλανδία	194,7	60,5	53,2	1,14
Πορτογαλία	35,1	54,4	34,6	1,57
Η. Βασίλειο	688,5	60,9	59,2	1,03

Η παραγωγή των ελληνικών κατασκευαστικών επιχειρήσεων στην
εγχώρια αγορά

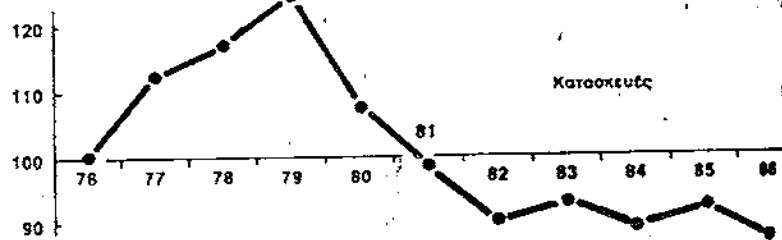
Α) Εξέλιξη του όγκου των νέων συμβάσεων των ελληνικών τεχνικών
εταιριών στη διεθνή αγορά (σε εκατομμύρια δολάρια)

1979	1980	1981	1982	1983	1984
1.378,1	1.252,6	1.125,7	652,0	506,4	430,7

Β) Ποσοστό συμμετοχής των ελληνικών τεχνικών εταιριών στη διεθνή
κατασκευαστική αγορά

1979	1980	1981	1982	1983	1984
2,01%	1,16%	0,88%	0,53%	0,54%	0,54%

Πηγή: Ταοπάργκος 1987, σελ. 105.



Σχήμα 26: Μεταβολή της παραγωγής του κατασκευαστικού τομέα
(ΔΕΠ του τομέα, 1976=100).

Πηγή: Επιλογή 1/1987, σελ. 23.

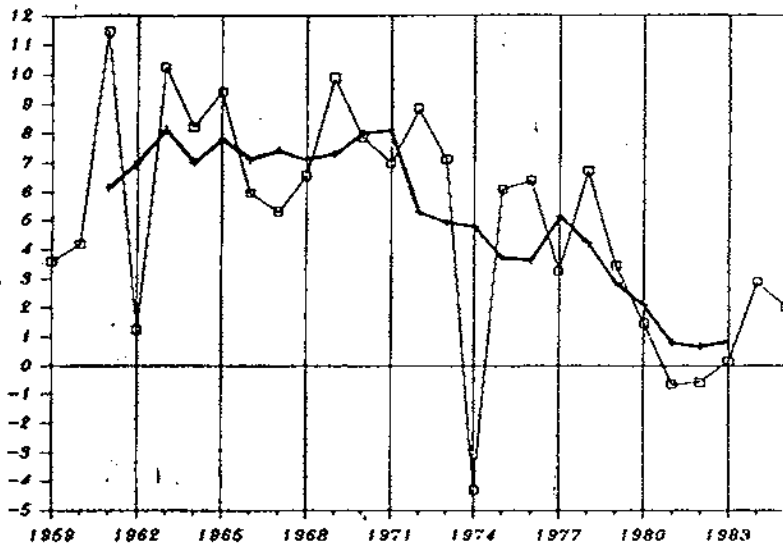
ΠΙΝΑΚΑΣ Π-28

Δείκτες βιομηχανικής παραγωγής Ελλάδας και χωρών ΕΟΚ (1975=100) και (1980=100)

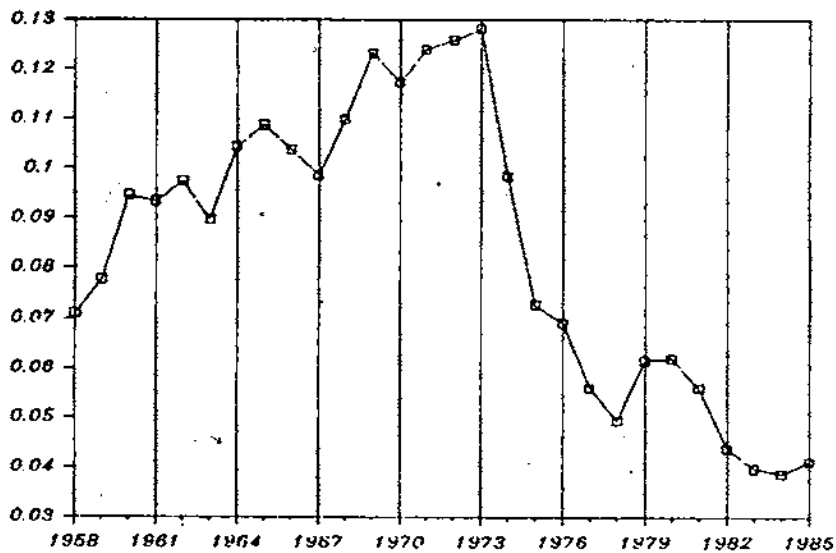
Έτος	Ελλάδα	Βέλγιο	Γαλλία	Γερμανία	Ην. Βασίλ.	Ιρλανδία	Ιταλία	Λουξεμβ.	Ολλανδ.
1962	31,0	63	59	62,7	74	53	57,0	83,3	46
1963	34,1	68	62	64,9	77	55	62,0	84,1	48
1964	37,9	73	66	69,9	84	60	62,6	91,9	53
1965	41,3	74	67	74,3	86	62	65,6	92,8	54
1966	47,7	76	71	74,5	87	65	73,2	89,0	57
1967	49,9	77	73	72,6	88	71	78,9	89,5	62
1968	53,8	81	75	79,4	93	78	83,5	94,9	66
1969	60,2	89	83	89,9	97	85	86,5	107,0	77
1970	66,4	92	88	95,2	97	88	92,2	107,5	84
1971	73,9	95	93	96,5	97	91	91,7	106,1	88
1972	84,4	100	99	100,7	99	95	96,2	110,5	93
1973	97,3	107	105	107,5	108	105	105,5	123,8	100
1974	95,8	111	108	106,0	105	107	109,7	128,1	105
1975	100,0	100	100	100,0	100	100	100,0	100,0	100
1976	110,6	109	109	107,3	103	109	111,6	106,3	108
1977	112,8	109	110	110,5	108	118	111,6	106,9	107
1978	121,3	111	113	111,7	112	127	113,8	107,7	109
1979	128,7	116	118	117,4	116	135	121,5	111,3	112
1980	129,9	115	118	117,4	108	133	127,7	107,6	112
1981	129,0	112	117	115,9	104	135	125,0	100,3	110
1982	123,3	111	115	113,0	105	135	121,7	96,6	107
1980	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1981	99,3	97,2	99,0	98,5	96,3	101,4	97,8	93,2	96,8
1982	94,9	97,0	97,0	95,6	98,0	102,1	95,2	89,8	96,2
1983	94,3	99,4	98,0	96,3	100,6	108,8	89,9	90,8	96,8
1984	97,3	102,2	100,0	99,6	103,2	123,2	95,6	113,6	104,8
1985	99,8	104,2	100,0	105,1	108,0	125,9	96,9	121,4	104,8

Πηγή: «Η Ελληνική...», 1984, σελ. 211.

«Η Ελληνική...», 1986, σελ. 233.



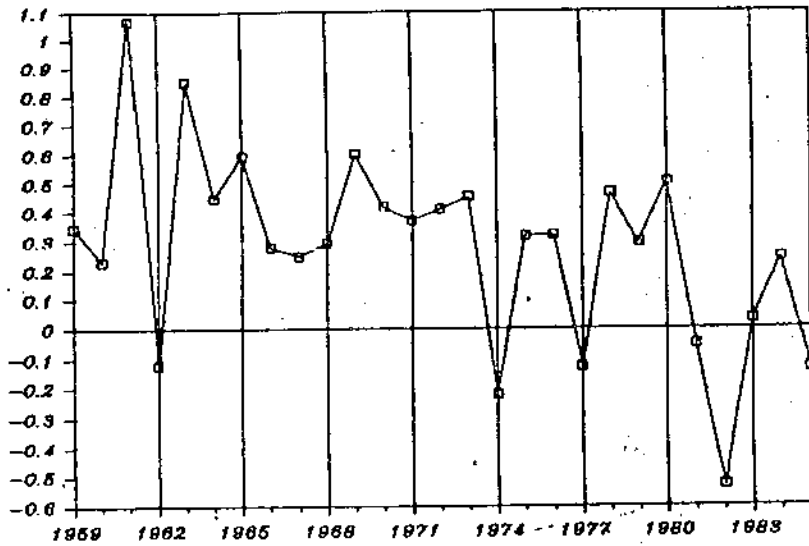
Σχήμα 1: Μετάβολη του ετήσιου ρυθμού αύξησης του Καθ. Εγγ. Προϊόντος $\omega\gamma$ (1959-1985). Η πλάγια καμπύλη παροιστά τους ανά πενταετία κινήτους μέσους του $\omega\gamma$



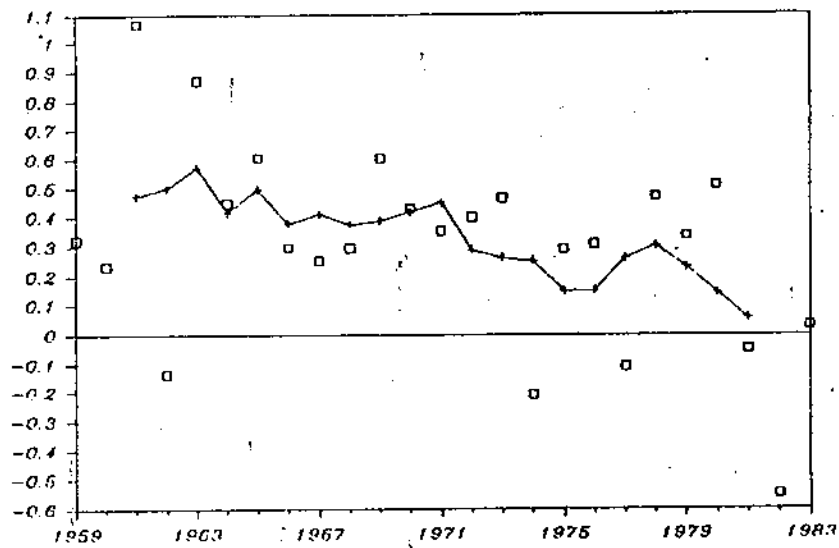
Σχήμα 2: Μετάβολη του μεριδίου των καθιστών επενδύσεων παρών κεφαλαίου I/Y (1958-1985)

ΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΙΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΤΗΣ ΕΟΚ				
Ποσοστό βιομηχανιών που θεωρούν την αναστατική επίδραση:				
Παράγοντες με αναστατική επίδραση	Πολύ σημαντική	Σημαντική	Όχι σημαντική	Δεν απάντησαν
1. ΣΗΤΗΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	39	30	24	7
2. ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑ ΚΕΡΔΟΥΣ ΛΟΓΩ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ	31	34	28	9
3. ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑ ΚΕΡΔΟΥΣ ΛΟΓΩ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΕΡΑΝ ΤΩΝ ΜΙΣΘΩΝ	28	40	24	8
4. ΑΝΕΠΑΡΚΗ ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΝ	27	35	33	6
5. ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΝΕΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	23	41	30	6
6. ΣΤΕΝΟΤΗΤΑ ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ	23	39	32	6
7. ΑΝΕΠΑΡΚΕΣ ΚΕΡΔΟΣ ΛΟΓΩ ΜΙΣΘΩΝ	12	46	33	10
8. ΑΝΕΠΑΡΚΕΣ ΚΕΡΔΟΣ ΛΟΓΩ ΑΛΛΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	14	33	39	13
9. ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ	6	20	65	9
10. ΑΥΞΗΣΗ ΑΠΟΛΥΣΕΩΝ	5	19	68	8

Πηγή: Εφορομ, November 1989 No 8

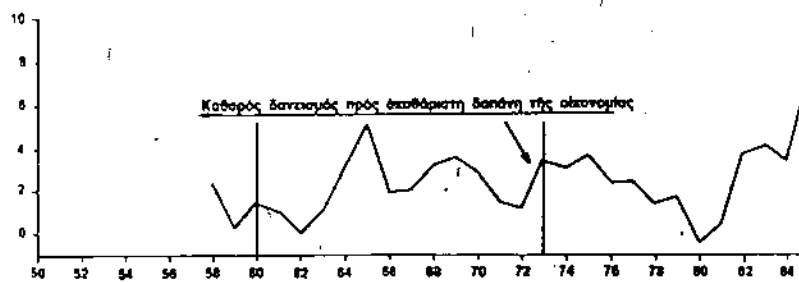


Σχήμα 7: Μεταβολή της οριακής αποδοτικότητας του κεφαλαίου Δr (1959-85)

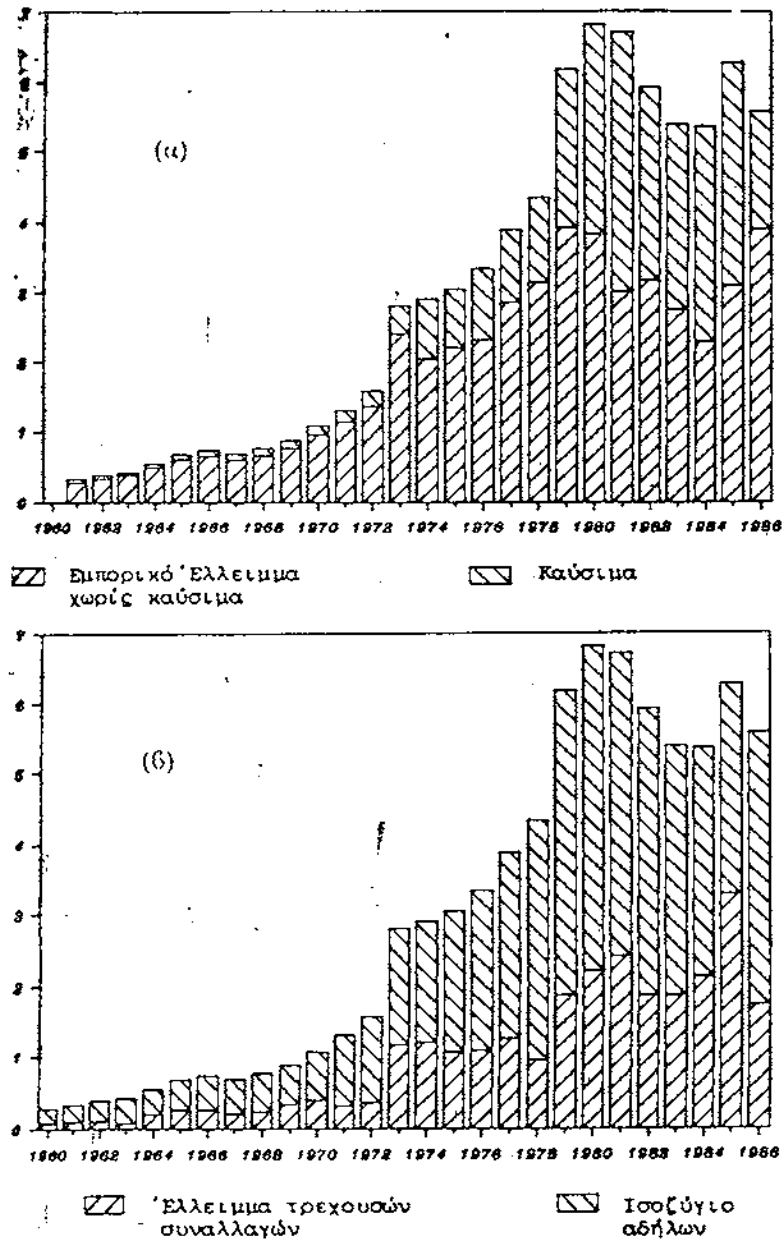


Σχήμα 8: Μεταβολή των ανά πεντάετία κινητών μέσω της οριακής αποδοτικότητας του κεφαλαίου Δr (1959-1983).

(Κέρδος 27.11.86 σελ. 2).



Πηγή πρωτογενών στοιχείων: Ελ. διάγραμμα 7



Σχήμα 30: α) Εμπορικό έλλειμμα της Ελλάδας 1960-1986 (σε δις δολάρια).

β) Έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών (1960-1986) = Εμπορικό έλλειμμα μείον ισοζύγιο αδήλων.

Πηγή: Ιωακείμογλου 1987.

ΠΙΝΑΚΑΣ 24

Ελληνικές εξαγωγές 1978-1985 (εκατ. δολάρια)

	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985
Σύνολο Εξαγωγών	2.998	3.932	4.094	4.771	4.141	4.105	4.394	4.293,5
Τρόφιμα και ποτά	724	926	927	905	802	829	872	918,3
Καπνός	186	166	195	229	223	183	155	103,7
Πρώτες ύλες και ημικατεργασμένα προϊόντα	141	178	126	129	111	138	135	140,9
Ορυκτά μεταλλεύματα	147	200	280	291	236	205	217	214,1
Πετρελαιοειδή	230	465	249	784	649	725	893	833,8
Βιομηχανικά και διοχευτικά προϊόντα	1.542	1.958	2.250	2.374	2.011	1.906	2.003	1.919,2
Λοιπά	27	39	69	60	110	120	118	163,1

Πηγή: «Επιλογή», Ιανουάριος 1987, σελ. 275.

ΠΙΝΑΚΑΣ Η-40

Επενδύσεις σε κατοικίες σαν ποσοστό % των ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου στην Ελλάδα και στις χώρες της ΕΟΚ

Χώρα	Με βάση τις τρέχουσες τιμές			Με βάση σταθερές τιμές		
	1975	1980	1981	1975	1980	1981
ΕΛΛΑΣ	27,1	34,3	28,6	27,4	30,4	26,2
Βέλγιο	28,3	31,2	22,2	28,3	28,4	20,2
Γαλλία	31,3	29,9	29,0	30,5	25,8	26,0
Γερμανία	28,2	29,6	29,8	28,2	27,5	27,4
Δανία	31,7	27,6	25,2	31,7	27,9	25,2
Ην. Βασίλειο	20,3	15,2	13,2	20,3	15,2	12,5
Ιρλανδία	24,9	23,0	...	24,9	21,2	...
Ιταλία	26,9	26,7	27,5	26,4	23,9	24,1
Λουξεμβούργο	28,9	21,2	...	28,9	20,5	...
Ολλανδία	24,4	29,4	29,0	24,4	28,2	27,8

Πηγή: ΟΟΣΑ: Εθνικοί Λογαριασμοί, Τόμος II, 1964 - 1981.
«Η Ελληνική...», 1984, σελ. 117.

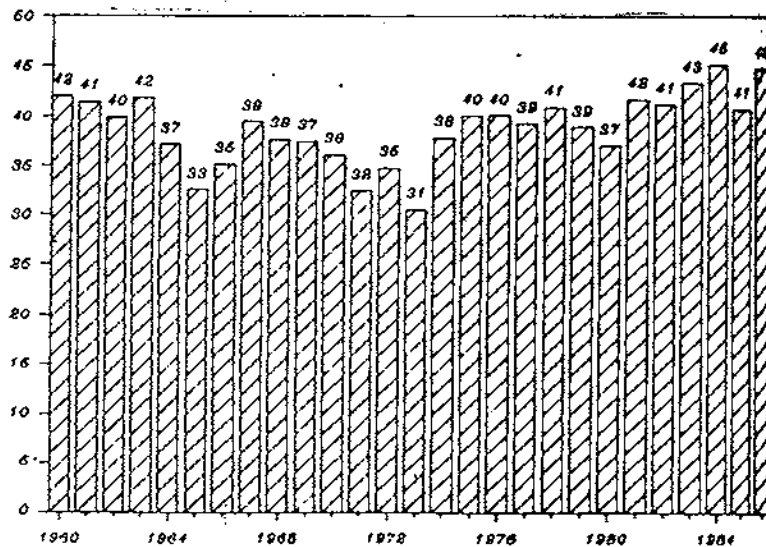
ΠΙΝΑΚΑΣ Η-41

Ποσοστά κατοικιών ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου ανάλογα τύπο κεφαλοοικονομικών αγαθών (Ελλάδα, ΕΟΚ, 1970, 1975)

Χώρα	1970								1975 ¹							
	Τρέχουσες τιμές				Τιμές 1970				Τρέχουσες τιμές				Τιμές 1970			
	(i)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
Γερμανία	36,1	10,9	18,4	34,6	35,1	10,9	18,4	34,6	34,7	11,1	19,3	33,6
Γαλλία	34,7	6,3	26,6	39,3	34,7	6,3	26,6	30,3	33,0	6,4	31,0	29,5	33,7	6,1	30,5	27,8
Ιταλία	27,6	9,5	32,6	30,2	27,6	9,5	32,6	30,2	31,7	10,0	29,5	28,8	31,5	9,7	28,8	28,9
Ολλανδία	32,8	11,6	20,1	35,5	32,8	11,6	20,1	35,5	32,9	13,3	22,9	31,7	33,7	14,6	31,5	30,1
Βέλγιο	34,1	8,2	22,6	33,2	34,1	8,2	22,6	35,2	31,7	8,4	24,1	35,8	34,5	9,7	22,6	32,9
Λουξεμβούργο	33,5	8,1	15,9	39,2	33,8	8,1	15,9	39,7	23,1	6,4	24,9	45,6
Αγγλία	40,5	13,7	17,4	28,4	40,5	13,7	17,4	28,4	36,4	12,9	19,4	31,3	35,4	14,0	18,2	29,4
Ιρλανδία	34,2	14,6	16,8	34,5	34,2	14,6	16,8	34,5	30,8	10,2	26,0	33,1	34,1	10,9	24,8	30,1
Δανία	33,0	8,3	23,3	33,1	33,0	8,3	23,3	35,1	29,4	12,4	21,6	36,6	30,4	15,4	20,2	34,1
ΕΛΛΑΔΑ	26,4	9,1	27,9	36,4	26,4	9,1	27,9	36,4	29,8	7,9	27,1	35,2	27,6	9,1	27,4	35,9

(i) Φιλοτιμίες, (ii) Μεταφορικά μέσα, (iii) Κατοικίες, (iv) Άλλα είδη, έργα και κατασκευές.

¹ Για την Ιρλανδία στοιχεία του 1974.
Πηγή: Χαννόν, 1980, σελ. 43.



Σχήμα 31: Εξαγωγές ως ποσοστό (%) των εισαγωγών (Ελλάδα 1960-1986)

Πηγή: Ιωακείμογλου 1987.

ΠΙΝΑΚΑΣ Π-34

Δείκτες εξωστρέφειας της ελληνικής βιομηχανικής παραγωγής (1975)
(Εξαγωγές σαν ποσοστό (%) της προστιθέμενης αξίας)

Κλάδοι	Δείκτης εξωστρέφειας (%)
Βιομηχανία ειδών διατροφής, εκτός ποτών	11,9
Βιομηχανία ποτών	10,8
Καπνοβιομηχανίες	0,1
Υφαντικές βιομηχανίες	14,4
Βιομηχανία ειδών υποδήσεως ενδυμασίας κλπ.	38,8
Βιομηχανία ξύλου και φελλού εκτός επιπλοποιίας	4,1
Βιομηχανία επίπλων και ειδών επιπλώσεως	1,9
Βιομηχανία χάρτου	3,7
Εκτυπώσεις / Εκδόσεις κλπ.	1,6
Βιομηχανία δέρματος και γουναρικών	43,7
Βιομηχανία προϊόντων ελαστικού και πλαστικής ύλης	5,3
Χημικές βιομηχανίες	21,3
Βιομηχανία παραγώγων πετρελαίου και άνθρακα	33,5
Βιομηχανία προϊόντων μη μεταλλικών ορυκτών	23,9
Βασικές μεταλλουργικές βιομηχανίες	34,5
Κατασκευή τελικών προϊόντων μετάλλου	13,5
Κατασκευή μηχανών και συσκευών (όχι ηλεκτρικών)	7,6
Κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών	9,5
Κατασκευή μεταφορικών μέσων	8,5
Άλλες βιομηχανίες	25,0
Σύνολο	16,9

Πηγή: Χασσίδ, 1980, σελ. 155.

ΠΙΝΑΚΑΣ 13

Κατανομή βιομηχανικής απασχόλησης στην ΕΟΚ-9 (1978) και την Ελλάδα (1975): % απασχολουμένων κατά κατηγορίες επιχειρήσεων

Χώρα	Επιχειρήσεις με αριθμό εργαζομένων:					Σύνολο
	0-19	20-49	50-99	100-499	500+	
ΟΔΓ	17,3	4,8	6,1	20,2	51,6	100,0
Γαλλία	14,2	8,3	7,3	21,2	49,0	100,0
Ιταλία	25,7	10,0	8,7	20,1	35,5	100,0
Μ. Βρετανία	18,5	5,8	6,7	15,4	53,6	100,0
ΕΟΚ-9	15,3	7,2	7,4	21,9	48,2	100,0
Ελλάδα	48,6	11,5	8,0	12,2	12,2	100,0

Πηγή: ICAP, 1982, σελ. 6.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	ΣΕΛ.
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
2. Ο ΕΛΛΗΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑΣ	6
3. Η Ε.Ο.Κ. ΚΑΙ Ο ΕΛΛΗΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑΣ	13
4. ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΥ ΜΑΝΑΓΕΡ (I)	21
5. ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΥ ΜΑΝΑΓΕΡ (II)	28
6. ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	35
7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΕΠΙΛΟΓΟΣ	40
8. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ	43
9. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	63
10. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	64

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. "Οδηγος του Έλληνα Επιχειρηματία στις συναλλαγές του με την Ε.Ο.Κ.", ΕΛΚΕΠΑ 1982.
2. "Αναπτυξιακά κίνητρα στην Ελλάδα και στην Ε.Ο.Κ.", ΚΕΠΕ, 1984.
3. "Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Ελληνική Επιχείρηση", ΕΛΚΕΠΑ, 1989.
4. "Η Ανάπτυξη της Ελλάδας, παρελθόν-παρόν, προτάσεις πολιτικής", ΕΛΚΕΠΑ, 1989.
5. "The Association of Greece with E.E.C. and its impact on the structure of the Greek market", Αντώνιος Ν. Δαμασκηνίδης, 1965.
6. "Η Ευρωπαϊκή Οικονομική Πολιτική και ο Έλληνα Επιχειρηματίας", ΕΛΚΕΠΑ, 1968.
7. "Greek Industrialists and the Association of Greece with the Common Market", Νικόλαος Σ. Μουσσής, 1969.
8. "Σημειώσεις Καινοτομιών των Επιχειρήσεων", Μ.Σ. Πήττα, ΤΕΙ Πάτρας, Σ.Δ.Ο. - Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων 1989.
9. "Ο Ελληνικός Κοινωνικός Σχηματισμός (από τον επεκτατισμό στην Καπιταλιστική Ανάπτυξη)", Γιάννη Μήλιου, 1988.
10. "Οικονομικό Δελτίο Τραπέζης Πίστωσης", Μάρτιος 1991, Τεύχος 44.
11. "Ελλάδα και Ε.Ο.Κ." Τεύχη: Φεβρουαρίου, Μαρτίου, Νοεμβρίου, Δεκεμβρίου 1990, Ιανουαρίου 1991.
12. "Ευρωοικονομία", Τεύχος Δεκεμβρίου 1989.
13. "Αγορά", Τεύχος 35, 22.9.1988
14. "Κεφάλαιο", Τεύχος 2, Νοέμβριος 1989
15. "Ευρωπαϊκά Θέματα", Ιούνιος-Ιούλιος 1989, Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

